Agatha Christie

Agatha Christie

Miss Marple - Povestiri

Povestiri din volumele "The Thirteen Problems" aka "The Tuesday Club Murders" (1932) şi "Miss Marple's Final Cases and Two Other Stories" (1979)

CUPRINS:

Casa Idolului Astartei. 1
Trotuarul pătat cu sânge. 8
Moştenirea. 13
Semnul degetului cel mare al Sf. Petru. 19
Cei patru suspecţi. 26
Iarba morţii. 33
Sanctuarul. 41
O glumă ciudată. 52
Cazul servitoarei perfecte. 58

Casa Idolului Astartei

— Ei acum, doctore Pender, ce o să ne povesteşti?

Bătrânul preot zâmbi cu blândeţe.

— Mi-am petrecut viaţa în locuri liniştite, spuse el. Mi s-au întâmplat foarte puţine evenimente. Totuşi, odată când eram tânăr, am trecut printr-o experienţă foarte stranie şi tragică.

— Chiar? exclamă Joyce Lemprière în mod încurajator.

— N-am uitat-o niciodată, continuă preotul. Atunci m-a impresionat profund şi, chiar şi astăzi, dacă fac un uşor efort să-mi reamintesc, îmi revine simţământul acela de groază şi oroare pe care l-am trăit în momentul ăla îngrozitor, când am văzut un om murind, fără vreun motiv aparent.

— Mă faci să mă înfior, Pender, se plânse sir Henry.

— Şi eu mă-nfior, cum zici, îi răspunse celălalt. De atunci nu am mai râs de oamenii care folosesc cuvântul atmosferă. Există aşa ceva. Există anumite locuri imprimate şi saturate cu influenţe bune sau rele, care-şi pot face simţită puterea.

— Casa aceea, "The Larches", aduce multă nefericire, remarcă Miss Marple. Bătrânul domn Smithers şi-a pierdut toţi banii şi a trebuit s-o părăsească, apoi s-a mutat familia Carlslake şi Johnny Carlslake a căzut pe scări, şi-a rupt piciorul aşa că doamna Carlslake a fost nevoită să plece în sudul Franţei să-şi îngrijească sănătatea, iar în ceea ce priveşte familia Burden, care locuieşte acum acolo, am auzit că bietul domn Burden urmează să fie operat foarte curând.

— Cred că sunt prea multe superstiţii în legătură cu treburile astea, opină domnul Petherick. Foarte multe proprietăţi au de suferit de pe urma unor zvonuri puse în circulaţie fără temei sau din prostie.

— Am cunoscut una sau două "fantome" care aveau o personalitate foarte robustă, remarcă sir Henry chicotind.

— Cred, interveni Raymond, că ar trebui să-i permitem domnului Pender să-şi continue povestirea.

Joyce se ridică şi stinse cele două lămpi, lăsând camera să fie luminată numai de focul jucăuş din şemineu.

— Atmosferă, zise ea. Acum putem continua.

Dr. Pender îi zâmbi, se rezemă de speteaza scaunului şi, după ce-şi scoase pince-nez-ul, începu să povestească pe un ton blând, evocator.

— Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră cunoaşteţi Dartmoor-ul. Localitatea de care vă vorbesc este situată pe malurile apei Dartmoor. Era o casă foarte frumoasă şi, deşi fusese de vânzare de mai mulţi ani, nu-şi găsise cumpărători. Probabil, situaţia era mai neplăcută iarna, dar priveliştea era măreaţă şi clădirea însăşi avea unele trăsături curioase şi originale. A fost cumpărată de un om pe nume Haydon – sir Richard Haydon. Îl cunoscusem în timpul facultăţii şi, deşi, nu-l mai văzusem câţiva ani, păstrând vechile legături de prietenie, am acceptat cu

plăcere invitaţia sa de a mă duce la Silent Grove, cum se numea noua sa proprietate.

Cei din casă nu erau prea numeroşi. Acolo locuiau Richard Haydon însuşi şi vărul său, Elliot Haydon. Se mai aflau o lady Mannering cu o fiică palidă, cam ştearsă, pe nume Violet.

Era un căpitan Roger cu soţia, mari amatori de călărie, cu feţele bătute de vânt, care trăiau numai pentru cai şi vânătoare. Lor li se alăturau un tânăr dr. Symonds şi o domnişoară Diana Ashley. Ştiam ceva despre cea din urmă. Fotografia ei apărea des în ziarele despre înalta societate şi se număra printre frumuseţile celebre ale vremii. Înfăţişarea era cu totul izbitoare.

Brunetă, înaltă, cu tenul frumos, de un alb palid, pe când ochii ei negri, pe jumătate închişi, uşor oblici îi dădeau un curios aer picant oriental. Avea de asemenea, o voce minunată, profundă, dar ca un clopoţel.

Am observat imediat că prietenul meu, Richard Haydon era foarte mult atras de ea şi am bănuit că întreaga adunare fusese chemată ca să creeze un cadru pentru ea. Cât priveşte sentimentul ei, nu eram atât de sigur. Era capricioasă în etalarea favorurilor sale. Într-o zi vorbea numai cu Richard şi nu mai acorda nimănui altcuiva atenţie, în ziua următoare îl prefera pe vărul acestuia, Elliot şi părea că nu are habar de existenţa unei persoane pe nume Richard, ca, în continuare, să-i dedice zâmbetele cele mai fermecătoare liniştitului şi retrasului dr.

Symonds.

În dimineaţa de după sosirea mea, gazda noastră ne-a arătat proprietatea. Casa în sine nu avea nimic remarcabil – o clădire solidă, bine construită din granit de Devonshire. Ridicată să reziste timpului şi intemperiilor. Nu era romantică, dar foarte confortabilă. De la ferestre se puteau vedea panorama regiunii necultivate şi terenurile rezervate pentru vânătoare, vaste dealuri rotunjite, încoronate cu Tor-uri* bătute de vreme.

Pe pantele celui mai apropiat Tor se găseau diferite cercuri de colibe, relicve din străvechile zile ale epocii de piatră. Pe un alt deal, fusese recent excavată. o movilă în care se găsiseră anumite obiecte din bronz. Haydon începuse să manifeste interes pentru lucrurile legate de antichitate şi ne vorbi cu multă înflăcărare şi entuziasm. Chiar acest loc, ne explica el, era deosebit de bogat în mărturii despre trecut.

Locuitori din neolitic, druizi, romani şi chiar urme ale primilor fenicieni puteau fi găsite.

— Dar locul acesta este cel mai interesant dintre toate, a spus el. I-aţi reţinut numele –

Silent Grove*. Ei bine, e destul de uşor să-ţi dai seama de unde i se trage denumirea.

Ne indică ceva anume cu mâna. Deşi partea aceea era necultivată, numai stânci, buruieni şi un soi de ferigă sălbatică, la vreo sută de iarzi de casă se ridica un crâng cu copaci îndesiţi unul în altul.

— O relicvă din cele mai vechi timpuri, spuse Haydon. Copacii au murit şi alţii au fost plantaţi în loc, dar, în general, s-a păstrat foarte mult cum era odinioară – poate pe vremea locuitorilor fenicieni. Veniţi să vă uitaţi!

L-am urmat cu toţii. Când am intrat în crâng, o curioasă tensiune mă cuprinse. Cred că de vină era liniştea. Nici o pasăre nu părea să-şi fi făcut cuibul în copacii aceştia. Domnea un simţământ de dezolare şi oroare. L-am văzut pe Haydon privindu-mă cu un zâmbet curios.

— Simţi ceva în legătură cu locul ăsta, Pender? mă întrebă el. Antagonism cumva? Sau nelinişte?

— Nu-mi place, i-am răspuns neliniştit.

— Eşti în drepturi depline. Aceasta a fost fortăreaţa unuia dintre cei mai vechi duşmani ai credinţei tale. Acesta este Crângul lui Astarte*.

— Astarte?

— Astarte sau Ishtar sau Ashtoreth sau oricum vrei să-i zici. Eu prefer numele fenician de Astarte. Cred că există, în

ţară, un Crâng al Astartei cunoscut – la nord de Wall. N-am nici o dovadă, dar îmi place să cred că deţinem aici un adevărat, un autentic Crâng al Astartei. Uite, în acest cerc dens de copaci, s-au desfăşurat ritualuri sacre.

— Ritualuri sacre, murmură Diana Ashley. Ochii ei visători priveau undeva departe. Mă întreb cum se desfăşurau?

— Nu prea onorabile, în orice caz, râse tare, fără rost, căpitanul Roger. Şi persoane destul de abile, îmi închipui.

Haydon nu-i acordă atenţie.

* deal stâncos sau pisc, în special în Devon şi Cornwall.

* (engl.) crângul liniştit

* Astarte, Ashtaroth, Ashtoreth, Ishtar, echivalentul oriental al Afroditei, zeiţa iubirii şi rodirii.

— În mijlocul Crângului trebuia să fi fost un templu, spuse el. Nu pot să vă arăt urma vreunuia, dar mi-am pus şi eu puţin imaginaţia la contribuţie.

În momentul acela păşeam într-un mic luminiş din mijlocul copacilor. În centru, se afla ceva asemănător unei case de vară construită din piatră. Diana Ashley se uită întrebătoare spre Haydon.

— O numesc Casa Idolului, spuse acesta. Este Casa Idolului lui Astarte.

Se îndreptă spre ea. Înăuntru, pe un stâlp simplu de abanos stătea o mică figurină ciudată reprezentând o femeie cu coarne, călare pe un leu.

— Astarte a fenicienilor, spuse Haydon, Zeiţa Lunii.

— Zeiţa Lunii, strigă Diana. O, hai să facem o petrecere pe cinste la noapte. Cu haine de carnaval. Şi să venim aici, la lumina lunii, să sărbătorim ritualurile Astartei.

Am făcut un gest brusc şi Elliot Haydon, vărul lui Richard, se întoarse repede spre mine.

— Nu vă plac toate astea, Padre, nu-i aşa?

— Nu, nu-mi plac, am recunoscut pe un ton grav.

Se uită la mine în mod curios.

— Dar nu-i decât o prostie. Dick n-are cum să ştie dacă acesta este un crâng cu adevărat sacru. E doar o fantezie

de-a lui; îi place să se joace cu ideea asta. Şi oricum, dacă ar fi fost.

— Dacă ar fi fost?

— Ei bine. râse el stingherit. Doar nu crezi în chestii de-astea, nu-i aşa? Dumneata, un pastor!

— Nu sunt sigur că eu ca pastor n-ar trebui să cred în asta.

— Dar treburile acestea s-au terminat şi au dispărut de mult.

— Nu sunt chiar aşa de sigur, i-am răspuns, contemplând cele din jurul meu. Ştiu doar un lucru: în general, nu sunt un om sensibil la atmosferă, dar, de când am intrat în acest crâng de copaci, am o curioasă impresie că simt răul şi ameninţarea în jurul meu.

Privi, din nou stânjenit, peste umăr.

— Da, spuse, este. este oarecum straniu. Ştiu ce vrei să spui, dar bănuiesc că numai imaginaţia noastră ne face să ne simţim aşa. Ce părere ai, Symonds?

Doctorul tăcu un minut, două, înainte de a răspunde. Apoi spuse liniştit:

— Nu-mi place. Nu pot să vă spun de ce. Dar, într-un fel sau altul, nu-mi place.

În momentul acela, Violet Mannering veni spre mine.

— Îmi repugnă locul ăsta, ţipă ea. Îmi repugnă. Să ieşim de-aici!

Ne-am îndepărtat şi ceilalţi ne-au urmat. Numai Diana Ashley întârzia. Am întors capul, m-am uitat peste umăr şi am văzut-o stând în faţa casei idolului, privind cu intensitate la imaginea dinăuntru.

Ziua era neobişnuit de frumoasă şi călduroasă aşa că propunerea Dianei Ashley de a organiza o petrecere costumată în seara aceea a fost bine primită. Obişnuitele râsete, şoapte şi cusutul disperat în secret – am avut parte de toate – şi, când ne-am făcut apariţia pentru cină, au izbucnit ca de obicei strigăte de veselie.

Rogers şi soţia sa erau "îmbrăcaţi" ca locuitori ai colibelor din neolitic, ceea ce explica brusca dispariţie a preşurilor din faţa căminelor. Richard Haydon şi-a imaginat că e un marinar fenician, iar vărul său – şeful unei bande de hoţi; doctorul Symonds făcea pe bucătarul şef, lady Mannering pe o soră de spital şi fata ei pe o sclavă cerchezã. Eu m-am travestit, cam străveziu, într-un călugăr. Diana Ashley a coborât ultima, dezamăgindu-ne pe toţi, fiindcă era înfăşurată într-un domino* negru inform.

— Necunoscuta, declară ea plină de aere. Asta sunt. Acum, pentru Dumnezeu, hai să mergem la masă.

* îmbrăcăminte de bal costumat.

După cină am ieşit din casă. Era o noapte frumoasă, caldă, blândă şi luna se ridica. Am cutreierat, am pălăvrăgit şi timpul a trecut destul de repede. Trebuie să fi trecut o oră când ne-am dat seama că Diana Ashley nu mai era cu noi.

— Sunt sigur că nu s-a dus la culcare, spuse Richard Haydon.

Violet Mannering clătină din cap:

— O, nu, interveni ea. Am văzut-o îndreptându-se în direcţia aceea, acum vreun sfert de oră.

În timp ce vorbea indica crângul de copaci care se profila negru şi plin de umbre în lumina lunii.

— Mă întreb ce pune la cale, se repezi Richard Haydon, jur că vreo drăcovenie. Să mergem să vedem!

Ne-am îndreptat cu toţii într-acolo, oarecum plini de curiozitate de ce putea pune la cale domnişoara Ashley. Totuşi, în ceea ce mă priveşte, simţeam o anumită reţinere de a intra în cercul de copaci întunecat, prevestitor de rele. Ceva mai puternic decât mine părea să mă reţină şi să mă îndemne să nu păşesc înăuntru. Eram mai convins decât oricând de răul esenţial al locului. Cred că unii dintre ceilalţi simţeau aceleaşi senzaţii ca şi mine, deşi n-ar fi fost dispuşi s-o recunoască. Copacii erau atât de apropiaţi unii de alţii, încât lumina lunii nu putea pătrunde.

Se auzeau mai multe sunete în jurul nostru – şoapte şi oftaturi. Aveam sentimentul a ceva extrem de straniu, aşa că din spirit de conservare, am rămas cu toţii grupaţi.

Deodată, am dat de poiana din mijlocul crângului şi am rămas încremeniţi de uimire, întrucât în pragul Casei Idolului, se profila o siluetă, învăluită toată în tifon diafan, purtând două coarne proeminente care se ridicau din masa neagră a părului ei.

— Doamne Sfinte, exclamă Richard Haydon şi fruntea i se umplu de sudoare.

Dar Violet Mannering era mai perspicace.

— E Diana, exclamă ea. Cum s-a transformat? O, arată oarecum altfel!

Silueta din prag îşi ridică mâinile. Înaintă un pas şi cântă pe un ton înalt, plăcut.

— Sunt Preoteasa Astartei, fredonă ea. Aveţi grijă cum vă apropiaţi de mine, căci moarte ţin în mâna mea.

— Nu fă asta, dragă, protestă lady Mannering. Ne trec toţi fiorii, să ştii!

Haydon sări spre ea.

— Doamne, Diana, strigă el. Eşti minunată!

Ochii mei se obişnuiseră de-acum cu lumina lunii şi puteam vedea mai clar. Aşa cum spusese Violet, ea arăta schimbată. Faţa era mult mai oriental conturată, ochii – nişte deschizături oblice – degajau o oarecare cruzime în strălucirea lor şi ciudatul zâmbet ce i se citea pe buze nu-l mai văzusem niciodată.

— Ai grijă, strigă ea prevenind pe oricine. Nu vă apropiaţi de zeiţă. Dacă cineva pune mâna pe mine, moare.

— Eşti minunată, Diana, strigă şi Haydon, dar termină! Nu ştiu cum, dar. nu-mi prea place!

El se îndrepta spre ea prin iarbă şi ea întinse o mână.

— Opreşte-te, strigă ea. Încă un pas şi te voi lovi cu magia Astartei.

Richard Haydon râse şi grăbi pasul, când, deodată, un lucru curios se întâmplă. Ezită o clipă, apoi păru că se

împiedică şi căzu lat.
Nu se ridică, ci rămase unde căzuse cu faţa la pământ.
Deodată, Diana începu să râdă ca o isterică. Era un hohot straniu, oribil, care tulbura liniştea poienii.
Cu o înjurătură, Elliot se repezi în faţă.
— Nu suport asta, ţipă el, ridică-te Dick, ridică-te, omule!
Şi totuşi, Richard Haydon zăcea unde căzuse. Elliot Haydon se apropie, îngenunche lângă el şi-l întoarse încet cu faţa-n sus. Se aplecă peste el, uitându-se la faţa acestuia.
Apoi se ridică brusc şi rămase clătinându-se puţin.
— Doctore, zise, doctore, pe crucea mea, vino! Cred. cred că e mort.
Symonds se repezi într-acolo, pe când Elliot se întoarse încet spre noi. Se uita în jos la mâinile sale într-un fel pe care nu l-am înţeles.
În clipa aceea o auzirăm pe Diana ţipând sălbatic:
— L-am omorât! O, pe Dumnezeul meu, n-am vrut, dar l-am omorât!
Şi leşină, căzând pe o grămadă de iarbă călcată în picioare.
Doamna Rogers urlă ca scoasă din minţi:
— O, să plecăm din locul ăsta îngrozitor, ni se poate întâmpla orice aicea. Vai, e înfiorător!
Elliot mă apucă de umăr.
— Nu se poate, domnule, murmură el, îţi spun că nu se poate! Un om nu poate fi ucis aşa.
E.e împotriva Naturii.
Am încercat să-l liniştesc.
— Există vreo explicaţie, am zis eu. Vărul tău trebuie să fi suferit de pe urma unei slăbiciuni neaşteptate a inimii. Şocul şi excitarea.
El mă întrerupse:
— Nu înţelegi. Îşi ridică mâinile să le văd şi am observat pete roşii pe ele. Dick nu a murit de pe urma şocului, a fost lovit. lovit în inimă şi nu există nici o armă.

L-am privit neîncrezător. În momentul acela, Symonds se ridicase după ce examinase trupul şi se îndrepta spre noi. Era palid şi tremura tot.

— Am înnebunit cu toţii? spuse el. Ce-i cu locul ăsta, încât lucruri de acest gen se pot întâmpla aici?

— Deci e adevărat? am întrebat eu.

Dădu din cap că da.

— Rana seamănă cu una făcută de un stilet lung, subţire, dar. nu-i nici un stilet acolo.

Ne-am uitat cu toţii unii la alţii.

— Dar trebuie să fie acolo, strigă Elliot Haydon. Trebuie să fi căzut din rană. Trebuie să fie, undeva, pe jos. Să cercetăm!

Ne-am uitat degeaba în jur. Violet Mannering spuse deodată:

— Diana avea ceva în mâna ei. Un fel de stilet. L-am văzut. L-am zărit strălucind când îl ameninţa.

Elliot Haydon clătină din cap:

— Nu s-a apropiat la mai mult de trei iarzi de ea, obiectă el.

Lady Mannering se aplecase peste fata care leşinase.

— N-are nimic în mână acum, ne informă ea, şi nu văd nimic pe pământ. Eşti sigură că l-ai văzut, Violet? Eu nu l-am văzut.

Doctorul Symonds se apropie de fată.

— Trebuie s-o ducem în casă, spuse el. Rogers, vrei să mă ajuţi?

Am cărat fata leşinată în casă. Apoi ne-am întors şi-am luat cadavrul lui sir Richard.

Dr. Pender se opri şi, parcă cerându-şi scuze, ne privi pe toţi pe rând.

— Astăzi, se cunosc unele lucruri mai bine, datorită influenţei romanelor detective. Orice băiat de pe stradă ştie că un cadavru trebuie să fie lăsat unde se găseşte. Dar, pe timpul acela, nu aveam asemenea cunoştinţe, aşa că am dus trupul lui Richard Haydon în dormitorul său din casa

pătrată de granit, iar majordomul a fost trimis pe bicicletă să aducă poliţia, de la vreo 12 mile depărtare.

Atunci, Elliot Haydon mă trase de o parte.

— Uite ce e, spuse el, mă întorc la crâng. Arma aceea trebuie găsită.

— Dacă a fost vreo armă, am răspuns eu sceptic.

Mă apucă de braţ şi mă trase cu furie.

— Ţi-a intrat superstiţia aia în cap. Crezi că moartea lui a fost supranaturală; bine, eu mă întorc în crâng să aflu.

Eram, în mod curios, împotrivă ca el să procedeze aşa. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să-l împiedic. Simpla idee a cercului acela des de copaci mă îngrozea şi aveam presentimentul unei noi nenorociri. Dar Elliot era pornit de-a binelea. Cred că şi el era speriat, dar nu vroia s-o recunoască. S-a dus ferm hotărât să dezlege tot misterul.

A fost o noapte foarte înfricoşătoare; niciunul dintre noi nu putea să doarmă sau să încerce măcar. Când au sosit, poliţiştii nu prea au crezut nimic din toată povestea. Ei şi-au exprimat dorinţa puternică de a o ancheta îndeaproape pe domnişoara Ashley, dar apoi s-au izbit de doctorul Symonds, care s-a opus, în mod vehement, ideii. Domnişoara Ashley îşi revenise din leşin sau din transă şi el îi administrase un somnifer puternic. Sub nici un motiv, ea nu trebuia tulburată până a doua zi.

Nimeni nu s-a gândit până pe la şapte dimineaţa la Elliot Haydon şi atunci Symonds a întrebat, deodată, unde e. I-am explicat ce făcuse Elliot şi faţa gravă a lui Symonds căpătă un aer şi mai grav.

— Aş vrea să nu se fi dus. E. e o prostie, spuse el.

— Doar nu crezi că i s-ar fi putut întâmpla ceva rău?

— Sper că nu. Padre, cred că dumneata şi cu mine am face mai bine să ne ducem să vedem.

Ştiam că are dreptate, dar a trebuit să-mi adun tot curajul de care eram în stare ca să mă înham la treaba asta. Am pornit împreună şi am intrat din nou în crângul acela blestemat de copaci. L-am strigat de două ori şi nu am

primit nici un răspuns. Într-un minut, două, am dat de poiana care părea palidă şi fantomatică în lumina dimineţii care abia mijea. Symonds mă apucă de braţ şi eu am scos o exclamaţie înăbuşită. Noaptea trecută, văzusem la lumina lunii trupul unui bărbat zăcând cu faţa în jos, în iarbă. Acum, în zorii dimineţii, aceeaşi privelişte se înfăţişa ochilor noştri. Elliot Haydon zăcea în exact acelaşi loc în care fusese vărul său.

— Doamne Sfinte! spuse Symonds. L-a răpus şi pe el!

Am alergat amândoi spre el. Elliot Haydon era inconştient, dar respira încet; de data aceasta nu mai era nici o îndoială în privinţa cauzei tragediei: o armă lungă şi subţire din bronz rămăsese în rană.

— L-a lovit prin umăr, nu prin inimă. Ăsta-i norocul, comentă doctorul. Pe cinstea mea, nu ştiu ce să cred. În orice caz n-a murit şi el ne va putea povesti ce s-a întâmplat.

Dar tocmai asta e, că Elliot Haydon n-a fost în stare. Relatarea sa a fost cât se poate de vagă. Căutase fără succes stiletul şi, în cele din urmă, renunţând să mai bâjbâie, se apropie de Casa Idolului. Abia atunci, începu să intuiască tot mai clar că cineva îl urmărea cu privirea dintre copaci. A încercat să alunge această impresie, dar n-a putut s-o îndepărteze cu totul. A descris cum un vânt rece, ciudat a început să bată. Părea că nu vine dinspre copaci, ci din interiorul Casei Idolului. Se întoarse şi se uită înăuntru. A văzut mica siluetă a Zeiţei şi a simţit că se înşela din punct de vedere optic. Silueta părea să crească tot mai mare. Apoi, deodată, a primit o lovitură ce a simţit-o între tâmple şi care l-a făcut să se dea înapoi, dar atunci când a căzut, a fost conştient de o durere adâncă, usturătoare în umărul său stâng.

Stiletul a fost identificat de data aceasta ca fiind identic cu cel descoperit în săpăturile din movila de pe deal şi care fusese cumpărat de Richard Haydon. Unde îl ţinuse, în

locuinţă sau în Casa Idolului din crâng, nimeni nu părea să ştie.

Poliţiştii au fost de părere şi aşa va rămâne pe veci că el a fost înjunghiat, în mod deliberat, de domnişoara Ashley, dar, luând în considerare depoziţiile noastre, ale celorlalţi, că ea s-a aflat la trei iarzi depărtare de el, ei n-au putut s-o inculpe. Şi, aşa, afacerea este şi va rămâne un mister.

Se aşternuse liniştea.

— Se pare că nu e nimic de zis, încercă Joyce Lemprière, în cele din urmă. Totul e atât de oribil şi straniu! N-aţi găsit personal nici o explicaţie, dr. Pender?

Bătrânul dădu afirmativ din cap.

— Da, spuse el. Am o explicaţie, adică un fel de explicaţie. Una cam curioasă – dar mi se pare că nu acoperă toate aspectele.

— Am fost la şedinţe de spiritism, spuse Joyce, aşa că puteţi spune ce doriţi, dar se întâmplă lucruri foarte ciudate. Bănuiesc că pot fi explicate printr-un anume fel de hipnotism.

Fata s-a transformat cu adevărat într-o Preoteasă a Astartei şi presupun că, într-un fel sau altul, ea trebuie să-l fi înjunghiat. Poate că ea a aruncat stiletul pe care domnişoara Mannering l-a văzut în mâna ei.

— Sau o fi fost vreo suliţă, sugeră Raymond West. În fond, lumina lunii nu e foarte puternică. Ea s-ar fi putut să aibă un fel de lance în mâna şi l-a lovit de la distanţă; apoi, presupun că trebuie să ţinem seama şi de hipnotism în masă. Vreau să zic că eraţi cu toţii pregătiţi să-l vedeţi doborât prin mijloace supranaturale şi aşa aţi văzut că s-a întâmplat.

— Am asistat la multe lucruri minunate făcute cu arme şi cuţite la circ sau varietăţi, spuse sir Henry. Cred că e posibil ca un om să se fi putut ascunde printre copaci şi de acolo să fi aruncat un cuţit sau un stilet cu destulă dexteritate, bineînţeles dacă era un profesionist.

Recunosc că este cam deplasată, dar pare singura teorie cu adevărat credibilă. Vă amintiţi că celălalt om a avut clar impresia că se ascundea cineva în crâng şi-l supraveghea. În ceea ce priveşte faptul că domnişoara Mannering a spus că Diana Ashley avea un stilet în mână, pe când ceilalţi au contrazis-o, asta nu mă surprinde. Dacă aţi avea experienţa mea, v-aţi da seama că relatările a cinci persoane privitoare la acelaşi lucru diferă atât de mult încât frizează incredibilul.

Domnul Petherick tuşi.

— Dar în toate aceste teorii se pare să trecem cu vederea un fapt esenţial, remarcă el. Ce s-a întâmplat cu arma? Domnişoara Ashley nu s-ar fi putut descotorosi de o suliţă, aşa cum stătea în mijlocul luminişului şi dacă un ucigaş ascuns ar fi aruncat stiletul, atunci acesta ar fi rămas în rană când omul a fost răsucit. Cred că trebuie să renunţăm la toate teoriile fanteziste şi să ne limităm la fapte concrete.

— Şi unde ne duc faptele concrete?

— Ei bine, un lucru pare destul de clar. Nimeni nu a fost în apropierea omului când acesta a fost doborât, aşa că singura persoană care ar fi putut să-l înjunghie a fost el însuşi. De fapt, sinucidere.

— Dar de ce naiba să fi vrut să se sinucidă? întrebă Raymond West, neîncrezător.

Avocatul tuşi din nou.

— Ah, asta iar e o problemă de teorie, spuse el. Deocamdată, nu mă interesează teoriile.

Excluzând supranaturalul, în care nu cred nici o clipă, mi se pare că este singura modalitate în care lucrurile s-ar fi putut întâmpla. Şi-a înfipt pumnalul în piept şi, când a căzut, braţele i s-au desfăcut, scoţându-l din rană şi aruncându-l departe printre copaci. Cred că este, deşi oarecum improbabilă, o întâmplare posibilă.

— Deşi nu vreau să mă amestec, spuse Miss Marple, totul mi se pare cât se poate de uluitor. Dar lucruri curioase se întâmplă, să ştiţi. La petrecerea de anul trecut din grădina

doamnei Sharpley, omul care aranja ceasul pentru golf, a sărit peste ceva, şi-a pierdut cunoştinţa şi nu şi-a revenit decât după cinci minute.

— Da, dragă mătuşă, spuse Raymond cu blândeţe, dar el nu a fost înjunghiat, nu-i aşa?

— A, sigur că nu, dragă, răspunse Miss Marple. Tocmai asta vă spuneam. Bineînţeles că nu există decât un singur mod în care acel biet sir Richard ar fi putut fi înjunghiat, dar tare aş vrea să ştiu ce l-a făcut întâi să se împiedice. Ar fi putut fi, desigur, rădăcina unui pom. El se uita numai la fată şi la lumina lunii dai peste lucruri fără să vrei.

— Spuneţi că există doar un singur mod în care sir Richard ar fi putut fi înjunghiat, Miss Marple? întrebă pastoral, uitându-se curios la ea.

— E foarte trist şi nu-mi place să mă gândesc la asta. Omul era dreptaci, nu-i aşa? Vreau să zic, pentru a se răni la umărul stâng trebuia să fie. Mi-a părut întotdeauna atât de rău de bietul Jack Baynes pentru ceea ce a păţit în timpul războiului! Vă amintiţi, s-a împuşcat în picior, 7 după lupte foarte grele la Arras. Mi-a povestit despre asta când m-am dus să-l văd la spital; şi-i era tare ruşine. Nu cred că acest biet individ, Elliot Haydon, a profitat mult după urma crimei sale oribile.

— Elliot Haydon, strigă Raymond. Crezi că el e făptaşul?

— Nu văd cum ar fi putut-o face altcineva, spuse Miss Marple, uşor surprinsă, făcând ochii mari. Vreau să zic dacă, aşa cum subliniază foarte înţelept domnul Petherick, luăm în considerare faptele concrete şi ignorăm acea atmosferă cu zeiţe păgâne despre care nu cred că e prea plăcută. Elliot s-a dus întâi la el de l-a întors cu faţa în sus şi, desigur, pentru a face acest lucru trebuie să fi fost cu spatele la toţi, iar îmbrăcămintea de şef de briganzi îi impunea să aibă o armă de orice fel la brâu. Îmi aduc aminte că am dansat cu un bărbat îmbrăcat ca şef de briganzi când eram tânără. Avea cinci feluri de cuţite şi

stilete şi nu pot să vă povestesc cât de ciudate şi incomode erau pentru partenera sa.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra dr. Pender.

— Am aflat adevărul, spuse acesta, cinci ani după ce s-a întâmplat tragedia. Dintr-o scrisoare pe care mi-a trimis-o Elliot Haydon. Scria în ea că îşi imagina că eu l-am suspectat întotdeauna. Mai zicea că a fost o tentaţie spontană. Şi el o iubea pe Diana Ashley, dar era doar un biet avocat pledant sărac care se lupta să supravieţuiască. Odată Richard eliminat din cale, moştenindu-i titlul şi moşiile, vedea deschizându-i-se frumoase perspective. Stiletul îi ieşise din cingătoare când se aplecase jos lângă vărul său şi, aproape înainte de a avea timp să se gândească ce face, îl înfipse şi-l puse înapoi în cingătoarea sa. El însuşi s-a înjunghiat mai târziu pentru a înlătura orice bănuială. Mi-a scris în ajunul plecării într-o expediţie spre Polul Sud, în caz, cum zicea, că s-ar putea să nu se mai întoarcă niciodată. Nu cred că avea de gând să se mai întoarcă şi ştiu că, aşa cum s-a exprimat Miss Marple, n-a profitat deloc după urma crimei. "Timp de cinci ani, scria el, am trăit ca în iad. Sper, cel puţin, că voi putea să-mi ispăşesc pedeapsa, murind în mod onorabil".

Se aşternu tăcerea.

— Şi el a murit într-adevăr onorabil, spuse sir Henry. Ai schimbat numele în povestea ta, dr. Pender, dar cred că l-am recunoscut pe omul la care te-ai referit.

— Cum vă spuneam, continuă bătrânul prelat, nu cred că vreo explicaţie acoperă chiar toate aspectele. Îmi închipui însă, că exista o influenţă rea în acel crâng, o influenţă care l-a determinat pe Elliot Haydon să acţioneze. Chiar şi până în ziua de astăzi nu pot să mă gândesc la Casa Idolului Astartei fără să mă cutremur.

Trotuarul pătat cu sânge

— E curios, spuse Joyce Lemprière, dar nu-mi prea place să vă relatez povestea mea. S-a întâmplat demult, mai exact acum cinci ani, dar m-a obsedat tot timpul de atunci. Partea

frumoasă, liniştită de deasupra şi cea ascunsă, macabră de dedesubt. Şi lucru ciudat e că schiţa pe care am pictat-o atunci s-a îmbibat de aceeaşi atmosferă. Când te uiţi prima dată la ea, e doar o schiţă neterminată a unei străzi în pantă din Cornwall, luminată de razele soarelui. Dar, dacă te uiţi mai mult timp, ceva sinistru se strecoară în ea. N-am vândut-o, dar nici nu mă uit vreodată la ea. Se află în colţul studioului, cu faţa la perete.

Numele localităţii este Rathole. E un mic sat pescăresc ciudat din Cornwall, foarte pitoresc, poate prea pitoresc. A conservat cam mult din atmosfera tipică pentru "La ceainăria voastră veche". Are prăvălii cu fete tunse scurt, în bluze de pânză groasă, care decorează motouri pe pergament. Totul e drăguţ şi ciudat, dar şi plin de orgolii.

— Ce, nu ştiu eu? remarcă, mormăind dezaprobator, Raymond West. Blestemul autocarului pentru excursii, îmi închipui. Indiferent cât de îngust e drumul care duce la ele, nici un sat pitoresc nu e sigur.

Joyce îi dădu dreptate.

— Sunt drumuri foarte înguste care duc la Rathole şi în pantă, ca acoperişul casei. Ei bine, dar să-mi continui povestirea. Mă dusesem în Cornwall pentru două săptămâni, ca să pictez.

Există un han vechi la Rathole numit "The Polharwith Arms". Se zice că fusese singura clădire care rămăsese în picioare, după ce spaniolii bombardaseră cu obuze localitatea, prin 1500 şi ceva.

— Nu cu obuze, observă Raymond West, încruntându-se. Te rog, încearcă să fii mai exactă cu istoria, Joyce.

— În orice caz, spaniolii au descărcat tunuri undeva, de-a lungul coastei şi au tras în ei şi casele s-au făcut praf. Dar, oricum, nu despre asta e vorba. Hanul era un loc vechi, minunat, cu un fel de portal susţinut de patru stâlpi. Mă instalasem foarte bine şi tocmai m-apucasem de lucru, când un automobil se zări târându-se şi răsucindu-se în jos pe deal. Sigur că avea să se oprească în faţa hanului, tocmai

unde mă stânjenea cel mai mult. Coborâră un bărbat şi o femeie – nu le-am luat seama în mod deosebit. Ea purta un soi de rochie mov din pânză şi o pălărie de aceeaşi culoare.

Imediat, bărbatul ieşi din nou şi, spre marea mea satisfacţie, mută maşina jos, pe chei şi o lăsă acolo. Se întoarse la han, trecând pe lângă mine. Chiar în momentul acela, o altă maşină nenorocită sosi, coborând pe drumul răsucit şi din ea ieşi o femeie îmbrăcată în rochie de creton foarte extravagantă, de o culoare ţipătoare, roşie cu poinsettia*, ce purta o pălărie mare de pai cubaneză, nu-i aşa? – de un roşu foarte aprins.

Femeia aceasta n-a oprit în faţa hanului, ci a condus automobilul mai jos pe stradă, spre celălalt. Când bărbatul a văzut-o, a strigat uimit: "Carol, pe cinstea mea, nu-mi imaginam să te întâlnesc în locul ăsta uitat de lume. Nu te-am văzut de ani de zile. Hei uite-o pe Margery, soţia mea. Trebuie să vii s-o cunoşti".

Au urcat împreună spre han şi am zărit-o pe cealaltă femeie ieşind pe uşă şi îndreptându-se către ei. Am văzut-o în trecere pe cea cu numele de Carol. Suficient să observ o bărbie bine pudrată în alb şi o gură rujată în roşu aprins şi m-am întrebat, doar m-am întrebat, dacă Margery va fi prea încântată s-o cunoască. N-am putut să mă uit de aproape la Margery, dar, de la depărtare, părea să arate prost îmbrăcată şi cu o purtare nefiresc de stângace.

Bineînţeles că asta nu era treaba mea, dar, câteodată, observi frânturi foarte ciudate de viaţă şi, fără să vrei, le interpretezi. De unde stăteau ei n-am putut prinde decât momente din discuţia care ajungea până la mine. Se gândeau să facă baie. Soţul, al cărui nume părea să fie Denis, vroia să ia o barcă şi să vâslească de-a lungul coastei. Spunea că era o peşteră faimoasă cam la o milă, care merita să fie vizitată. Carol dorea şi ea să vadă peştera, dar fu de părere să se plimbe pe stânci şi să ajungă la ea pe uscat. Zicea că nu poate suferi bărcile. În cele din urmă, rămaseră înţeleşi aşa. Carol avea s-o ia pe poteca de pe

stânci şi să se întâlnească cu ei la peşteră, în timp ce Denis şi Margery luau o barcă şi ajungeau acolo vâslind.

Auzindu-i vorbind de făcut baie, m-a apucat şi pe mine cheful să fac una. Era o dimineaţă foarte călduroasă şi nu prea aveam spor la tabloul meu. M-am gândit că lumina soarelui de după-amiază va avea un efect mai reuşit. Aşa că mi-am adunat lucrurile şi m-am dus spre o plajă micuţă, pe care o descoperisem, ce se afla în partea opusă peşterii. Am tras o baie grozavă, am mâncat de prânz – limbă conservată şi două roşii – şi m-am întors după-masă plină de încredere şi entuziasm să-mi continui schiţa.

Totul în Rathole părea să fie adormit. Avusesem dreptate în privinţa soarelui, umbrele erau mult mai pronunţate. Hanul "The Polharwith Arms" era în centrul tabloului. O rază de soare coborî oblic, lumină trotuarul din faţă, având un efect destul de curios. Am ghicit că cei trei se întorseseră cu bine, deoarece două costume de baie – unui roşu şi altul bleumarin – atârnau pe balcon, uscându-se la soare.

Ceva se întâmplase cu un colţ al schiţei aşa că m-am aplecat câteva momente să-l îndrept.

Când am ridicat din nou privirea, o siluetă se sprijinea de unul din stâlpii de la "The Polharwith

* specie mexicană cu frunze mari roşii care înconjoară flori mici galbene (bot. Euphorbia pulcherrima); denumire de la J. R. Poinsett, ambasador american în Mexic, care a descoperit-o.

Arms", părând să fi aterizat acolo ca prin farmec. Era îmbrăcat ca pentru mers pe mare şi mi-am închipuit că e pescar. Dar purta o barbă lungă neagră şi dacă aş fi căutat un model pentru un căpitan spaniol rău, nu aş fi găsit unul mai potrivit. M-am apucat să lucrez febril, înainte ca el să se mişte din loc, deşi, din atitudinea lui rezulta, că era prea bine pregătit să sprijine stâlpii pe vecie.

Totuşi, s-a dezlipit din locul acela, dar, din fericire, nu înainte să prind ceea ce vroiam.

Veni spre mine şi începu să vorbească. O, dar cum mai vorbea omul ăla!

— Rathole, spunea, a fost un loc foarte interesant.

Aflasem deja lucrul acesta şi, deşi l-am aprobat, nimic nu m-a salvat. Am înghiţit toată povestea cu bombardamentul, adică cu distrugerea satului şi cum proprietarul de la "The Polharwith Arms" a fost ultimul om ucis. Străpuns pe propriul său prag de sabia unui căpitan spaniol şi cum sângele său s-a împrăştiat pe trotuar şi pata n-a putut fi spălată timp de o sută de ani.

Totul se potrivea de minune cu atmosfera adormită, languroasă a după-amiezii. Vocea omului era foarte blândă şi, totuşi în acelaşi timp, se simţea în ea ceva cam înfricoşător. Deşi avea o purtare foarte plăcută, simţeam că din fire era crud. Mi-a povestit cu lux de amănunte despre inchiziţie şi teroarea răspândită de faptele spaniolilor, făcându-mă să le înţeleg mai bine decât până atunci.

Tot timpul cât mi-a vorbit am continuat să pictez şi, deodată, mi-am dat seama că, ascultându-i cu emoţie povestirea, introdusesem ceva ce nu era acolo. Pe acel pătrat alb de trotuar pe care căzuseră mai înainte razele de soare, în faţa uşii de la "The Polharwith Arms", pictasem nişte pete de sânge. Părea extraordinar că mintea putea juca asemenea feste mâinii, dar, când m-am uitat din nou în direcţia hanului, am simţit un al doilea şoc. Mâna trasase numai ceea ce ochii văzuseră: picături de sânge pe trotuar.

M-am uitat încremenită câteva clipe. Apoi, am închis ochii şi mi-am zis în sinea mea: "Nu fii aşa de proastă, nu-i nimic acolo, cu adevărat", după care i-am deschis, dar petele de sânge erau încă în locul acela.

Deodată, am simţit că nu mai puteam rezista. I-am întrerupt pescarului şuvoiul său de cuvinte.

— Spuneţi-mi, n-am vederea foarte bună. Acolo sunt pete de sânge pe trotuar?

Mă privi cu indulgenţă şi bunătate.

— Nu mai sunt pete de sânge în zilele noastre, doamnă. Ceea ce vă povestesc s-a întâmplat acum cinci sute de ani.

— Da, i-am răspuns, dar în momentul ăsta, pe trotuarul – cuvintele îmi îngheţară pe buze.

Ştiam, ştiam că el nu vedea ceea ce eu vedeam. M-am ridicat şi, cu mâinile care-mi tremurau, am început să-mi adun lucrurile. În momentul acela, tânărul care sosise cu maşina de dimineaţă ieşi pe uşa hanului, privi în sus şi-n jos pe stradă, cu totul uluit. În balconul de deasupra, soţia lui ieşi şi strânse costumele de baie. O luă în jos, spre maşină, dar, brusc, se întoarse şi traversă drumul îndreptându-se către pescar.

— Spune-mi, domnule, nu ştii dacă femeia care a venit cu a doua maşină nu s-a întors încă?

— Doamna în rochia înflorată? Nu, domnule, n-am văzut-o. A plecat pe stânci spre peşteră, de dimineaţă.

— Ştiu, ştiu. Am făcut toţi trei baie acolo şi, după aceea, a plecat pe jos încoace şi de atunci n-am mai văzut-o. Nu putea să-i ia atâta timp să ajungă. Stâncile de pe-aici nu sunt periculoase, nu-i aşa?

— Depinde, domnule, pe ce drum apuci. Cel mai bine e să iei un însoţitor care cunoaşte locurile.

Fără îndoială, se referea la el însuşi şi începu o întreagă dizertaţie pe această temă, dar tânărul i-o reteză nu prea politicos, se întoarse alergând spre han şi-i strigă soţiei sale din balcon.

— Auzi, Margery, Carol încă nu s-a întors. Ciudat, nu-i aşa?

Nu i-am auzit răspunsul lui Margery, dar soţul continuă:

— Ştii, nu mai putem aştepta. Trebuie să ne grăbim spre Penrithar. Eşti gata? Am să întorc maşina.

A făcut aşa cum a zis şi, imediat, cei doi au plecat, între timp, încercasem, în mod hotărât, să-mi dovedesc cât de ridicole erau închipuirile mele. După ce maşina a plecat, m-am îndreptat spre han şi am examinat îndeaproape trotuarul. Bineînţeles că nu erau pete de sânge. Nu, absolut totul fusese rezultatul imaginaţiei mele care o luase razna.

Totuşi, într-un fel lucrul părea să fie şi mai înfricoşător. În timp ce stăteam acolo, auzii vocea pescarului.

Se uita la mine într-un mod curios.

— V-aţi gândit că aţi văzut picături de sânge aici, da, doamnă?

Am dat din cap afirmativ.

— Asta-i foarte curios, asta-i foarte curios. Există o superstiţie la noi, doamnă. Dacă cineva vede petele acelea de sânge.

Se opri.

— Da? l-am întrebat.

Continuă pe tonul acela moale, cu intonaţie de Cornwall, dar, fără să-şi dea seama, limpede, cu o pronunţie corectă, complet lipsit de întortocherile de vorbire regională.

— Doamnă, se spune că, dacă cineva vede petele acelea de sânge, va avea loc un deces în următoarele douăzeci şi patru de ore.

Înfiorător! Mă trecu un fior pe la spate.

Continuă cu convingere:

— Există o tăbliţă foarte interesantă în biserică despre moartea.

— Nu, mulţumesc, am spus hotărâtă, m-am întors rapid pe călcâie şi am luat-o în sus pe stradă spre căsuţa unde locuiam. Exact când am ajuns, am văzut în depărtare pe femeia pe care o chema Carol, coborând pe poteca dintre stânci. Se grăbea. Pe fundalul cenuşiului stâncilor, semăna cu o floare roşie, otrăvitoare. Pălăria ei era de culoarea sângelui.

M-am cutremurat. Într-adevăr mi se urcase tot sângele la cap. Mai târziu am auzit zgomotul făcut de maşina ei. M-am întrebat dacă şi ea se ducea la Penrithar; dar ea apucă drumul la stânga, în direcţie opusă. Am urmărit maşina cum a urcat dealul şi a dispărut, răsuflând parcă mai uşurată. Rathole apăru din nou în aerul său liniştit, somnoros.

— Dacă asta-i tot, sublinie Raymond West când Joyce se opri, îmi voi da imediat verdictul: indigestie, puncte în faţa

ochilor după mese.

— Asta nu-i tot, reîncepu Joyce. Trebuie să ascultaţi urmarea. Am citit-o în ziar, două zile mai târziu, sub titlul "Fatalitatea unei băi în mare". Se arăta cum doamna Dacre, soţia căpitanului Denis Dacre, s-a înecat, din nenorocire, la Landeer Cove, puţin mai departe, pe coastă. Ea şi cu soţul locuiau atunci la hotelul de acolo şi-şi exprimaseră dorinţa de a face baie, dar un vânt rece se porni. Căpitanul Dacre apreciase că era prea frig, aşa încât el împreună cu alţii din hotel se duseseră pe terenul de golf din partea stângă. Totuşi, doamna Dacre spusese că nu era prea rece pentru ea şi se îndreptase singură spre golful mării. Când nu s-a întors, soţul ei s-a alarmat şi, însoţit de prietenii săi, s-a dus pe plajă. I-au găsit hainele lângă o stâncă, dar n-au dat de urma nefericitei doamne. Cadavrul ei s-a găsit abia după o săptămână, când a fost adus la mal, la o oarecare distanţă, mai jos pe coastă. Prezenta o lovitură puternică în cap, care-i precedase moartea şi se agrea teoria că ea trebuie să se fi aruncat în mare şi să se fi lovit cu capul de vreo stâncă. După câte am putut afla, moartea ei survenise exact la douăzeci şi patru de ore după ce văzusem petele de sânge.

— Protestez, zise sir Henry. Asta nu e o problemă, e o poveste cu fantome. Domnişoara Lemprière este, evident, un medium.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei.

— Un lucru mă intrigă, interveni el, acea lovitură în cap. Cred că nu trebuie să excludem posibilitatea unei farse. Nu avem suficiente date la îndemână pentru asta.

Halucinaţia sau viziunea domnişoarei Lemprière este, desigur, interesantă, dar nu-mi dau seama prea clar asupra cărui punct doreşte ea să ne pronunţăm.

— Indigestie şi coincidenţă, zise Raymond, şi oricum nu poţi fi sigură că erau aceiaşi oameni. Pe lângă aceasta, blestemul, sau orice ar fi fost, se aplică numai locuitorilor din prezent de la Rathole.

— Presimt, spuse sir Henry, că sinistrul pescar are ceva de-a face cu această povestire. Dar sunt de acord cu domnul Petherick că domnişoara Lemprière ne-a dat foarte puţine date.

Joyce se întoarse spre dr. Pender care, zâmbind, dădu neştiutor din cap.

— E o poveste foarte interesantă, zise el, dar mă tem că sir Henry şi domnul Petherick au dreptate că există prea puţine date pe care să ne bazăm.

Joyce se uită atunci curioasă la Miss Marple, care îi zâmbi.

— Şi eu cred, Joyce dragă, că eşti puţin şireată. Desigur, eu văd altfel lucrurile. Vreau să zic că noi, ca femei, apreciem amănuntul legat de haine. Dar nu cred că e o problemă cinstită să i-o pui unui bărbat. Trebuie să fi avut loc o mulţime de schimbări rapide. Ce femeie rea! Şi un bărbat încă şi mai rău.

Joyce se uită surprinsă la ea.

— Mătuşă Jane, exclamă ea, vreau să zic Miss Marple, cred, sunt convinsă că ştii adevărul.

— Ei bine, dragă, recunoscu Miss Marple, e mult mai uşor pentru mine, care stau aici liniştită, decât a fost pentru tine, tu fiind şi o pictoriţă atât de sensibilă la atmosferă, nu-i aşa?

Stând aici şi împletind vezi clar faptele. Picăturile de sânge cădeau pe trotuar din costumul de baie care atârna deasupra; acesta fiind roşu, bineînţeles, criminalii înşişi nu şi-au dat seama că era pătat de sânge. Biata fată, atât de tânără, biata de ea!

— Scuză-mă, Miss Marple, zise sir Henry, dar dumneata cunoşti totul în timp ce eu sunt încă complet nelămurit. Dumneata şi domnişoara Lemprière păreţi să ştiţi despre ceea ce vorbiţi, dar noi, bărbaţii, suntem în necunoştinţă de cauză.

— Am să vă spun acum sfârşitul povestirii, zise Joyce. Era un an mai târziu. Mă aflam întro mică staţiune pe coasta de Est şi pictam, când, deodată, am avut acel sentiment straniu pe care-l simţi când ţi se repetă ceva ce ţi s-a întâmplat mai

înainte. Erau două persoane, un bărbat şi o femeie, pe trotuarul din faţa mea şi ei întâmpinau o a treia persoană, o femeie îmbrăcată într-o rochie roşie de creton cu poinsettia: "Carol, ce splendid! Ce întâmplare să te întâlnesc după atâţia ani. O cunoşti pe soţia mea? Joan, aceasta este o veche prietenă, domnişoara Harding".

L-am recunoscut de îndată pe bărbat. Era acelaşi Denis pe care-l văzusem la Rathole. Soţia era alta, adică era o Joan în loc de o Margery; dar ea era de acelaşi tip, tânără, cam prost îmbrăcată şi foarte ştearsă. Am crezut pentru o clipă că înnebunesc. Au început să vorbească despre înot. Am să vă spun ce-am făcut. Atunci m-am dus ca din puşcă la poliţie. Îmi închipuiam că o să socotească că sunt, probabil, cam ţicnită, dar nu-mi păsa. Şi totul s-a întâmplat să fie în regulă. Acolo era un om de la Scotland Yard, care venise exact pentru lucrul acesta. Se părea – o, e groaznic să vorbesc despre asta – că poliţia avea bănuieli în privinţa lui Denis Dacre. Acesta nu era numele său real, lua diferite nume pentru diverse ocazii. Făcea cunoştinţă cu fete, de obicei cât se poate de şterse, fără multe rude sau prieteni, se însura cu ele, le asigura viaţa pentru mari sume de bani şi apoi, o, e oribil! Femeia pe nume Carol era soţia lui adevărată şi puneau întotdeauna în aplicare acelaşi plan. De fapt, aşa au şi reuşit să-l prindă.

Companiile de asigurare au devenit suspicioase. El venea într-o staţiune liniştită de la mare cu noua sa soţie, apoi apărea cealaltă femeie şi se duceau toţi trei să înoate. Soţia era ucisă, Carol se îmbrăca în hainele ei şi se întorcea în barcă cu el. Apoi, plecau din localitate, oricare ar fi fost, după ce întrebau despre presupusa Carol şi, când ajungeau în afara satului, Carol îşi punea în grabă, înapoi, rochia ei roşie ţipătoare, se machia strident, se întorcea în sat şi pleca cu propria ei maşină. Căutau să afle în ce direcţie o lua curentul apei şi presupusul deces se întâmpla în următorul loc de înot de-a lungul coastei, dar în direcţia curentului. Carol juca rolul 12 soţiei, se ducea singură spre

o plajă mai ferită, lăsa lucrurile soţiei lângă o stâncă şi pleca în rochia ei de creton înfloratăaşteptând liniştită până când soţul ei putea s-o reîntâlnească.

Presupun că atunci când a ucis-o pe biata Margery, ceva sânge trebuie să fi pătat costumul de baie al Carolei şi, acesta fiind roşu, ei n-au observat, aşa cum spune Miss Marple. Dar când l-au atârnat peste balcon, a început să picure. Ah! se cutremură. Încă îl mai văd.

— Desigur, spuse sir Henry, acum îmi reamintesc foarte bine. Davis era numele adevărat al bărbatului. Am scăpat din vedere că unul din multele sale nume fictive fusese Dacre. Formau o pereche extraordinar de vicleană, întotdeauna mi s-a părut atât de uimitor că nimeni nu a sesizat schimbarea de identitate. De acord cu Miss Marple că hainele sunt mult mai uşor de descoperit decât feţele; dar a fost o schemă foarte inteligentă, deoarece, deşi îl suspectam pe Davis, nu ne-a fost uşor să-l acuzăm de crimă, întrucât, întotdeauna, părea să aibă un alibi ireproşabil.

— Mătuşă Jane, spuse Raymond, uitându-se la ea curios, cum de reuşeşti? Ai dus o viaţă atât de liniştită şi, totuşi, nimic nu pare să te surprindă.

— Întotdeauna mi se pare că un lucru seamănă foarte mult cu un altul, în lumea asta, sublinie Miss Marple. Ştiţi, a fost o doamnă Green care şi-a înmormântat cinci copii şi toţi asiguraţi pe viaţă. Natural, cineva a început să devină bănuitor.

Dădu din cap dezaprobator:

— Există extrem de multă răutate în viaţa de la ţară. Sper că voi, dragi tineri, să nu mai cunoaşteţi cât de rea este lumea!

Moştenirea.

Domnul Petherick tuşi dându-şi mai multă importanţă ca de obicei.

— Mă tem că mica mea problemă vi se va părea tuturor cam blândă, spuse el în chip de scuză, după senzaţionalele povestiri pe care le-am auzit. Nu-i nici o vărsare de sânge,

dar mi se pare o afacere interesantă, destul de ingenioasă şi, din fericire, ştiu răspunsul corect la ea.

— Nu e vorba de ceva grozav de juridic, nu-i aşa? întrebă Joyce Lempriere. Vreau să zic treburi legate de legi şi scandaluri de genul Barnaby împotriva lui Skinner din anul 1881.

Domnul Petherick se lumină plin de admiraţie, uitându-se la ea pe deasupra ochelarilor.

— Nu, nu, dragă domnişoară. Nu trebuie să te temi de aşa o subtilitate. Povestea pe care am de gând s-o relatez este cât se poate de simplă şi directă şi poate fi urmărită de orice om care n-a făcut studii de drept.

— Fără echivocuri juridice, da? spuse Miss Marple, ameninţându-l cu o andrea.

— Fără, n-aveţi grijă, o asigură domnul Petherick.

— Bine, nu sunt chiar aşa de sigură, dar hai să ascultăm povestea.

— E în legătură cu un fost client de-al meu. Am să-i spun Clode – Simon Clode. Era un om extrem de bogat şi locuia într-o casă mare nu foarte departe de aici. Avusese un fiu, ucis în război şi de la acest băiat îi rămăsese un singur copil, o fetiţă. Mama ei murise la naştere şi, după moartea tatălui, venise să locuiască cu bunicul său care, pe dată, s-a ataşat extrem de mult de ea. Micuţa Chris putea face orice vroia din bunicul ei. Niciodată nu mi-a fost dat să văd un om atât de complet vrăjit de un copil şi nu pot să vă descriu durerea şi disperarea când, la vârsta de 11 ani, fetiţa a făcut pneumonie şi a murit.

Bietul Simon Clode era de neconsolat. Un frate îi murise recent în circumstanţe tragice şi atunci Simon Clode le oferise, cu generozitate, o casă copiilor fratelui său – două fete, Grace şi Mary şi un băiat, George. Dar, deşi era bun şi generos cu nepotul şi nepoatele sale, bătrânul nu le-a arătat niciodată aceeaşi dragoste şi ataşament ca micuţei sale nepoţele. Pentru George Clode s-a găsit o slujbă la o bancă din apropiere şi Grace s-a căsătorit cu un tânăr

cercetător chimist inteligent, numit Philip Garrod. Mary, care era o fată liniştită, reţinută, rămase acasă şi avea grijă de unchiul ei. Cred că-l îndrăgea în felul ei calm, neostentativ. Şi după toate aparenţele, lucrurile mergeau foarte bine. Trebuie să vă spun că, după moartea micuţei Christobel, Simon Clode a venit la mine cu instrucţiuni să redactez un nou testament. Prin acest 13 document, averea sa, care era uriaşă, urma să fie împărţită egal între nepoţi, câte o treime fiecăruia.

Timpul trecea. Întâlnindu-l, din întâmplare, într-o zi, pe George Clode l-am întrebat ce face unchiul său, pe care nu-l mai văzusem de câtva timp. Spre surpriza mea, George se întunecă la faţă: "Aş vrea să-l treziţi la realitate pe unchiul Simon", spuse el necăjit. Faţa sa cinstită, dar nu prea inteligentă, arăta speriată şi îngrijorată: "Acest spirit al afacerilor merge din ce în ce mai rău". "Ce spirit al afacerilor?" am întrebat eu foarte surprins.

Atunci George mi-a povestit totul. Cum domnul Clode începuse treptat să se intereseze de subiect şi cum, când era în formă maximă, se întâmplase să întâlnească un medium american, o anume doamnă Eurydice Spragg. Această femeie, pe care George nu ezită s-o caracterizeze ca pe o escroacă din toate punctele de vedere, câştigase o influenţă imensă asupra lui Simon Clode. Ea era practic pretutindeni în casă, ţinea multe şedinţe în care spiritul lui Christobel apărea bunicului său iubitor.

Recunosc că nu sunt dintre aceea care ridiculizează sau dispreţuiesc spiritismul. După cum v-am spus, cred în dovezi. Şi cred că, atunci când avem o minte imparţială în care dovada este în favoarea spiritismului, rămân multe lucruri care nu pot fi puse pe seama fraudei sau trecute cu vederea. Aşadar, cred şi nu prea. Există anumite dovezi pe care nu poţi să-ţi permiţi a le dezaproba.

Pe de altă parte, spiritismul duce foarte uşor la fraudă şi impostură şi, din ceea ce tânărul George Clode mi-a vorbit despre această doamnă, Eurydice Spragg, m-am convins tot

mai mult că Simon Clode se afla pe mâini rele şi că doamna Spragg era probabil o impostoare de cea mai proastă speţă. Bătrânul, aşa abil cum era el în afaceri, putea uşor fi influenţat când venea vorba despre dragostea pentru nepoata sa moartă.

Întorcând lucrurile pe toate faţetele, mă simţeam tot mai neliniştit. Îmi erau dragi tinerii din familia Clode, Mary şi George, şi mi-am dat seama că această doamnă Spragg, cu influenţa sa asupra unchiului lor, le-ar putea cauza necazuri în viitor.

Cu prima ocazie, m-am folosit de un pretext pentru a-i face o vizită lui Simon Clode. Am găsit-o pe doamna Spragg instalată ca un musafir căruia i se aduceau toate onorurile şi era privit cu prietenie. De îndată ce-am văzut-o, am fost cuprins de cele mai rele presimţiri. Era o femeie înaltă, de vârstă mijlocie, îmbrăcată ţipător. La tot pasul trântea expresii despre "dragii noştri care au trecut în nefiinţă " şi alte lucruri de genul acesta.

Şi soţul ei stătea în casă, pe nume Absalom Spragg, un bărbat înalt şi slăbănog, cu o expresie melancolică şi ochi extrem de şireţi. De-ndată ce am putut rămâne singur cu Simon Clode, i-am vorbit, tacticos, despre acest subiect. El se manifestă plin de entuziasm. Eurydice Spragg era minunată! Îi fusese trimisă direct, în urma unei rugăciuni! Nu-i păsa deloc de bani, pentru ea era suficientă bucuria de a ajuta o inimă îndurerată. Avea chiar un sentiment matern pentru micuţa Chris. Începuse s-o considere aproape ca pe o fiica. Apoi continuă să-mi de-a amănunte: cum auzise vocea lui Chris, cât de bine şi fericită se simţea cu tatăl şi mama ei. Îmi mai vorbi despre alte sentimente exprimate de copil, care, comparându-le cu amintirile mele despre micuţa Christobel, îmi păreau cât se poate de nepotrivite. Ea sublinia faptul că "tata şi mama o iubesc pe draga doamnă Spragg".

— Dar, sigur, izbucni el, Petherick tu eşti un zeflemist.

— Nu, nu sunt zeflemist. Departe de mine aşa ceva. Unii dintre cei care au scris pe această temă sunt oameni ale căror dovezi le-aş accepta fără să ezit şi aş acorda, oricărui medium recomandat de către ei, respect şi credit. Îmi închipui că această doamnă Spragg prezintă multe garanţii.

Simon era extaziat după doamna Spragg. Îi fusese trimisă de bunul Dumnezeu. Dăduse peste ea pe plaja unde petrecuse două luni vara. O întâlnire întâmplătoare cu un rezultat atât de minunat!

Am plecat foarte nemulţumit. Mi se împliniseră temerile cele mai rele, dar nu-mi dădeam seama ce puteam face. După ce m-am gândit şi am chibzuit îndelung, i-am scris lui Philip 14

Garrod care, aşa cum v-am spus, se căsătorise cu cea mai mare dintre fetele Clode, Grace. I-am expus cazul, bineînţeles, în termenii cei mai prudenţi cu putinţă. Am subliniat pericolul ca o asemenea femeie să pună stăpânire pe mintea bătrânului. Şi i-am sugerat ca domnul Clode să fie pus în contact, dacă era posibil, cu unele cercuri reputate de spiritism. M-am gândit că aceasta nu va fi o treabă prea dificilă pentru Philip Garrod s-o aranjeze.

Garrod a acţionat cu promptitudine. El şi-a dat seama, spre deosebire de mine, că sănătatea lui Simon Clode se afla într-o stare precară şi, ca om practic, n-avea intenţia să-şi lase soţia, cumnata sau cumnatul să fie spoliaţi de moştenirea care li se cuvenea de drept. Veni în săptămâna următoare, aducând cu el ca musafir pe celebrul profesor Longman. Acesta era un om de ştiinţă de primă clasă a cărui performanţă în spiritism te obliga să-l tratezi cu respect.

Era nu numai un savant strălucit, dar şi un om de o deosebită corectitudine şi probitate.

Rezultatul vizitei a fost cât se poate de nefericit. Se pare că Longman spusese foarte puţine lucruri cât timp stătuse acolo. Au fost ţinute două şedinţe, în condiţii pe care nu le cunosc. Cât timp s-a aflat în casă, Longman nu s-a

pronunţat, dar, după plecarea sa, i-a trimis o scrisoare lui Philip Garrod. În ea, recunoştea că nu putuse să detecteze vreo înşelătorie la doamna Spragg, dar că, totuşi, după părerea sa personală, fenomenele nu erau reale. Domnul Garrod, mai scria el, putea să arate această scrisoare unchiului său, dacă aprecia potrivit şi mai sugera că el însuşi l-ar putea pune pe domnul Clode în legătură cu un medium de o perfectă integritate.

Philip Garrod îi duse scrisoarea direct unchiului său, dar rezultatul nu a fost cel la care se aşteptase. Bătrânul a făcut un tărăboi grozav. Totul nu era decât o intrigă care s-o discrediteze pe doamna Spragg, o sfântă nedreptăţită şi jignită! Ea îi povestise deja de câtă amară invidie suferea în ţara aceasta. Sublinie că Longman a fost forţat să spună că nu a detectat vreo escrocherie. Eurydice Spragg venise la el în momentul cel mai dificil al vieţii sale, îl ajutase şi-l alinase şi el era pregătit să-i susţină cauza, chiar dacă asta însemna să se certe cu toţi membrii familiei sale. Ea reprezenta mai mult pentru el decât oricine pe lumea asta.

Philip Garrod fu poftit afară din casă, fără prea multă ceremonie, dar, ca urmare a furiei sale, sănătatea lui Clode se înrăutăţi definitiv. O lună întreagă stătuse aproape tot timpul în pat şi se părea că era foarte posibil să rămână invalid, legat de pat până când ceasul morţii l-ar fi eliberat. La două zile după plecarea lui Philip, am fost chemat urgent şi m-am grăbit într-acolo.

Clode se afla în pat şi arăta, chiar şi după părerea mea de avocat, într-adevăr foarte rău. Abia putea respira.

— Mi se apropie sfârşitul, spuse el. Îl simt. Nu mă contrazice, Petherick. Dar înainte de a muri vreau să-mi îndeplinesc datoria faţă de fiinţa care a făcut mai mult pentru mine decât oricine în lumea asta. Vreau să redactez un nou testament.

— Desigur, am consimţit eu, dacă-mi dai instrucţiunile acum, am să-ţi fac o ciornă şi ţi-o trimit mâine.

— Nu aşa, spuse el. Ştii de ce, omule, pentru că s-ar putea să mor în noaptea asta. Am scris aici ceea ce vreau – căută sub pernă – şi tu să-mi spui dacă e bine.

Scoase o foaie de hârtie cu câteva cuvinte mâzgălite cu creionul. Era simplu şi cât se poate de clar. Lăsa câte 5.000 de lire nepoatelor şi nepotului iar restul din vasta sa avere Eurydicei Spragg "în semn de gratitudine şi admiraţie".

Nu mi-a plăcut, dar asta era. Nu se punea problema de senilitate, bătrânul era cât se poate de sănătos.

Sună clopoţelul după doi servitori. Veniră imediat. Fata în casă, Emma Gaunt, era o femeie înaltă, între două vârste, care se afla acolo de mulţi ani şi-l îngrijise pe Clode cu mult devotament. Împreună cu ea veni bucătăreasa, o tânără cu piept plin, de vreo 30 de ani. Simon Clode le privi pe amândouă pe sub sprâncenele lui stufoase.

— Vreau să-mi fiţi martore la testamentul meu. Emma adu-mi stiloul.

Emma se duse ascultătoare spre birou.

— Nu în sertarul acela din stânga, fată, spuse iritat bătrânul Simon. Nu ştii că este în cel din dreapta?

— Nu, e aici, domnule, spuse Emma, scoţându-l.

— Atunci trebuie să-l fi pus tu greşit ultima oară, mormăi bătrânul. Nu suport ca lucrurile să nu stea la locul lor.

Încă mormăind, luă stiloul de la ea şi îşi copie ciorna, aprobată de mine, pe o foaie de hârtie curată. Apoi se semnă. Emma Gaunt şi bucătăreasa Luci David, semnară şi ele. Am îndoit testamentul şi l-am introdus într-un plic lung, albastru. Înţelegeţi că a fost scris pe o foaie de hârtie obişnuită.

Tocmai când servitoarele se întorceau să părăsească încăperea, Clode căzu pe pernă abia respirând şi cu faţa schimonosită. M-am aplecat asupra lui îngrijorat şi Emma Gaunt se întoarse repede. Totuşi, bătrânul îşi reveni şi zâmbi slab.

— E în regulă, Petherick, nu te speria. În orice caz am să mor liniştit acum după ce am făcut ceea ce vroiam.

Emma Gaunt se uită întrebătoare la mine să ştie dacă putea să părăsească încăperea. Am dat din cap încurajând-o şi ea ieşi, mai întâi oprindu-se să ridice plicul albastru care-mi alunecase pe jos în clipa când fusesem îngrijorat. Mi-l înmână şi eu îl strecurai în buzunarul de la haină, după care ea plecă.

— Eşti supărat, Petherick, spuse Simon Clode. Eşti plin de prejudecăţi, ca toţi ceilalţi.

— Nu este o chestiune de prejudecată, i-am răspuns. Doamna Spragg poate fi tot ceea ce susţine că este. N-aş face nici o obiecţie dacă i-ai lăsa o mică moştenire ca amintire a recunoştinţei tale, dar îţi spun sincer, Clode, că e rău să-ţi dezmoşteneşti propriile tale rude de sânge în favoarea unui străin.

Cu asta, m-am întors şi am plecat. Făcusem ce am putut ca să-mi exprim protestul.

Mary Clode ieşi din sufragerie şi mă întâlni în hol.

— Luaţi ceaiul înainte de a pleca, nu-i aşa? Veniţi aici! şi ea mă conduse în sufragerie.

Focul ardea în cămin, iar camera arăta plăcută şi veselă. Îmi luă haina tocmai când fratele ei, George, intră în cameră. Acesta o luă şi-o puse peste un scaun din capătul încăperii, apoi reveni în faţa focului, unde se servea ceaiul. În timpul acesta se ridică o problemă privind moşia. Simon Clode spusese că nu vroia să fie deranjat şi îl lăsase pe George să hotărască.

George era cam nervos privind decizia pe care trebuia s-o ia de unul singur. La sugestia mea, după ceai, ne-am dus în birou şi am cercetat documentele respective. Mary Clode ne-a însoţit.

După un sfert de oră mă pregăteam de plecare. Amintindu-mi că-mi lăsasem haina în sufragerie, m-am dus acolo s-o iau. Singura persoană în cameră era doamna Spragg, care îngenunchease lângă scaunul pe care se aflase aceasta. Părea să îndrepte ceva care nu era necesar

la husa de creton. Când intrarăm, se ridică şi avea faţa foarte roşie.

— Husa asta niciodată nu stă ca lumea, se plânse ea. Zău, aş putea să fac eu una mai bună.

Mi-am luat haina şi m-am îmbrăcat. În timpul ăsta am observat că plicul care conţinea testamentul căzuse din buzunar şi se afla pe duşumea. L-am pus la loc în buzunar, i-am spus "la revedere" şi am plecat.

Când am sosit la biroul meu. Am să vă descriu următoarele mele acţiuni cu grijă. Mi-am scos haina şi-am luat testamentul din buzunar. Îl ţineam în mână şi stăteam lângă masă când funcţionarul intră. Cineva dorea să-mi vorbească la telefon şi derivaţia de la biroul meu era deranjată. Ca urmare, l-am însoţit în biroul din faţă şi-am rămas acolo vreo cinci minute, angajat în discuţia de la telefon.

Când am ieşit, mi-am găsit funcţionarul aşteptându-mă.

— Domnul Spragg doreşte să vă vadă, domnule. L-am condus în biroul dumneavoastră.

M-am dus acolo şi l-am găsit pe domnul Spragg stând la masă. Se ridică şi mă salută într-o manieră oarecum mieroasă, apoi îmi ţinu o cuvântare lungă şi fără noimă. Esenţialul părea să fie o justificare inabilă a lui şi a soţiei sale. Se temea că oamenii spuneau etc., etc. Soţia sa fusese cunoscută încă din copilărie pentru puritatea inimii sale şi a motivelor ei. Ş.a.m.d.

Ş.a.m.d. Mă tem că am fost c-am rece cu el. În cele din urmă, cred, şi-a dat seama că vizita sa 16 eşuase şi plecă oarecum brusc. Atunci mi-am reamintit că lăsasem testamentul pe masă. L-am luat, am sigilat plicul, am scris al cui era şi l-am pus în seif.

Acum ajung la capătul povestirii mele. Două luni mai târziu, domnul Simon Clode a murit.

N-am să intru în detalii anevoioase, am să vă relatez adevărul gol-goluţ. Când plicul sigilat, care conţinea testamentul, a fost deschis s-a descoperit că nu conţinea decât o foaie de hârtie albă.

Se opri, uitându-se în jur la feţele curioase. Zâmbi încântat.

— Desigur, că apreciaţi poanta? Timp de două luni, plicul sigilat se aflase în seiful meu.

Nu putuse fi modificat atunci. Nu, intervalul a fost foarte scurt: între momentul în care testamentul a fost semnat şi cel în care l-am închis în seif. Acum, cine avusese prilejul şi în interesul cui se făcuse asta?

Am să vă recapitulez punctele principale într-un scurt rezumat: Testamentul a fost semnat de domnul Clode şi pus de mine într-un plic. Până aici toate bune. Apoi l-am pus în buzunarul de la haină. Aceasta mi-a fost luată de către Mary şi înmânată de ea lui George, eu fiind de faţă în timp ce el îmi aşează haina. Câtă vreme m-am aflat în birou, doamna Eurydice Spragg ar fi avut o mulţime de timp să scoală plicul din buzunarul de la haină, să-i citească conţinutul şi, de fapt, găsind plicul pe jos şi nu în buzunar dovedeşte că aşa ar fi procedat. Dar aici ajungem la un punct curios: ea a avut prilejul de a substitui testamentul cu o hârtie albă, dar nu avea motiv.

Acesta era în favoarea ei; şi făcând substituirea se deposeda de moştenirea pe care o dorea cu atâta nerăbdare. Acelaşi lucru este valabil şi în cazul domnului Spragg. Şi el a avut prilejul. A fost lăsat singur cu documentul în discuţie vreo două, trei minute în biroul meu. Dar, din nou, nu era în avantajul său să procedeze aşa. Suntem confruntaţi cu această problemă curioasă: doi oameni care au avut prilejul de a introduce o foaie albă de hârtie, dar fără vreun motiv, şi alţi doi oameni ce aveau motivul, dar nu şi prilejul. Apropo, n-aş exclude s-o bănuiesc pe servitoarea Emma Gaunt. Aceasta le era devotată tinerilor stăpâni şi detesta familia Spragg.

Sunt sigur că ar fi fost tentată să încerce substituirea dacă s-ar fi gândit la asta. Dar, deşi a pus mâna într-adevăr pe plic, când l-a ridicat de pe duşumea şi mi l-a înmânat, cu

siguranţă, n-a avut prilejul să umble la conţinutul său şi n-ar fi putut înlocui plicul printr-o iuţeală de mână
(de care, oricum, n-ar fi capabilă) deoarece plicul a fost adus în casă de mine şi nimeni de-acolo n-ar fi putut avea un duplicat.

Se uită la cei din jur încântat.

— Poftiţi, asta este mica mea problemă. Sper că am expus-o clar. M-ar interesa să aud părerile voastre.

Spre uimirea tuturor, Miss Marple izbucni într-un hohot prelung de râs. Ceva părea s-o amuze extraordinar de mult.

— Ce s-a întâmplat, mătuşă Jane? Nu ne spui şi nouă gluma? întrebă Raymond.

— Mă gândeam la micul Tommy Simonds, un băieţel cam obraznic, dar câteodată foarte amuzant. Unul dintre acei copii cu feţe inocente, care sunt întotdeauna puşi pe făcut şotii. Mă gândeam cum, săptămâna trecută, la Şcoala de Duminică el a întrebat: " Doamnă profesoară, se spune albuşul de ouă este alb sau albuşul de ouă sunt albe? " Şi domnişoara Durston îi explică acestuia că oricine ar spune " albuşurile de ouă sunt albe sau albuşul de ou este alb", la care obraznicul de Tommy a spus: " Bine, atunci am să spun că albuşul de ou este galben! " A fost o obrăznicie din partea lui, bineînţeles, dar veche de când lumea. O ştiam de când eram copil.

— Foarte nostim, dragă mătuşă Jane, zise cu bunăvoinţă Raymond, dar sigur asta n-are nimic de-a face cu povestea foarte interesantă pe care domnul Petherick ne-a spus-o.

— Ba da, are, îl contrazise Miss Marple. E o capcană! Precum şi povestea domnului Petherick. Aşa sunt avocaţii! Ah, dragă prietene! Şi ea îi făcu semn din cap a reproş.

— Chiar ştii despre ce c vorba? se minună avocatul, făcându-i cu ochiul.

Miss Marple scrise câteva cuvinte pe o bucăţică de hârtie, o împături şi o trimise din mână în mână. Domnul Petherick o deschise, citi ce era scris pe ea şi se uită cu apreciere la Miss Marple.

— Dragă prietenă, remarcă el, există oare ceva ce nu cunoşti?

— O ştiu de copil, răspunse Miss Marple. M-am şi jucat cu ea.

— Habar n-am despre ce este vorba, spuse sir Henry. Sunt sigur că domnul Petherick are vreo scamatorie juridică inteligentă în mânecă.

— Nici vorbă, făcu domnul Petherick. Nici vorbă. Este o chestiune cât se poate de clară şi directă. Nu trebuie să-i acordaţi atenţie domnişoarei Marple. Ea are felul ei propriu de a privi lucrurile.

— Ar trebui să găsim adevărul, spuse Raymond West, uşor vexat. Faptele, desigur, par destul de simple. În fond, cinci persoane au atins plicul acela. Familia Spragg ar fi putut, în mod clar, umbla în el, dar e la fel de clar că n-au făcut-o. Rămân ceilalţi trei. Acum, când vezi mijloacele minunate prin care conspiratorii fac un lucru în faţa ta, cred că hârtia ar fi putut fi extrasă şi înlocuită cu alta de către George Clode, în timp ce ducea haina spre capătul camerei.

— Ei bine, eu cred c-a fost servitoarea, spuse Joyce. Ea a alergat şi i-a spus lui Mary ce se întâmplase şi aceasta a luat un alt plic albastru şi doar le-a înlocuit.

Sir Henry clătină din cap.

— Nu sunt de acord cu niciunul dintre voi, spuse el rar. Astfel de lucruri sunt făcute de conspiratori, pe scenă şi în romane, dar cred că sunt imposibile în viaţa reală, mai ales, sub privirea versată a unui om ca prietenul meu, domnul Petherick. Dar, mi-a venit o idee, e doar o idee şi nimic mai mult. Noi ştim că profesorul Longman tocmai fusese acolo în vizită şi că vorbise foarte puţin. E destul de rezonabil să presupunem că cei doi Spragg au fost foarte neliniştiţi de rezultatul acelei vizite. Dacă Simon Clode nu le-a mărturisit nimic, ceea ce e foarte probabil, ei ar fi interpretat sosirea domnului Petherick dintr-un cu totul alt unghi de vedere.

Ei credeau, probabil, că domnul Clode îşi făcuse deja testamentul în beneficiul doamnei Eurydice Spragg şi că cel

nou ar fi putut fi schimbat exact în scopul de a o înlătura de la moştenire, ca urmare a revelaţiilor profesorului Longman sau, altfel zis, aşa cum spuneţi voi avocaţii, că Philip Garrod îl impresionase pe unchiul său cu sentimentele faţă de rudele sale de sânge. În acest caz, să presupunem că doamna Spragg era pregătită să înlocuiască documentul.

Asta şi face, dar domnul Petherick intră într-un moment nefericit, încât ea nu are timp să-l citească pe cel adevărat şi-l aruncă în grabă în foc ca avocatul să nu descopere lipsa lui.

Joyce respinse foarte hotărâtă din cap toată pledoaria.

— Nu l-ar arde niciodată fără să-l citească.

— Soluţia e una simplă, admise sir Henry. Presupun că. domnul Petherick nu a ajutat el însuşi providenţa.

Sugestia era doar o glumă, dar micul avocat se îndreptă în scaun ca un om a cărui demnitate fusese ofensată.

— O sugestie cât se poate de nelalocul ei, remarcă el cu asprime.

— Ce părere are doctorul Pender? întrebă sir Henry.

— Nu pot să spun că am vreo idee clară. Cred că substituirea trebuie să fi fost efectuată ori de doamna Spragg, ori de soţul ei, foarte posibil pentru motivul arătat de sir Henry. Dacă nu a citit testamentul decât după plecarea domnului Petherick, atunci trebuie să fi fost pusă într-o dilemă, de vreme ce el n-a putut să acţioneze cum vroia. E posibil ca ea să fi băgat testamentul printre documentele domnului Clode, acolo unde se gândea că acesta ar fi fost găsit după decesul lui. Dar nu ştiu de ce nu a fost descoperit. Asta ar putea fi doar o simplă speculaţie, – că Emma Gaunt a dat peste el – şi, dintr-un devotament deplasat faţă de stăpânii săi, l-a distrus cu bună ştiinţă.

— Consider că soluţia doctorului Pender este cea mai bună dintre toate, spuse Joyce. E adevărat, domnule Petherick?

Avocatul dădu din cap negativ.

— Voi continua de unde am rămas. Am fost consternat şi la fel de derutat ca voi toţi. Nu cred c-aş fi aflat vreodată

adevărul – probabil niciodată – dar m-am luminat. S-a procedat şi în mod inteligent.

M-am dus şi am luat cina cu Philip Garrod o lună mai târziu, şi, în timpul conversaţiei noastre, el mi-a povestit un caz interesant,de care aflase recent.

— Aş vrea să vi-l povestesc, Petherick, bineînţeles, în mod confidenţial.

— Foarte bine, i-am răspuns eu.

— Un prieten de-al meu, care se aştepta la o moştenire din partea uneia dintre rudele sale, a fost foarte deprimat când a aflat că acea rudă se gândea să lase ce i se cuvenea unei persoane cu totul nemerituoase. Mă tem că prietenul meu e puţin cam fără scrupule în metodele sale. În casă era o servitoare foarte devotată intereselor părţii legitime, dacă aş putea s-o numesc aşa.

Prietenul meu i-a dat instrucţiuni foarte simple şi un stilou umplut aşa cum trebuia. Ea urma săl pună într-un sertar de la biroul din camera stăpânului ei, dar nu în sertarul obişnuit în care era ţinut stiloul în general. Dacă stăpânul îi cerea să fie martoră la semnarea oricărui document şi dorea să-i aducă stiloul, ea trebuia să i-l dea nu pe cel adevărat, ci duplicatul acestuia. Asta era tot ce avea ea de făcut. Nu-i dădu alte amănunte. Servitoarea era o fiinţă devotată şi-i duse la îndeplinire instrucţiunile în cel mai mic detaliu.

Se opri şi adăugă:

— Sper că nu vă plictisesc, Petherick?

— Absolut deloc, am zis. Sunt cât se poate de interesat.

Ochii noştri se întâlniră.

— Desigur, prietenul meu îţi este cu totul necunoscut, spuse el.

— Desigur, i-am răspuns eu.

— Atunci totul este în regulă, conchise Philip Garrod. Făcu o pauză şi-apoi, spuse zâmbind:

— Aţi înţeles poanta? Stiloul era umplut cu ceea ce în mod obişnuit se numeşte cerneală care dispare – o soluţie de

amidon şi apă la care au fost adăugate câteva picături de iod. Astea produc un lichid de un albastru foarte închis, dar scrisul dispare în întregime după patru sau cinci zile.

Miss Marple chicoti.

— Cerneală care dispare, zise ea. O ştiu. De multe ori m-am jucat cu ea când eram copil.

Şi ea se uită strălucind de satisfacţie la toţi cei din jur, oprindu-se, pentru a-i face încă o dată cu degetul domnului Petherick.

— Cu toate astea, este un clenci, domnule Petherick, spuse ea. Exact ca un avocat.

Semnul degetului cel mare al Sf. Petru

— Şi acum, mătuşă Jane, e rândul dumitale, spuse Raymond West.

— Da, mătuşă Jane, aşteptăm ceva cu totul picant, răsună vocea lui Joyce Lemprière.

— Ei acum, râdeţi de mine, dragii mei, oftă liniştită Miss Marple. Credeţi că dacă am trăit în locul ăsta uitat de lume toată viaţa n-am avut posibilitatea să mi se întâmple lucruri foarte interesante?

— Să mă ierte Dumnezeu dacă am considerat viaţa de la ţară aşa de liniştită şi monotonă, se scuză Raymond plin de fervoare. Nu după oribilele revelaţii pe care le-am auzit de la dumneata! Lumea din metropolă pare un loc blând şi paşnic în comparaţie cu St. Mary Mead.

— Ei bine, dragul meu, îl asigură Miss Marple, natura umană este cam aceeaşi peste tot şi, fireşte, ai prilejul s-o observi mai îndeaproape într-un sat.

— Eşti într-adevăr unică, mătuşă Jane, strigă Joyce. Sper să nu te superi că-ţi spun mătuşă Jane? adăugă ea. Nu ştiu de ce-o fac.

— Nu ştii, dragă? întrebă Miss Marple.

O privi câteva clipe cu o undă ciudată, care-o făcu pe fată să se înroşească toată. Raymond West se frământă în scaun şi tuşi oarecum stânjenit.

Miss Marple se uită la amândoi, zâmbi din nou şi-şi concentră atenţia asupra tricotatului.

— E-adevărat, desigur, că am dus o viaţă care se poate numi lipsită de evenimente, dar am căpătat multă experienţă în rezolvarea a diferite mici probleme care se ivesc. Unele au fost cât se poate de ingenioase, dar n-ar avea nici un rost să vi le povestesc pentru că sunt legate de lucruri minore care nu v-ar interesa, precum: cine a tăiat plasa de la geanta din sfoară a doamnei Jones? De ce doamna Sims a purtat numai o dată noua sa haină de blană? Lucruri foarte interesante, cu adevărat, pentru oricine studiază natura umană. Nu, singura întâmplare pe care mi-o amintesc şi care v-ar trezi interesul este cea privitoare la soţul bietei mele nepoate Mabel.

S-a întâmplat cu vreo 10-15 ani în urmă şi, din fericire, totul s-a terminat şi lumea a uitat.

Oamenii au memorii foarte scurte – mare noroc, mi-am zis întotdeauna.

Miss Marple se opri şi murmură pentru sine.

— Trebuie doar să număr rândul acesta. Descreşterea e puţin mai dificilă. 1, 2, 3, 4, 5 şi apoi trei ochiuri luate; e în ordine. Acum, despre ce vorbeam? O, da, despre biata Mabel.

Mabel era nepoata mea. O fată drăguţă, cu adevărat o fată foarte drăguţă, dar nu mai puţin cam ceea ce s-ar putea numi prostuţă. Îi plăcea tare mult să fie melodramatică şi să se plângă mult mai mult decât era cazul ori de câte ori era necăjită. Când avea 22 de ani s-a căsătorit cu un domn Denman şi mă tem că n-a fost o căsnicie foarte fericită.

Sperasem foarte mult ca ataşamentul dintre ei să nu ducă la nimic, dar domnul Denman era un bărbat cu un temperament foarte violent – nu tipul de om care ar fi avut răbdare cu fanteziile lui Mabel – şi am mai aflat că fuseseră şi nebuni prin familia lui. Totuşi, fetele erau la fel de încăpăţânate pe vremea aceea ca şi acum, aşa cum vor fi întotdeauna. Şi Mabel s-a căsătorit cu el.

N-am văzut-o prea des după mariaj. A venit să locuiască la mine o dată sau de două ori şi m-au invitat la ei de câteva dăţi, dar, de fapt, mie nu prea îmi place să locuiesc în casele altor oameni şi am reuşit întotdeauna să găsesc o scuză plauzibilă. Erau căsătoriţi de zece ani, când domnul Denman a murit subit. Nu au avut copii şi el i-a lăsat toţi banii săi lui Mabel. I-am scris, desigur, oferindu-mă să mă duc la Mabel dacă avea nevoie de mine; ea mi-a răspuns printr-o scrisoare de foarte mult bun simţ şi am înţeles că nu era chiar copleşită de amărăciune.

M-am gândit că era firesc deoarece ştiam că de la un timp nu se prea înţelegeau. Abia după trei luni am primit o scrisoare cât se poate de isterică de la Mabel, implorându-mă să mă duc la ea, zicând că lucrurile merg din ce în ce mai rău şi că ea nu mai rezistă.

Aşa că, bineînţeles, continuă Miss Marple, i-am dat bani de concediu Clarei, am trimis argintăria şi cana mare de bere a regelui Charles la bancă spre depozitare şi-am plecat de îndată. Am găsit-o pe Mabel într-o stare foarte nervoasă. Casa, Myrtlie Dene, era foarte mare, mobilată foarte confortabil. Acolo se aflau o bucătăreasă, o cameristă şi o infirmieră ce aveau grijă de bătrânul domn Denman, socrul Mabelei, care era ceea ce se numeşte "un om nu prea în toate minţile". Destul de liniştit şi bine crescut, dar câteodată foarte ciudat. Cum să vă spun, fuseseră nebuni prin familie. Am fost foarte şocată când am văzut cât se schimbase Mabel. Era toată numai nervi, tremurând şi mi-a fost cât se poate de greu s-o fac să-mi povestească peste ce necaz dăduse. Am aflat, aşa cum se întâmplă întotdeauna cu astfel de lucruri, în mod indirect. Am întrebat-o despre nişte prieteni de care vorbea mereu în scrisorile ei, familia Gallagher. Spre surprinderea mea, mi-a spus că-i vedea foarte rar atunci. Când i-am menţionat alţi prieteni am primit acelaşi răspuns. I-am vorbit atunci despre nebunia de a se închide în sine, de a se izola şi a sta numai pe

gânduri, în special despre prostia de a se îndepărta de prietenii ei. Atunci mi-a destăinuit adevărul.

— Nu e vina mea, ci a lor. Nimeni de aici nu vrea să vorbească acum cu mine. Când mă duc pe strada mare, toţi o iau într-o altă direcţie, în aşa fel încât să nu fie obligaţi să mă întâlnească sau să-mi vorbească. Sunt un fel de leproasă. Este îngrozitor şi nu mai pot să suport. Va trebui să vând casa şi să plec în străinătate. Totuşi, de ce trebuie să fiu izgonită dintr-o casă ca asta? N-am făcut nimic.

Am fost mult mai tulburată decât vă pot mărturisi. Tricotam pe atunci un fular de lână pentru bătrâna doamnă Hay şi, în agitaţia mea, am scăpat două ochiuri şi n-am descoperit asta decât mult timp mai târziu.

— Draga mea Mabel, i-am spus, mă uimeşti. Dar, care este cauza acestor lucruri?

Încă de mică, Mabel fusese întotdeauna dificilă. Îmi era cât se poate de greu s-o fac să-mi dea un răspuns direct la întrebarea mea. Spunea numai lucruri vagi despre discuţii răutăcioase şi oameni indolenţi care n-aveau nimic mai bun de făcut decât să vorbească şi despre unii care băgau idei în capul celorlalţi.

— Îmi este destul de clar, am asigurat-o eu. Evident, circulă o poveste în legătură cu tine.

Dar care e povestea trebuie s-o ştii la fel de bine ca toată lumea. Şi te rog să mi-o spui.

— E aşa de răutăcioasă, gemu Mabel.

— Bineînţeles, că este răutăcioasă, am răspuns iute. Nu-i nimic de povestit despre ce le trece oamenilor prin minte, care să mă surprindă. Acum, Mabel, vrei să-mi expui într-o engleză clară ce spun oamenii despre tine?

Atunci am aflat totul.

Se părea că moartea lui Geoffrey Denman fiind "bruscă şi neaşteptată" a dat naştere la diferite zvonuri. De fapt, ca s-o spunem drept, aşa cum i-am spus-o şi ei, oamenii vorbeau că ea îşi otrăvise soţul.

Acum, după cum îmi închipui că ştiţi, nimic nu este mai crudă decât calomnia şi nimic mai dificil de combătut. Când oamenii te vorbesc pe la spate nu poţi respinge sau nega nimic şi zvonurile cresc în intensitate, fără ca cineva să le poată opri. Sigură eram de un lucru: Mabel era incapabilă să otrăvească pe cineva. Şi nu înţelegeam de ce să i se ruineze viaţa şi casa să-i devină insuportabilă numai pentru că, după toate probabilităţile, făcuse ceva prostesc şi lipsit de sens.

— Nu iese fum fără foc, i-am spus. Acum, Mabel, trebuie să-mi povesteşti ce i-a stârnit pe oameni să însăileze o asemenea poveste. Trebuie să fi fost ceva.

Mabel a fost foarte incoerentă şi a declarat că nu s-a întâmplat nimic, absolut nimic, cu excepţia faptului că, desigur, moartea lui Geoffrey fusese instantanee. Păruse că se simte foarte bine la supeu în seara aceea şi se îmbolnăvise violent în timpul nopţii. Chemase doctorul, dar bietul om murise la câteva minute după sosirea medicului. Se considerase că decesul survenise ca urmare a ingerării unor ciuperci otrăvitoare.

— Bine, am zis, îmi închipui că o moarte violentă de acest fel ar putea face limbile să trăncănească, dar, sigur, nu fără alte fapte suplimentare. Te-ai certat cu Geoffrey sau ceva de genul acesta?

Ea recunoscu că se certase cu el în dimineaţa precedentă la micul dejun.

— Şi servitorii au auzit, nu-i aşa? am întrebat-o.

— Nu erau în cameră.

— Nu, draga mea, dar ei erau probabil foarte aproape, afară lângă uşă.

Cunoşteam prea bine forţa vocii isterice ascuţite a Mabelei. Geoffrey Denman era şi el un om obişnuit să ridice glasul când se supăra.

— Pentru ce v-aţi certat?

— O, lucruri obişnuite. Erau întotdeauna mereu şi mereu aceleaşi lucruri. Câte un fleac ne deranja şi atunci Geoffrey

devenea imposibil aruncând lucruri îngrozitoare şi eu îi spuneam ce credeam despre el.

— Atunci v-aţi certat o mulţime? am întrebat eu.

— N-a fost vina mea.

— Dragă copilă, i-am zis, nu contează a cui a fost vina. Nu contează ce discutăm. Într-un loc ca acesta, viaţa particulară a fiecăruia constituie mai mult sau mai puţin proprietate publică.

Tu şi soţul tău v-aţi certat tot timpul. Aţi avut o ceartă deosebit de puternică într-o dimineaţă şi în noaptea aceea soţul ţi-a murit brusc şi misterios. Asta-i tot, sau mai e şi altceva?

— Nu ştiu ce vrei să spui prin altceva, zise Mabel morocănoasă.

— Exact ceea ce spun, draga mea. Dacă ai făcut vreo prostie, pentru numele lui Dumnezeu nu mi-o ascunde. Eu vreau să fac tot ce pot ca să te ajut.

— Nimeni şi nimic nu mă poate ajuta, doar moartea, se răsti Mabel.

— Trebuie să ai puţin mai multă încredere în Providenţă, dragă, i-am spus. E-n regulă acum, Mabel, ştiu perfect de bine că mai e ceva pe care mi-l ascunzi.

Întotdeauna ştiam, încă de când era mică, când îmi spunea tot adevărul. Îmi lua mult timp, dar până la urmă tot îl scoteam de ia ea. În dimineaţa fatală se dusese la farmacist şi cumpărase nişte arsenic. Bineînţeles că trebuise să semneze în registru pentru el. Firesc, farmacistul povestise despre asta.

— Cine-i doctorul tău, am întrebat-o.

— Dr. Rawlinson.

Îl ştiam din vedere. Mabel mi-l arătase cu o zi mai înainte. Ca să vă spun într-un limbaj cât se poate de simplu, el era ceea ce aş descrie un bătrân care abia se ţine pe picioare. Am prea multă experienţă de viaţă ca să cred în infailibilitatea doctorilor. Unii sunt oameni deştepţi, alţii nu; şi cei mai buni dintre ei, jumătate din timp nu ştiu de ce

suferi. Eu nu am de-a face cu doctorii şi nici cu medicamentele lor.

Am meditat la situaţie, mi-am pus boneta şi m-am dus să-i fac o vizită dr. Rawlinson. Era exact cum mi-l închipuisem – un bătrân drăguţ, bun, vorbea neclar şi atât de miop că ţi se făcea milă, puţin surd şi pe deasupra sensibil şi sentimental în cel mai înalt grad. Se înflăcără de îndată ce am adus în discuţie moartea lui Geoffrey Denman, mi-a vorbit o mulţime despre diferitele soiuri de ciuperci, comestibile şi otrăvitoare. O întrebase pe bucătăreasă şi ea recunoscuse că una sau două ciuperci gătite fuseseră "puţin ciudate", dar cum erau trimise de la magazin crezuse că nu aveau nimic. Cu cât se gândea la ele, cu atât mai mult era convinsă că aparenţa lor era neobişnuită.

— S-ar putea, am zis eu. Pentru început arată ca ciupercile obişnuite şi termină prin a fi portocalii cu pete roşii. Nu-i nimic de care categoria asta de oameni să nu-şi reamintească dacă încearcă.

Am înţeles că Denman nu mai putea să vorbească când doctorul a ajuns la el. Era incapabil să înghită şi murise după câteva minute. Medicul părea perfect satisfăcut de certificatul pe care-l dăduse. Dar cât de mult din asta era încăpăţânare şi cât certitudine, nu puteam fi sigură.

M-am întors direct acasă şi-am întrebat-o de îndată pe Mabel de ce cumpărase arsenic.

— Trebuie să-ţi fi trecut vreo idee prin cap, am insistat.

Mabel a izbucnit în plâns.

— Vroiam să mă sinucid, gemu ea. Eram, prea nefericită. Credeam că termin cu toate.

— Mai ai arsenicul? am întrebat-o.

— Nu, l-am aruncat.

Am rămas întorcând problema pe toate feţele.

— Ce s-a întâmplat când s-a îmbolnăvit? Te-a chemat?

— Nu. Dădu din cap. A sunat clopoţelul violent. Trebuie să fi sunat de mai multe ori. Până la urmă, Dorothy, camerista, l-a auzit, a trezit bucătăreasa şi au coborât. Când Dorothy l-

a văzut, s-a speriat. El se zbuciuma şi delira. A lăsat-o pe bucătăreasă cu el şi s-a repezit la mine.

M-am sculat şi m-am dus la el. Desigur, mi-am dat seama imediat că era groaznic de bolnav.

Din nefericire Brewster, care are grijă de bătrânul domn Denman, era plecată în noaptea aceea, aşa că nu era nimeni care să ştie ce să facă. Am trimis-o pe Dorothy după doctor, pe când bucătăreasa şi cu mine am rămas cu el, dar după câteva minute n-am mai putut suporta; era prea îngrozitor. Am alergat în camera mea şi am închis uşa.

— Foarte rău şi egoist din partea ta, i-am spus eu; şi, fără îndoială, purtarea ta de atunci nu te-a ajutat cu nimic, poţi fi sigură de asta. Bucătăreasa trebuie s-o fi povestit peste tot. Bine, bine, asta-i o treabă proastă.

Apoi am stat de vorbă cu servitorii. Bucătăreasa vroia să-mi vorbească despre ciuperci, dar am oprit-o. Mă săturasem de ciupercile alea. În schimb, le-am întrebat pe bucătăreasă şi pe 22 cameristă, în amănunt, despre starea stăpânului lor în noaptea aceea. Amândouă au spus la fel că el părea să se afle în agonie, că nu era în stare să înghită, că putea vorbi numai cu o voce strangulată şi când spunea ceva erau numai frânturi, nimic de înţeles.

— Ce spunea când vorbea incoerent? am întrebat curioasă.

— Ceva despre un fel de peşte, nu-i aşa? spuse bucătăreasa întorcându-se către cealaltă.

Dorothy îi întări spusele.

— O grămadă de peşte", zise ea, nişte prostii ca astea. Mi-am dat seama imediat că nu era în toate minţile, bietul domn.

Nu părea să găsesc vreun înţeles în lucrurile astea. Ca o ultimă scăpare, m-am dus sus s-o văd pe Brewster, o femeie deşelată de vreo 50 de ani.

— E păcat că n-am fost aici în noaptea aceea, zise ea. Nimeni nu pare să fi încercat să facă ceva pentru el până când a sosit doctorul.

— Mi se parc că delira, am spus cu îndoială în glas; dar acesta nu-i un simptom de otrăvire cu ptomainǎ, nu-i aşa?

— Depinde, răspunse Brewster.

Am întrebat-o cum îi merge pacientului ei. Dădu din cap tristă.

— Cam rău!

— E slăbit?

— O, nu, e destul de puternic din punct de vedere fizic, cu excepţia ochilor. Ei îl lasă din ce în ce mai mult. S-ar putea să ne supravieţuiască tuturora, dar mintea i se sclerozează foarte repede acum. Le-am spus domnului şi doamnei Denman c-ar trebui internat într-o instituţie, dar doamna Denman nu vrea să audă de aşa ceva cu nici un preţ.

Trebuie să vă spun că Mabel a avut întotdeauna o inimă bună.

Ei bine, aşa stăteau lucrurile. M-am gândit la toate aspectele şi, în cele din urmă, am decis că rămânea un singur lucru de făcut. Având în vedere zvonurile care circulau, trebuia cerută permisiunea pentru exhumarea cadavrului, întocmit un certificat post-mortem adecvat pentru ca să punem capăt odată pentru totdeauna calomniilor. Desigur, Mabel, a făcut scandal, mai ales din motive sentimentale – să tulburi mortul din pacea mormântului său etc. etc. – dar eu m-am ţinut fermă pe poziţie.

N-o să mă lungesc prea mult cu partea asta a povestirii. Am obţinut permisiunea, au făcut autopsia sau cum îi zic, dar rezultatul n-a fost atât de satisfăcător cum ne-am fi aşteptat. Nu era nici o urmă de arsenic – asta tot era bine – dar concluzia raportului suna "că nu există nimic care să indice prin ce mijloace decedatul murise".

Aşadar, vedeţi, asta nu ne-a scos deloc din necaz. Oamenii au continuat să vorbească despre otrăvuri rare, imposibil de detectat şi prostii de felul ăsta. Discutasem cu patologul care scrisese certificatul şi i-am pus mai multe întrebări: el şi-a dat toată silinţa să se eschiveze de a răspunde la

majoritatea, dar am aflat de la el că, după părerea sa, era cât se poate de improbabil ca ciupercile otrăvite să fi cauzat decesul. O idee îmi trecu prin cap şi l-am întrebat ce otravă, dacă exista vreuna, ar fi putut fi folosită pentru obţinerea acelui rezultat. Mi-a explicat îndelung, dar trebuie să recunosc că nu prea l-am urmărit, dar în rezumat totul ducea la concluzia aceasta: moartea ar fi putut surveni ca urmare a unui puternic alcaloid vegetal.

Ajunsesem la următoarea idee: presupunând că tenta de nebunie se afla şi în sângele lui Geoffrey Denman, n-ar fi putut el să se sinucidă? Într-o anumită perioadă a vieţii, el studiase medicina şi cunoştea foarte bine otrăvurile şi efectele acestora.

Nu credeam că era un lucru foarte probabil, dar nu mă puteam gândi la altceva. Şi aproape îmi pierdusem răbdarea, vă spun sincer. Acum, aş zice că voi, tinerii de astăzi, veţi râde. Dar eu când mă aflu într-adevăr la ananghie îmi spun întotdeauna o mică rugăciune, oriunde, când mă plimb pe stradă sau mă aflu într-un bazar şi întotdeauna obţin un răspuns. Acesta poate fi un fleac, aparent fără nici o legătură cu subiectul, dar iată despre ce este vorba. Am avut acest text prins cu ace deasupra patului meu când eram mică: "întreabă şi ţi se va răspunde"! În dimineaţa 23 de care vă povesteam, mă plimbam pe strada principală şi mă rugam din toate puterile. Am închis ochii şi când i-am deschis, ce credeţi că a fost primul lucru pe care l-am văzut?

Feţele a cinci persoane, manifestând diferite grade de curiozitate, se întoarseră spre Miss Marple. Totuşi, trebuie să nu ne îndoim vreo clipă că niciunul n-ar fi ghicit răspunsul corect la întrebare.

— Am văzut, continuă Miss Marple convingătoare, vitrina de la magazinul vânzătorului de peşte. Era un singur lucru în ea, un haddock proaspăt.

Se uită în jur triumfătoare.

— O, dumnezeule! exclamă Raymond West. Un răspuns la o rugăciune – un haddock proaspăt!

— Da, Raymond, zise Miss Marple severă, şi n-are rost să fii profan. Mâna Domnului este pretutindeni. Primul lucru pe care l-am văzut acolo au fost petele negre – semnele degetului cel mare al Sf. Petru. Aşa e legenda, o ştiţi. Degetul cel mare al Sf. Petru. Şi asta m-a făcut să înţeleg. Aveam nevoie de credinţă, de credinţa adevărată dintotdeauna a Sf. Petru. Am legat cele două lucruri, credinţă şi peşte.

Sir Henry îşi suflă nasul în grabă. Joyce îşi muşcă buza.

— Acum, ce mi-a dat prin gând? În mod sigur, atât bucătăreasa cât şi camerista menţionaseră că peştele fusese unul dintre lucrurile despre care vorbise muribundul. Eram convinsă, absolut convinsă că exista o anumită soluţie pentru mister în aceste cuvinte. M-am întors acasă hotărâtă să dau de capătul afacerii.

Se opri.

V-a trecut vreodată prin minte, continuă bătrâna doamnă, cât de mult ignorăm ceea ce se numeşte, cred, contextul? Este un loc pe lângă Dartmoor numit Grey Wethers. Dacă vorbeşti cu un fermier de acolo şi menţionezi Grey Wethers, el va conchide, probabil, că te referi la cercurile acelea din piatră, deşi e posibil ca să vorbeşti despre starea vremii; şi, la fel, dacă te referi la cercurile de piatră, un străin, care ar auzi un fragment din conversaţie, ar putea crede că te referi la starea vremii. Deci, când repetăm o conversaţie, de regulă, nu repetăm cuvintele exacte; adăugăm alte cuvinte care ni se par c-ar însemna exact acelaşi lucru.

Am stat de vorbă separat cu bucătăreasa şi cu Dorothy. Am întrebat bucătăreasa dacă era pe deplin sigură că stăpânul ei menţionase cu adevărat heap of fish, adică o grămadă de peşte.

Ea a spus că era sigură.

— Acestea au fost cuvintele lui exacte, am întrebat-o, sau a menţionat un anume soi de peşte?

— Asta e, spuse bucătăreasa, era un soi deosebit de peşte, dar nu-mi pot reaminti acum care. O grămadă de. ce era? Nu peşte de făcut mâncare. Să fi fost biban. sau ştiucă? Nu. Nu începea cu p*.

Dorothy şi-a reamintit, de asemenea, că stăpânul ei menţionase un fel special de peşte. "Era un tip străin de peşte", spuse ea. A pile of adică o grămadă de. ce a zis că era?

— A spus el heap sau pile? am întrebat-o*.

— Cred că a spus pile. Dar, vedeţi, nu prea sunt sigură, e atât de greu să-ţi aminteşti cuvintele exacte, nu-i aşa, Miss Marple, în special când nu par să aibă vreun sens. Dar acum, când stau şi mă gândesc sunt aproape sigură că a spus pile şi peştele începea cu C; dar nu era nici cod, nici langustă*.

Ceea ce urmează este partea de care sunt într-adevăr mândră, se însenină Miss Marple, pentru că, bineînţeles, nu ştiu nimic despre medicamente, care mi se par lucruri neplăcute, periculoase. Am păstrat de la bunica mea o veche reţetă pentru ceai din tanacetum care valorează cât un munte din medicamentele voastre. Ştiam că erau mai multe volume de

* în engleză biban (perch) şi ştiucă (pike) încep cu aceeaşi literă.

* "Heap" şi "pile"sunt sinonime şi înseamnă grămadă.

* în engleză "crayfish" medicină în casă şi într-unui din ele se afla un index de medicamente. Ştiţi, părerea mea era că Geoffrey luase o anumită otravă şi încerca să-i spună numele.

Ei bine, m-am uitat întâi la lista cu H, începând cu He. Nimic acolo care să sune apropiat; apoi am început cu P. Şi aproape imediat am dat de. ce credeţi?

Se uită roată, amânându-şi momentul său de triumf.

Pilocarpină. N-aţi putea înţelege un om care abia vorbeşte şi încearcă cu greu să pronunţe cuvântul! Cum i-ar suna

unei bucătărese care n-a auzit niciodată cuvântul? Nu i-ar lăsa impresia de pile of carpi adică o grămadă de crap?

— Pe cinstea mea! exclamă sir Henry.

— Nu m-aş fi gândit o clipă la asta, zise doctorul Pender.

— Extrem de interesant, remarcă domnul Petherick. Chiar extraordinar.

— Am răsfoit repede la pagina arătată de index. Am citit despre pilocarpină şi efectele ei asupra ochilor şi ale altor organe care nu păreau să aibă vreo legătură cu acest caz, dar, în cele din urmă, am ajuns la o propoziţie cât se poate de semnificativă: "A fost testată cu succes ca antidot pentru otrăvirea cu atropină".

Nu pot să vă spun cât m-am luminat atunci. Nu mă gândisem niciodată că Geoffrey Denman s-ar fi putut sinucide. Nu, această nouă soluţie era nu numai probabilă, dar şi cea corectă, pentru că îmi dădeam seama că toate elementele se potriveau în mod logic.

— N-am de gând să încerc să ghicesc, interveni Raymond. Continuă, mătuşă Jane şi explică-ne ce era atât de uimitor de clar pentru dumneata.

— Evident că eu nu mă pricep deloc la medicină, recunoscu Miss Marple, dar s-a întâmplat să ştiu un lucru, că atunci când vederea a început să mă lase, doctorul mi-a prescris să pun picături de sulfat de atropină în ei. M-am dus direct sus în camera bătrânului Denman. L-am luat la sigur.

— Domnule Denman, ştiu totul. De ce v-aţi otrăvit fiul?

Mă privi câteva minute – era un bătrân destul de frumos în felul său – şi apoi izbucni în râs. A fost unul dintre cele mai urâte hohote de râs pe care le-am auzit în viaţa mea. Vă pot asigura că mi s-a făcut pielea găină. Mai auzisem aşa ceva numai o singură dată înainte, când biata doamnă Jones s-a scrântit la cap.

— Da, recunoscu el, i-am făcut felul lui Geoffrey. Am fost mai deştept decât Geoffrey.

Avea de gând să mă ducă de aici, nu-i aşa? Să mă închidă într-un azil? I-am auzit vorbind despre asta. Mabel este o fată bună. Mabel mi-a ţinut partea, dar ştiam că nu va fi în stare să i se opună lui Geoffrey. În cele din urmă ar fi făcut cum vroia el; întotdeauna a procedat aşa. Dar l-am aranjat. l-am aranjat pe bunul, iubitul meu fiu! Ha, ha! M-am strecurat noaptea. A fost foarte uşor. Brewster era plecată. Dragul meu fiu dormea; avea un pahar cu apă lângă pat; se trezea întotdeauna în mijlocul nopţii şi-l bea. Am vărsat-o. ha, ha! Şi am turnat sticluţa cu picături de ochi în pahar. El avea să se trezească şi să-l dea peste cap înainte de a-şi da seama ce era. Doar o lingură de picături. suficient, suficient. Şi aşa a făcut! Au venit la mine dimineaţa şi mi-au adus vestea cu foarte multă grijă. Se temeau să nu mă supere. Ha! Ha! Ha!

Ha! Ha!

— Ei bine, zise Miss Marple, acesta este sfârşitul povestirii. Desigur, bietul bătrân a fost internat într-un azil. Nu era chiar responsabil pentru ceea ce făcuse, adevărul a fost dezvăluit şi toată lumea s-a întristat pentru Mabel şi nu mai ştiau ce să facă să se împace cu ea pentru bănuielile lor nejuste. Dar, dacă Geoffrey nu şi-ar fi dat seama ce lucru înghiţise şi n-ar fi încercat să facă pe toată lumea să înţeleagă să-i aducă antidotul repede, n-am fi descoperit niciodată. Cred că sunt simptome foarte clare ale atropinei – pupilele dilatate ale ochilor şi chestii din astea, dar, sigur, aşa cum am spus, dr. Rawlinson era foarte miop, bietul bătrân. Şi în aceeaşi carte de medicină, pe care am continuat s-o citesc – şi o parte din ea a fost cât se poate de interesantă – se descriau simptomele otrăvirii cu ptomaină şi atropină şi ele nu se deosebesc.

Dar vă pot asigura că niciodată n-am văzut o grămadă de haddock proaspăt fără să mă gândesc la semnul degetului cel mare al Sf. Petru.

Urmă o tăcere foarte lungă.

— Draga mea prietenă, spuse domnul Petherick, draga mea prietenă eşti într-adevăr uluitoare.

— Voi recomanda Scotland Yard-ului să vină la dumneata să-ţi ceară sfaturi, zise sir Henry.

— Bine, în orice caz, mătuşă Jane, spuse Raymond, e un lucru pe care nu-l ştii.

— O, ba da, îl ştiu, dragă, spuse Miss Marple. S-a întâmplat chiar înainte de cină, nu-i aşa?

Când ai condus-o pe Joyce să admire apusul de soare. Acela este un loc preferat. Acolo, aproape de gardul viu din iasomie. Unde lăptarul a întrebat-o pe Annie dacă poate să anunţe căsătoria.

— La naiba, mătuşă Jane, sări Raymond, nu ne strica povestea noastră de iubire. Joyce şi cu mine nu suntem ca lăptarul şi Annie.

— Vezi, aici greşeşti, dragă, zise Miss Marple. Toată lumea se aseamănă foarte mult, zău.

Dar, din fericire, poate nu-şi dau seama de asta.

Cei patru suspecţi.

DISCUŢIA se învârtea în jurul unor crime nedescoperite şi rămase nepedepsite. Fiecare îşi spunea părerea: colonelul Bantry, soţia lui grăsuţă şi blajină, doctorul Lloyd şi chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deşi era cel mai îndreptăţit s-o facă, după cum credeau cu toţii, era Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea şi îşi răsucea mustaţa zâmbind uşor de parcă se gândea la ceva şi-i venea să râdă.

— Sir Henry, a zis doamna Bantry, de ce nu spui nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceţi despre asta?

— Vă referiţi la titlurile de o şchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN urmate de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Şi care alcătuiesc doar un mic procentaj faţă de cele petrecute în întreaga lume, a zis dr.

Lloyd.

— Asta cam aşa este. Sutele de crime rezolvate şi sutele de făptaşi pedepsiţi rareori sunt trâmbiţate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite şi nepedepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yardul n-a auzit niciodată şi nimeni nu ştie că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, a zis doamna Bantry.

— Nu sunt?

— Sir Henry, doar nu vreţi să spuneţi că sunt atât de multe?

— Cred că trebuie să fie un număr foarte mare de astfel de cazuri, a zis Miss Marple gânditoare.

Bătrâna domnişoară, de modă veche, cu un farmec aparte, cu un aer imperturbabil, a spus acest lucru pe un ton cât se poate de calm.

— Draga mea Miss Marple, a zis colonelul Bantry.

— Bineînţeles, a zis aceasta, o bună parte dintre oameni sunt proşti şi se dau în vileag, dar o mare parte nu sunt proşti şi te cutremuri când te gândeşti ce pot înfăptui dacă nu au puternice principii morale.

— Da, a zis Sir Henry, sunt mulţi isteţi. Adeseori, când o crimă e descoperită datorită faptului că ai lucrat prost, îţi zici tot timpul: dacă nu mi-ar fi scăpat asta, nimeni n-ar fi ştiut niciodată.

— Da, e într-adevăr ceva serios, Clithering, a zis colonelul Bantry. Chiar foarte serios!

— Aşa crezi?

— Ce vrei să spui? Sigur că e ceva foarte serios.

— Spuneţi că rămân crime nepedepsite, dar oare aşa să fie? Nepedepsite de lege se poate, dar cauza şi efectul lucrează în afara legii. Credeţi că după faptă urmează răsplată. A spune lucrul acesta e o nerozie, după părerea mea, lucrurile nu stau chiar aşa.

— Se poate, se poate, a zis colonelul Bantry, dar asta nu schimbă gravitatea problemei. A făcut o pauză.

Sir Henry Clithering a zâmbit.

— Nouăzeci şi nouă la sută dintre oameni gândesc, fără îndoială, ca dumneavoastră. Dar dumneavoastră nu ştiţi că cel mai important e să dovedeşti nevinovăţia, nu vina. La lucrul acesta nu se gândeşte nimeni.

— Eu nu înţeleg, a spus Jane Helier.

— Eu înţeleg, a zis Miss Marple. Când doamna Trent a observat că-i lipsea o jumătate de coroană din poşetă, cea suspectată a fost femeia de serviciu, doamna Arthur. Soţii Trent erau convinşi că ea a fost, dar fiind oameni cumsecade şi ştiind că are o familie mare şi că soţul ei era beţiv, n-au făcut mare scandal din asta. Dar s-au purtat altfel cu ea de atunci, n-au mai lăsat-o singură în casă când erau plecaţi, ceea ce o făcea să fie foarte nedumerită; şi alţii au început să aibă o rezervă faţă de ea. Şi deodată au descoperit că vinovată era guvernanta, doamna Trent o văzuse în oglindă prin uşa întredeschisă. Norocul, mai bine zis providenţa. Iată ce vrea Sir Henry să spună. Mulţi cred că cel mai condamnabil lucru e să fure cineva bani, asta se vede şi în povestirile cu detectivi! Dar pentru doamna Arthur adevărul era o problemă de viaţă şi de moarte, ea nu era vinovată cu nimic. Asta voiaţi să spuneţi, Sir Henry, nu-i aşa?

— Miss Marple, aţi ghicit exact ceea ce voiam să spun. Menajera despre care vorbiţi a avut noroc, nevinovăţia ei a ieşit la iveală. Dar mulţi oameni trăiesc toată viaţa sub apăsarea unei suspiciuni care în realitate nu se bazează pe nimic.

— Vă gândiţi la o anumită întâmplare, Sir Henry? a întrebat doamna Bantry insinuant.

— La drept vorbind, mă gândesc la un caz foarte ciudat. E un caz în care presupun că s-a comis o crimă, dar n-am nici to şansă să o dovedesc vreodată.

— Bănuiesc că e vorba de otrăvire, a şoptit Jane, ceva care e foarte greu de descoperit.

Dr. Lloyd se foia pe scaun. Sir Henry a dat din cap:

— Nu, scumpă doamnă, nu e vorba de săgeata otrăvită a indienilor din America de Sud. Aş fi dorit să fie aşa ceva. E mult mai prozaic şi nu-i nici o speranţă să descoperim făptaşul. Un bătrân a căzut din capul scărilor şi şi-a frânt gâtul; unul din acele regretabile accidente care se întâmplă zilnic.

— Dar ce s-a întâmplat în realitate?

— Cine poate şti? Sir Henry a ridicat din umeri. Să-l fi împins cineva? O sfoară întinsă chiar în capul scărilor şi luată apoi cu mare grijă? Nu vom putea şti niciodată.

— Dumneavoastră nu credeţi că a fost un accident? De ce? a întrebat doctorul.

— E o poveste lungă, dar. sunt sigur că nu avem nici o şansă să găsim pe cineva vinovat, ar fi neîntemeiat. Dar există o altă faţă a lucrurilor despre care aş vrea să vorbesc. Vedeţi, sunt patru oameni care i-ar fi putut juca această festă bătrânului. Numai unul dintre ei e vinovat, iar ceilalţi trei au mâinile curate. Dar, chiar dacă adevărul ar ieşi la lumină, toţi trei ar rămâne acoperiţi de o umbră de suspiciune.

— Ar fi bine să ne spuneţi toată istoria, a zis doamna Bantry.

— Nu vreau s-o lungesc prea mult, dar nu pot trece peste începutul acestei poveşti. E vorba despre o afacere legată de o organizaţie germană secretă – Schwarze Hand – ceva asemănător cu organizaţia teroristă italiană, Camorra1. Contrabandişti şi terorişti. A apărut imediat după primul război şi luase mare amploare. Mulţi oameni au fost victimele acestei organizaţii.

Autorităţile n-au reuşit să intre în legătură cu ei pentru că îşi păstrau cu străşnicie secretele, a 1 Camorra – organizaţie teroristă secretă italiană. Îşi are originile în Neapole, în anii 1830.

Operaţiunile sale au inclus activităţi criminale de diferite feluri, ca jafuri, şantaje, tâlhării la drumul mare. La sfârşitul anilor 1840, Camorra a cucerit o mare putere politică, dar apoi a pierdut terenul. În 1911, guvernul italian i-a aplicat o lovitură puternică. Totuşi, organizaţia nu este încă lichidată.

fost imposibil să găsească printre ei un trădător. În Anglia nu s-a auzit nimic despre această organizaţie, dar în Germania a avut urmări groaznice. Până la urmă au fost descoperiţi şi obligaţi să se împrăştie, graţie efortului unui bărbat, doctorul Rosen, care era pe atunci o figură bine cunoscută în serviciul secret. El a devenit membru al organizaţiei, a pătruns în cele mai secrete cercuri şi a fost cel care a contribuit la prăbuşirea lor. În urma acestui fapt, era mai înţelept să plece din Germania o vreme, pentru că se găsea chiar sub ochii lor. A venit în Anglia, adusese şi recomandări de la poliţia din Berlin. Chiar eu am avut o întrevedere personală cu el. Era descurajat şi resemnat, nu se îndoia de ceea ce îl aştepta. „Mă vor găsi, Sir Henry, fără îndoială". Era un bărbat impunător, cu un cap frumos, o voce profundă, uşor guturală, care îi trăda originea.

„Totul e dinainte prevăzut, dar nu-i nimic, eu mă aştept la orice. Mi-am asumat acest risc atunci când m-am vârât în afacere. Am făcut tot ce am putut. Organizaţia nu se va mai reface niciodată, dar mulţi dintre membrii ei sunt în libertate şi singura revanşă ar fi pentru ei viaţa mea. E doar o chestiune de timp, dar aş vrea ca acest timp să fie cât mai lung cu putinţă. Ştiţi, eu am adunat şi am publicat unele materiale foarte interesante, rezultatul muncii mele de o viaţă. Mi-ar plăcea să pot să-mi închei munca".

Vorbea simplu, cu oarecare grandilocvenţă pe care nu puteam să n-o admir. I-am spus că vom lua toate precauţiile, dar el n-a dat atenţie cuvintelor mele.

„Într-o zi, mai devreme ori mai târziu, mă vor prinde, a repetat el. Când ziua aceea va veni, nu trebuie să vă faceţi reproşuri Nu mă îndoiesc că veţi face tot ce vă stă în putinţă".

Apoi a început să-mi înşire planurile sale care erau cât se poate de simple. Şi-a propus să-şi cumpere o căsuţă la ţară, unde ar fi putut să trăiască liniştit şi să-şi continue munca. A ales pentru asta un sat în Somerset, King’s Gnaton, cam la zece kilometri de calea ferată, ce nu era atins de civilizaţie. A cumpărat o căsuţă splendidă, i-a adus unele modificări şi îmbunătăţiri şi s-a stabilit acolo foarte mulţumit. În casa lui locuiau: nepoata sa, Greta, secretarul său, o bătrână servitoare din Germania care îl slujise, cu credinţă aproape patruzeci de ani şi un servitor foarte îndemânatic pentru curte şi grădină, care era din King’s Gnaton.

— Cei patru suspecţi, a zis încet dr. Lloyd.

— Exact. Patru suspecţi. Atât şi nimic mai mult. Timp de cinci luni viaţa a decurs paşnic la King’s Gnaton, până când s-a întâmplat nenorocirea. Într-o dimineaţă dr. Rosen s-a prăbuşit de pe scări şi l-au găsit mort după o jumătate ele oră. Când a avut accidentul, Gertrud era în bucătărie, cu uşa închisă, şi n-a auzit nimic – cel puţin aşa susţinea ea. Fräulein Greta era în grădină ocupată cu plantatul florilor, cum spusese chiar ea. Grădinarul Dobbs era în seră, unde tocmai îşi lua gustarea de la ora unsprezece, după cum zicea el. Secretarul era la plimbare, deci nu putea să spună o vorbă despre cele întâmplate. Niciunul nu avea un alibi şi nu putea corobora povestea sa cu a altuia. Un lucru e sigur: nimeni din afară n-ar fi putut face lucrul acesta, pentru că un străin, în sat, n-ar fi trecut neobservat. Ambele uşi, din faţă şi din spate, erau închise, fiecare dintre ai casei avea cheia lui. Cum vedeţi, lucrurile sunt împotriva celor patru. Fiecare pare să fie dincolo de orice bănuială. Greta era fiica unicului său frate; Gertrud îl slujise cu credinţă timp de patruzeci de ani; Dobbs nu ieşise niciodată din sat, iar Charles Templeton, secretarul.

— Da, a zis colonelul Bantry, ce-i cu el? Îmi pare suspect. Ce ştii despre el?

— Ceea ce ştiu despre el îl disculpă de orice acuzare. Ştiţi, Charles Templeton a fost unul dintre oamenii mei.

— Oh! a exclamat colonelul Bantry, dând vădit înapoi.

— Da, aveam nevoie ele unul, dar nu voiam să se ştie în sat. Lui Rosen îi trebuia un secretar, aşa că i l-am recomandat pe Templeton. E un gentleman, un tip foarte priceput şi vorbeşte germana curent.

— Dar atunci pe cine bănuiţi? a întrebat doamna Bantry foarte încurcată. Toţi par nevinovaţi, ceea ce e imposibil.

— Da, aşa se pare, dar să privim lujrurile şi din alt unghi. Fräulein Greta era o fată în-cântătoare, dar războiul ne-a demonstrat mereu că poate întoarce pe frate contra fratelui, pe tată contra fiului şi aşa mai departe, ne-a demonstrat că cele mai simpatice şi mai încântătoare fete au făcut lucrurile cele mai uimitoare. Lucrul acesta s-ar potrivi şi lui Gertrud, cine ştie ce alte forţe s-au declanşat în cazul ei? Poate o ceartă cu stăpânul sau poate un resentiment mocnit născut din lunga ei servitute. Femeile de teapa ei pot fi, uneori, uimitor de înverşunate. Dar Dobbs? Ar putea fi exclus pentru că nu avea legături cu cei din familie? Banii pot face multe Dobbs ar fi putut fi atras şi cumpărat cu bani.

Un lucru e sigur: un mesaj sau un ordin a venit dinafară, pentru că altfel nu s-ar explica cele cinci luni de imunitate. Agenţii organizaţiei lucrau. Nu erau încă siguri de trădarea lui Rosen, au amânat lucrurile până când n-au mai avut nici o îndoială cu privire la trădarea lui.

Când toate îndoielile au fost date la o parte, au trimis un mesaj spionului din casă, un mesaj care spunea: Moarte!

— Ce mârşăvie! a zis Jane Helier îngrozită.

— Dar cum a ajuns mesajul? E o treabă pe care încerc s-o clarific şi care e singura speranţă de a descoperi vinovatul. Unul dintre cei patru a intrat în legătură cu ei şi comunica într-un anumit fel cu aceştia. Nu era timp de pierdut şi, sigur, în momentul în care a primit ordinul, a trecut la fapte. E grăitor pentru organizaţia Schwarze Hand.

Mă apropii de problemă pe o cale care vi se va părea ridicol de meticuloasă. Cine a fost pe la ei în dimineaţa

aceea? Am aici lista, nu mi-a scăpat niciunul.

A scos un plic din buzunar, a luat o hârtie şi a citit:

— Măcelarul a adus carne de oaie, am cercetat şi corespunde realităţii; băiatul de la prăvălie i-a adus făină de porumb, două livre de zahăr, o livră de unt şi o livră de cafea, am cercetat şi corespunde realităţii. Poştaşul i-a adus două prospecte lui Fräulein Rosen, o scrisoare din localitate pentru Gertrud, trei scrisori pentru dr. Rosen, una cu timbru străin şi două scrisori pentru domnul Templeton, una tot cu ştampilă din străinătate.

Sir Henry s-a oprit şi a scos un teanc de hârtii din plic.

— Ar fi interesant de văzut. Mi le-au dat diverşi tipi care le-au descoperit şi cules de la coşul de gunoi. Vă spun drept, au fost cercetate de specialişti în scrisul cu cerneală simpatică şi aşa mai departe. N-am nici o îndoială asupra acestui fapt.

Toţi s-au adunat în jurul lui să se uite. Prospectele veneau de la un grădinar şi de la o cunoscută firmă de blănuri din Londra. Cele două facturi adresate doctorului Rosen erau, una din localitate în legătură cu seminţele pentru grădină şi alta de la o firmă de papetărie din Londra. Scrisoarea, care îi era adresată, suna astfel: „Dragul meu Rosen, Abia m-am întors de la Dr. Helmuth Spath’s. L-am văzut pe Edgar Jackson alaltăieri. El şi Amos Ptrry abia s-au întors de la Tsingtau. Îţi spun cu toată Onestitatea că nu-i invidiez pentru călătorie. Dă-mi veşti despre tine cât se poate de repede. Şi cum ţi-am mai spus: păzeşte-te de un anumit tip. Ştii ce vreau să spun, chiar dacă nu eşti de acord.

A dumneavoastră, Georgina”

— Corespondenţa lui Templeton constă din această factură de la croitorul său şi o scrisoare venită de la un prieten din Germania, a continuat Sir Henry. Scrisoarea, din nefericire, a rupt-o pe când se plimba. În sfârşit, iată scrisoarea primită de Gertrud: „Dragă doamnă Schwartz, Sperăm că puteţi veni la întrunirea de vineri seara, vicarul speră să veniţi cu toţii, veţi fi bine veniţi. Reţeta pentru şuncă a fost

foarte bună, vă mulţumesc pentru ea. Sper că sunteţi sănătoasă şi, până la revederea de vineri seara, rămân a dumitale, Emma Greene”

Dr. Lloyd a zâmbit uşor, la fel a făcut şi doamna Bantry.

— Cred că ultima scrisoare nu poate fi luată în considerare, a zis dr. Lloyd.

— Aşa cred şi eu, a zis Sir Henry, dar cu o rezervă: am luat toate măsurile de precauţie să văd dacă era vorba de o întrunire religioasă şi dacă doamna Greene există. Trebuie să fim foarte atenţi.

— Aşa cum spune mereu prietena noastră, Miss Marple, a zis dr. Lloyd zâmbind. Ai căzut în reverie, Miss Marple, la ce te gândeşti?

Miss Marple a tresărit.

— Ce prostie! Tocmai mă întrebam de ce cuvântul Onestitate e scris cu literă mare în scrisoarea adresată doctorului Rosen.

Doamna Bantry a întărit ideea:

— Aşa e, a zis ea, oh!

— Da, dragii mei, a zis Miss Marple, cred că aţi observat.

— În scrisoare îl previne de ceva, a zis colonelul Bantry. E primul lucru care mi-a atras atenţia. Am băgat de seamă mai mult decât credeţi. Da, îl previne clar. Împotriva cui?

— E ceva curios cu scrisoarea aceasta, a zis Sir Henry. După cum spune Templeton, dr.

Rosen a deschis scrisoarea la micul dejun şi a azvârlit-o, zicând că nu ştie cine e tipul care i-a scris.

— Nu era un „tip”, a zis Jane Helier, era semnată de una Georgina.

— E greu de spus asta, poate fi Georgey, tot aşa de bine, a zis dr. Lloyd, deşi pare să fie mai repede Georgina. Ceea ce mă izbeşte, însă, e că scrisul aparţine unui bărbat.

— Să ştiţi că lucrul acesta e foarte interesant, a zis colonelul Bantry. A azvârlit scrisoarea pretinzând că nu ştie de la cine era. Voia să citească ceva pe chipul cuiva. Al cui? Al fetei ori al bărbatului?

— Ori pe al menajerei, şi-a spus părerea doamna Bantry. Poate tocmai intrase în cameră aducând dejunul. E ceva foarte deosebit aici, nu ştiu ce poate fi.

Apoi s-a uitat peste scrisoare. Miss Marple a venit mai aproape de ea, a pipăit hârtia cu degetele şi au început să vorbească în şoaptă.

— Dar de ce secretarul a rupt cealaltă scrisoare? a întrebat deodată Jane Helier. Lucrul acesta pare foarte, foarte curios. De ce a primit o scrisoare din Germania? Deşi, după cum spuneţi, el e în afară de orice bănuială.

— Dar Sir Henry n-a spus aşa ceva, a zis repede Miss Marple, întrerupând discuţia şoptită cu doamna Bantry. El ne-a spus că sunt patru suspecţi, aşa că în piesa acasta joacă şi Templeton. Nu-i aşa, Sir Henry?

— Aşa e, Miss Marple. Am învăţat un lucru dintr-o amară experienţă: să nu te grăbeşti niciodată să spui că cineva e în afară de orice bănuială. Până acum v-am dat motive să credeţi că trei dintre ei pot fi vinovaţi, deşi e puţin probabil să fie. N-ar trebui ca acest lucru să fie valabil şi în cazul lui Templeton. Dar, urmând cele spuse mai înainte, am fost forţat să recunosc că în fiecare armată, în marină şi în poliţie există un număr de trădători din rândurile acesteia, chiar dacă nu ne convine să admitem această idee. Am examinat la rece cazul lui Charles Templeton. M-am întrebat adeseori, ceea ce domnişoara Helier a întrebat adineaori. De ce el a fost singurul dintre cei din casă care nu a putut arăta scrisoarea pe care o primise, scrisoare care, pe deasupra, mai avea şi un timbru german? De ce să primească scrisori din Germania?

Ultima întrebare e naivă, fără îndoială, dar i-am pus-o şi lui. Mi-a răspuns destul de simplu: mama lui avea o soră măritată cu un german, scrisoarea era de la verişoara lui. Am aflat ceva ce nu ştiusem înainte – că Templeton avea rude în Germania, ceea ce m-a făcut să-l pun hotărât 30 pe lista celor suspecţi. Era omul meu, aveam mare încredere şi

ţineam la el; dar, urmând calea justiţiei şi a cinstei, trebuie să admit că el e cap de listă.

Dar e ceva aici, nu ştiu ce, nu ştiu. Şi, după toate probabilităţile, n-o să ştiu niciodată. Nu problema pedepsirii ucigaşului, o altă problemă mi se pare de o mie de ori mai importantă: a distruge întreaga carieră a unui om cinstit din cauza unei suspiciuni de care nu pot să nu ţin seama.

Miss Marple şi-a dres glasul şi a zis cu blândeţe:

— Sir Henry, dacă am înţeles exact, tânărul Templeton e singurul la care vă gândiţi atât de mult?

— Într-un fel, da. Teoretic aş putea să mă gândesc la toţi patru, dar nu e cazul. De pildă, Dobbs. Îl pot bănui cât vreau, asta nu i-ar afecta cu nimic cariera. Tot satul ştie că moartea doctorului Rosen a fost un accident. Gertrud e ceva mai mult afectată. Ar putea duce la o schimbare în atitudinea domnişoarei Rosen faţă de ea, lucru care n-ar avea cine ştie ce importanţă pentru eă.

În legătură cu Greta Rosen, ei bine, aici e greutatea problemei. Greta e o fată foarte frumoasă şi Charles Templeton e un tânăr foarte atrăgător şi vreme de cinci luni au stat împreună, fără alte distracţii din afară. Ceea ce era de aşteptat, s-a întâmplat. S-au îndrăgostit unul de altul, chiar dacă nu şi-au mărturisit acest lucru. Apoi a venit nenorocirea. Acum trei luni, după vreo două zile de la întoarcerea mea, m-a căutat Greta Rosen. Vânduse căsuţa şi voia să se întoarcă în Germania, încheiase toate afacerile unchiului său. A ţinut să vină neapărat la mine, deşi ştia că mă retrăsesem din poliţie. Voia să mă vadă într-o chestiune absolut personală. Mai întâi m-a luat pe departe, apoi a revenit la subiect. Ce părere aveam? Scrisoarea cu marcă din Germania, aceea pe care Charles a rupt-o, era în regulă? Ar fi vrut să fie în regulă, ea credea tot ce-i spusese el, dar dacă ar putea să ştie sigur!

Vedeţi? Acelaşi lucru: să poţi avea încredere, dar bănuiala oribilă stă la pândă, ţi se înfige în creier, nu te lasă în pace.

I-am vorbit absolut deschis şi am rugat-o să facă la fel. Am întrebat-o până unde au ajuns, dacă ţineau unul la altul.

„Eu aşa cred, mi-a spus ea, din câte ştiu eu eram foarte fericiţi, fiecare zi trecea atât de plăcut. Amândoi ştiam asta, dar nu ne grăbeam, aveam destul timp înainte. Într-o bună zi mi-ar fi spus că mă iubeşte şi eu i-aş fi spus la fel. Oh, vă puteţi închipui că acum totul s-a schimbat.

Nori negri plutesc între noi, când ne întâlnim nu ştim ce să ne spunem. Amândoi gândim acelaşi lucru: o, dacă aş fi sigură! Iată de ce vă rog, Sir Henry, să-mi spuneţi: «Fii sigură că cel care l-a ucis pe unchiul tău nu e Charles Templeton!» Spuneţi-mi lucrul acesta, vă rog spuneţi-mi asta!”

Nu puteam să-i spun aşa ceva. Şi ei se vor îndepărta unul de celălalt cu bănuiala între ei ca o fantomă pe care n-o vor putea alunga niciodată.

S-a lăsat pe spatele scaunului, arăta obosit şi palid şi dădea din cap descurajat.

— Nu mai e nimic de făcut, afară de cazul în care Miss Marple ar putea să ne ajute. Aţi putea, Miss Marple? Am presimţirea că scrisoarea vă spune ceva, aceea despre întrunirea religioasă. Nu vă aminteşte de cineva sau de ceva limpede ca lumina zilei? Aţi putea să ajutaţi doi tineri disperaţi să fie iar fericiţi?

Dincolo de aspectul bizar al lucrurilor, era ceva cinstit în apelul său. Ajunsese să aibă o impresie foarte bună despre posibilităţile mentale ale acestei domnişoare – bătrână, fragilă şi demodată. S-a uitat la ea cu un fel de speranţă în priviri.

Miss Marple a început să tuşească, în timp ce îşi netezea dantelele rochiei.

— Îmi aminteşte, a recunoscut ea, întru-câtva de Annie Poultny. Scrisoarea e cât se poate de limpede pentru mine şi doamna Bantry. Nu vorbesc despre scrisoarea referitoare la întrunirea religioasă, ci despre alta. Trăind atâta timp la

Londra şi neocupându-vă cu grădinăritul, Sir Henry, nu aţi putut observa ceva?

— Ei? a zis Sir Henry, ce să observ?

Doamna Bantry a întins mâna şi a luat un prospect. L-a deschis şi a început să citească cu glas tare şi răspicat: „Dr. Helmuth Spath. Liliac, flori splendide, susţinute de o tulpină foarte lungă şi dură.

Efect decorativ în grădină. O noutate foarte frapantă”; „Edgar Jackson. Splendide crizanteme de culoare cărămizie”; „Amos Perry. Roşu aprins, efect decorativ deosebit”; „Tsingtau. Roşu-portocaliu strălucitor, plantă de grădină de mare efect, florile tăiate rezistă mult timp proaspete”; „Honesty1, cu literă mare în scrisoare, vă amintiţi? Flori roz şi albe, bogate, enorme”.

Doamna Bantry a azvârlit catalogul şi a zis cu o voce care parcă tuna: Dalii!

— Dalii!

— Şi litera iniţială înseamnă moarte2, a adăugat Miss Marple. Acesta era şi avertismentul.

Ce putea să facă el cu o scrisoare primită de la cineva pe care nu-l cunoştea, încărcată de nume pe care nu le ştia? A aruncat-o pur şi simplu secretarului său.

— Aşadar.

— Oh, nu, a zis Miss Marple, nu secretarul, lucrurile sunt clare, el nu e vinovat. Dacă ar fi fost vinovat n-ar fi lăsat să fie găsită această scrisoare şi n-ar fi rupt niciodată scrisoarea primită de el din Germania. Într-adevăr, nevinovăţia lui, daţi-mi voie s-o spun – e bătătoare la ochi.

— Atunci, cine?

— Ei bine, e sigur, atât cât poate fi sigur un lucru pe lumea aceasta, că mai era cineva la micul dejun care ar fi putut, în anumite împrejurări, să pună mâna pe scrisoare şi s-o citească.

Numai aşa poate să fie. Vă amintiţi că a primit prospectul pentru flori de la acelaşi poştaş.

— Greta Rosen, a zis Sir Henry încet. Atunci vizita pe care mi-a făcut-o.

— Bărbaţii nu înţeleg niciodată lucrurile astea, a zis Miss Marple. Mă tem că ei cred, adeseori, că noi femeile bătrâne suntem ca pisicile care văd pe întuneric. Asta aşa e! Din nefericire ştim foarte multe despre semenele noastre. Nu mă îndoiesc că ceva stătea între ei.

Tânărul a simţit brusc o repulsie inexplicabilă, o suspecta fără să vrea şi nu-şi putea ascunde suspiciunea. Şi cred că vizita fetei la dumneata arată o curată duşmănie. Se simţea destul de sigură pe ea, dar s-a băgat la apă inutil, încercând să te facă să-ţi îndrepţi bănuiala definitiv asupra bietului Templeton.

Niciodată n-ai fost atât de sigur de asta, ca după vizita fetei.

— Sunt sigur că nu s-a trădat cu nimic. a început Sir Henry.

— Bărbaţii, a zis Miss Marple, calmă, nu înţeleg niciodată lucrurile astea.

— Şi fata asta., a zis el şi s-a oprit. A comis o crimă cu sânge rece şi mai vrea să iasă basma curată!

— Nu, Sir Henry, a zis Miss Marple, nu va ieşi basma curată. Niciunul dintre noi nu crede asta. Aminteşte-ţi ce ai spus mai înainte. Nu. Greta Rosen îşi va primi răsplata. A intrat în horă, trebuie să joace şi va juca cu oameni foarte suspecţi, cu contrabandişti şi terorişti, o tovărăşie care n-o va duce la bine şi care îi rezervă un sfârşit amar.

Aşa cum spuneaţi, trebuie să ne pese de cel nevinovat, nu de cel vinovat. Templeton se va căsători, cred eu, cu verişoara sa din Germania, gestul de a rupe scrisoarea, ei bine, deşi pare suspect, are cu totul alt înţeles decât cel pe care i l-am atribuit în seara asta. A rupt-o de teamă că cealaltă fată o va vedea şi îi va cere să i-o arate. Da, pentru că cred că între ei s-a înfiripat o idilă. Cu Dobbs nu-i nici o problemă, el nu avea altceva în cap decât gustarea de la ora unsprezece. Mai rămâne biata Gertrud – cea care îmi

aminteşte de Annie Poultny. După ce a slujit-o cu credinţă vreme de cincizeci de ani, a fost suspectată că a furat testamentul domnişoarei Lamb, deşi nu avea nici o dovadă împotriva ei. Cât pe ce să moară de inimă rea.

Numai după ce a murit, adevărul a ieşit la iveală din cutia în care ţinea ceaiul, unde bătrâna domnişoară Lamb îl pusese bine. Dar era prea târziu pentru biata Annie. De aceea sunt 1 Onestitate în engleză, dar şi dalie

2 Death, în engleză.

Îngrijorată în cazul bătrânei nemţoaice. Când eşti bătrân, eşti uşor de lovit. Mi-e mai mare mila de ea, mai mult decât de Templeton care e tânăr, arătos şi, după cum se vede, favoritul femeilor.

Vă rog să-i scrieţi, Sir Henry, şi să-i spuneţi că nevinovăţia ei e în afară de orice îndoială.

Stăpânul ei a murit şi ea trăieşte şi se gândeşte tot timpul că e suspectată de. Oh! Nu suport nici să mă gândesc la aşa ceva.

— O să-i scriu, Miss Marple, o să-i scriu, a zis Sir Henry şi s-a uitat la ea într-un fel foarte curios. Ştiţi, nu vă pot înţelege. Punctul dumneavoastră de vedere e totdeauna cu totul altul decât m-aş aştepta.

— Mă tem că punctul meu de vedere e fără importanţă, a zis Miss Marple cu modestie.

Rareori plec din St. Mary Mead.

— Şi totuşi aţi rezolvat un caz care putea să constituie un mister de ordin internaţional, a zis Sir Henry. Am convingerea că dumneavoastră l-aţi rezolvat. Miss Marple s-a înroşit toată, apoi s-a pornit iar:

— Cred că am primit o educaţie potrivită pentru ziua de azi. Eu şi sora mea am avut o guvernantă din Germania – o Fräulein, o fiinţă foarte sentimentală. Ne-a învăţat limbajul florilor – ceva care azi nu se mai învaţă nicăieri, dar care e ceva foarte interesant. De pildă, o lalea galbenă înseamnă „iubire fără speranţă”, pe când în China înseamnă „mor de gelozie la picioarele tale”. Scrisoarea era semnată

„Georgina”, cuvânt care în germană înseamnă „dalie”, ceea ce face totul foarte limpede. Încerc să-mi amintesc ce înseamnă dalie, dar îmi scapă.

Memoria mea nu mai e ca mai demult. Dar, oricum, nu înseamnă moarte. Sigur nu înseamnă moarte. Ce lucruri triste se petrec pe lume!

— Aşa e, a zis doamna Bantry suspinând. Noroc cu florile şi cu prietenii!

— Ne-a pus la urmă, observaţi, a zis dr. Lloyd.

— Pe vremuri cineva îmi trimitea în fiecare seară la teatru orhidee mov, a zis Jane visătoare.

— Aş vrea să intru în graţiile tale”, a zis Miss Marple, asta înseamnă orhidee.

Sir Henry a tuşit într-un fel aparte şi şi-a întors capul.

Domnişoara Marple a strigat deodată:

— Îmi amintesc! Dalie înseamnă „trădare şi inducere în eroare”.

— Minunat, a zis Sir Henry, absolut minunat!

Şi a oftat uşurat.

Iarba morţii

— Atunci, e rândul doamnei B., spuse încurajator Sir Henry Clithering.

Doamna Bantry, gazda, îl privi cu reproş.

— V-am mai spus că nu vreau să fiu azi Doamna B. Sună prea impunător.

— Fiţi atunci Şeherezada.

— Chiar dacă aş fi Şehe. Cum aţi spus? Tot nu vă pot povesti nimic; întrebaţi-l pe Arthur, dacă nu mă credeţi.

— Tu te pricepi la relatarea faptelor concrete, dar nu ai imaginaţie, zise colonelul Bantry.

— Aşa este, adăugă doamna Bantry. Flutură catalogul de bulbi pe care-l păstra pe masa din faţa ei. V-am ascultat pe toţi şi nu pricep cum faceţi. „Unul spune ceva, altul răspunde, unii întreabă, unii gândesc, toată lumea este implicată” – eu n-aş putea aşa ceva! În plus, nu am nici un subiect în jurul căruia să ţes o poveste.

— Dă-mi voie să nu te cred, doamnă Bantry, zise dr. Lloyd. Clătină din capul cărunt a neîncredere.

Bătrâna Miss Marple spuse cu o voce blândă:

— Fireşte, dragă.

Doamna Bantry se scuză în continuare:

— Nu ştiţi ce viaţă banală duc eu. Necazurile cu servitoarele, cu bucătăresele, scurte vizite în oraş la târguieli, dentist, sau la cursele de cai de la Ascot pe care Arthur le urăşte aşa de mult, sau grădinăritul.

— Ah, zise dr. Lloyd. Grădina. Ştim cu toţii că este marea dumneavoastră pasiune.

— Trebuie să fie o adevărată plăcere să ai o grădină, zise Jane Helier, tânăra şi frumoasa actriţă. Adică, atâta vreme cât nu trebuie să sapi sau să-ţi murdăreşti mâinile. Şi eu ador florile.

— Grădina, repetă Sir Henry. N-am putea-o lua drept punct de pornire? Încercaţi, doamnă B. Bulbii otrăviţi, narcisele letale, iarba morţii!

— E ciudat că spuneţi aceste lucruri, zise doamna Bantry. Îmi amintesc eu de ceva acum.

Arthur, mai ţii minte afacerea de la Clodderham Court? Ştiţi doar, bătrânul Sir Ambrose Bercy.

Îţi aminteşti ce bătrân amabil şi curtenitor îl crezusem cu toţii?

— Desigur. Da, a fost o întâmplare tare ciudată. Continuă, Dolly.

— Spune-o tu mai bine, dragule.

— Nu vorbi copilării. Continuă tu. Dacă ai început, n-ai decât să termini singură. Eu mi-am terminat partea mea.

Doamna Bantry inspiră adânc. Îşi împreună mâinile şi pe faţa ei se aşternu o umbră de îndurerare. Vorbi repede şi cursiv.

— Nu sunt prea multe de spus. Iarba morţii – de aici am pornit să fac legătura, deşi în mintea mea îi zic salvie şi ceapă.

— Salvie şi ceapă, se minună dr. Lloyd.

Doamna Bantry confirmă.

— Iată cum s-a întâmplat, explică ea. Şedeam, eu şi Arthur, cu Sir Ambrose Bercy la Clodderham Court, şi într-o zi, din greşeală (într-un mod de-a binelea prostesc), odată cu salvia s-a cules şi un mănunchi de frunze de degeţelu-roşu. În seara respectivă, la cină raţele au fost umplute cu ele şi toată lumea s-a îmbolnăvit, iar o tânără, sărmana – pupila lui Sir Ambrose Bercy – a şi murit.

Se opri.

— Doamne, doamne, ce tragic, spuse Miss Marple.

— Nu-i aşa?

— Ei, şi ce-a mai urmat? întrebă Sir Henry.

— Nimic, zise doamna Bantry. Asta-i tot.

A urmat un suspin general. Deşi fuseseră avertizaţi de dinainte, nu se aşteptaseră ca povestea să fie atât de scurtă.

— Dar, draga mea doamnă, protestă Sir Henry, asta nu poate fi tot. Ceea ce ne-aţi relatat dumneavoastră este o întâmplare tragică, dar în nici un caz o enigmă.

— Ei, ar mai fi ceva, zise doamna Bantry. Dar dacă v-aş spune şi acest lucru, aţi ghici imediat ce-a fost.

Apoi privi sfidător la cei adunaţi şi le aminti:

— V-am spus că nu pot să creez din fapte o povestire care să pară verosimilă.

— Aha! Sir Henry se ridică din scaunul lui comod şi-şi potrivi lornionul. Să ştii, Şeherezada, că e cel mai reconfortant aşa: ne provoci ingeniozitatea. Încă nu sunt sigur dacă n-ai făcut-o deliberat pentru a ne stimula curiozitatea. Să încercăm să ghicim din „douăzeci de întrebări”. Miss Marple, aţi vrea să începeţi dumneavoastră?

— Eu aş vrea să ştiu ceva despre bucătăreasă, zise Miss Marple. Trebuie să fi fost o femeie proastă sau neexperimentată.

— Foarte proastă, zise doamna Bantry. A plâns mult după aceea zicând că frunzele i-au fost culese şi aduse drept

salvie şi ea nu avea de unde să ştie acest lucru.
— A fost una care nu prea gândeşte, adăugă Miss Marple. Probabil o femeie mai în vârstă şi o bucătăreasă bună, mă gândesc, nu?
— O, una excelentă, zise doamna Bantry.
— E rândul dumneavoastră, domnişoară Helier, i se adresă Sir Henry.
— Oh, vreţi să spuneţi că e rândul meu să pun o întrebare? Urmă o pauză în care Jane reflectă şi în final spuse neajutorată: De fapt, nici nu ştiu ce să întreb.
Ochii ei frumoşi îl priveau rugător pe Sir Henry.
— De ce nu întrebaţi asupra „dramatis personae", domnişoară Helier? sugeră acesta, zâmbind.
Jane îl privi cu nedumerire.
— Personajele în ordinea apariţiei lor, clarifică Sir Henry cu amabilitate.
— O, da, într-adevăr, bună idee, acceptă Jane.
Doamna Bantry începu imediat să numere pe degete persoanele implicate.
— Sir Ambrose, Sylvia Keene (fata care a murit), o prietenă a ei care stătea tot acolo, Maud Wye, una din acele fete negricioase şi urâte, dar care totuşi impresionează – niciodată n-am înţeles cum de reuşesc să impresioneze. Apoi mai era domnul Curie, care venise să discute despre cărţi cu Sir Ambrose – niscaiva cărţi rare, ciudăţenii în latină, tot felul de pergamente învechite. Apoi mai era Jerry Lorimer, un fel de vecin. Reşedinţa sa, Fairlies, se învecina cu proprietatea lui Sir Ambrose. Şi-apoi mai era doamna Carpenter, un gen de femeie pisicuţă, între două vârste, răsfăţată; era un fel de,dame de compagnie" pentru Sylvia, mi se pare.
— Dacă acum e rândul meu, şi mi se pare că aşa este, zise Sir Henry, pentru că stau lângă domnişoara Helier, aş dori foarte mult, doamnă Bantry, scurte portrete verbale ale tuturor celor care s-au perindat prin casă.
— Dar., doamna Bantry ezită.

— Începeţi cu Sir Ambrose, continuă Sir Henry. Cum era el?

— Era un bătrân foarte distins, de fapt nici nu era chiar aşa de bătrân, nu cu mult peste şaizeci, cred. Era foarte delicat; avea inima slăbită, nu putea urca scările, îşi montase un lift în acest scop, aşa că părea mai bătrân decât era din cauza bolii. Avea maniere deosebit de elegante, rafinat – acesta este cuvântul care l-ar descrie cel mai exact. Nu-l puteai vedea niciodată iritat sau supărat. Avea un păr alb frumos şi o voce nespus de plăcută.

— Bun, zise Sir Henry. Mi-l imaginez deja pe Sir Ambrose. Şi acum fata, Sylvia, sau cum spuneţi că se numea?

— Sylvia Keene. Era frumoasă, într-adevăr frumoasă. Blondă şi cu un ten splendid. Nu prea deşteaptă. De fapt, chiar proastă.

— Ei, lasă, lasă Dolly, protestă soţul ei.

— Bineînţeles, Arthur nu e de aceeaşi părere, zise sec doamna Bantry. Dar era proastă, niciodată nu spunea un lucru demn de ascultat.

— Era una dintre fiinţele cele mai graţioase pe care le-am văzut vreodată, mărturisi colonelul Bantry cu duioşie. S-o fi văzut când juca tenis – era pur şi simplu încântătoare. Şi plină de umor, o fiinţă amuzantă. Şi cu maniere alese. Garantez că toţi tinerii o vedeau aşa.

— Aici greşeşti, interveni doamna Bantry. Juvenalitatea în sine nu mai are farmec pentru tinerii de azi. Numai ageamiii de felul tău, Arthur, mai fabulează aşa în privinţa tinerelor.

— A fi tânăr nu-i suficient, zise Jane. Trebuie să ai şi S. A.

— Ce înseamnă S. A.? întrebă Miss Marple.

— Sex appeal, o lămuri Jane.

— Aha, adică ceea ce pe vremea mea se numea,a avea pe vino-ncoa”, se dumiri Miss Marple.

— Nu e rea treaba cu descrierile, zise Sir Henry. Doamna,de compagnie” aţi descris-o, dacă nu mă-nşel doamnă Bantry, drept genul pisicuţă, nu?

— Nu m-am referit la o felină, ci la un gen de persoană „torcătoare”, dacă mă-nţelegeţi, răspunse doamna Bantry. Întotdeauna amabilă. Aşa era Adelaide Carpenter.

— Cam câţi ani avea?

— În jur de patruzeci. Locuia acolo de mult, de când Sylvia avea unsprezece ani. O persoană plină de tact. Una din acele văduve nefericite cu multe neamuri aristocratice dar cu 35 prea puţini bani. Personal, n-o agream; dar mie nu mi-au plăcut niciodată oamenii cu degete lungi şi albe. Şi nu mi-au plăcut nici pisicuţele.

— Dar domnul Curie?

— O, un bătrânel din aceia gârboviţi de ani, care seamănă atâta între ei că aproape nu-i deosebeşti. Se înflăcăra numai când era vorba despre cărţile lui vechi, niciodată altcândva. Nu cred că Sir Ambrose îl cunoştea mai îndeaproape.

— Dar vecinul Jerry?

— Un băiat foarte încântător. Era logodit cu Sylvia. De aceea, toată povestea a fost atât de tristă.

— Mă întreb…, începu Miss Marple dar se opri.

— Ce?

— Nimic, dragă.

Sir Henry o privi curios pe bătrânică. Apoi adăugă îngândurat:

— Deci tinerii erau logodiţi. De multă vreme?

— Cam de un an. Sir Ambrose se opusese logodnei pe motivul că Sylvia era prea tânără.

Dar, după un an de logodnă, cedă şi căsătoria urma să aibă loc curând.

— Dar, spuneţi, tânăra avea vreun venit?

— Unul foarte mic, o sută-două lire pe an.

— Nimic suspect până acum. Clithering, zise colonelul Bantry şi râse.

— E rândul doctorului să întrebe, zise Sir Henry. Eu mă aşez.

— Curiozitatea mea este strict profesională, zise doctorul Lloyd. Mi-ar plăcea să ştiu ce diagnostic s-a stabilit la anchetă, adică, vreau să spun dacă vă amintiţi sau ştiţi cumva.

— Ştiu cu aproximaţie, zise doamna Bantry. S-a vorbit de otrăvire cu digitalină, aşa se spune?

Dr. Lloyd aprobă din cap.

— Agentul activ al digitalinei are efect asupra inimii şi este, de fapt, un medicament bun în unele forme de tulburări cardiace. E un caz curios. N-aş crede, totuşi, că mâncând cineva un preparat din digitală ar putea avea un efect fatal. Se cam exagerează cu otrăvirea prin ingerarea unor frunze sau fructe dăunătoare. Puţini oameni îşi dau seama că agentul vital, alcaloidul, trebuie extras cu grijă şi trebuie preparat.

— Doamna MacArthur i-a trimis, zilele trecute, nişte bulbi speciali doamnei Toomie, interveni Miss Marple. Iar bucătăreasa doamnei Toomie i-a luat drept cepe şi a reuşit să îmbolnăvească toată familia Toomie.

— Dar nimeni n-a murit din asta, zise dr. Lloyd.

— Nu, nu a murit nimeni, recunoscu Miss Marple.

— Eu am cunoscut o fată care a murit intoxicată cu ptomaină, îşi aminti Jane Helier.

— Să continuăm investigarea crimei, sugeră Sir Henry.

— Crimă? se minună Jane. Credeam că e vorba de un accident.

— Dacă ar fi fost un accident, spuse Sir Henry, nu cred că doamna Bantry ne-ar fi relatat acest caz. Din cele spuse până acum, îmi dau seama că a fost un accident doar în aparenţă; în esenţă a fost ceva mai cumplit, îmi amintesc de un alt caz: diverşi musafiri discutau după cină la un party. Pereţii erau împodobiţi cu tot felul de arme vechi. Vrând să facă o glumă, unul dintre meseni apucă un pistol vechi şi ţinti spre un alt comesean ameninţându-l că-l împuşcă. În acel moment, pistolul s-a descărcat şi l-a ucis pe cel ţintit. În acest caz, a trebuit în primul rând să constatăm cine a

încărcat arma şi, mai apoi, cine a condus în aşa fel conversaţia, încât rezultatul a fost acest joc grotesc, pentru că omul care a ţintit era absolut inocent.

— Se pare că ne confruntăm cu aceeaşi problemă şi acum. Frunzele acelea de digitală au fost amestecate voit cu cele de salvie, ştiindu-se dinainte ce se poate întâmpla. Dacă o scoatem din discuţie pe bucătăreasă – şi o scoatem, nu? – rămâne următoarea întrebare: cine a cules frunzele cu pricina şi le-a dus la bucătărie.

— Foarte simplu de răspuns, zise doamna Bantry. Sylvia însăşi a dus frunzele în bucătărie.

Era una din treburile ei să culeagă, pentru salate, diverse ierburi, morcovi, mă rog, tot soiul de verdeţuri pe care grădinarii nu le culeg cum trebuie. Ei îndeobşte se tem să-ţi dea ceva proaspăt şi crud; aşteaptă să fie bine coapte. Sylvia şi doamna Carpenter obişnuiau să se îndeletnicească cu aceste treburi. Iar în colţul cu salvie, într-adevăr, creştea şi digitală, aşa că greşeala a fost firească.

— Dar Sylvia le-a cules ea însăşi?

— Asta nimeni nu mai ştie. Dar aşa s-a presupus.

— Presupunerile sunt întotdeauna periculoase, interveni Sir Henry.

— Cert este că nu doamna Carpenter le-a cules, zise doamna Bantry. Pentru că, întâmplător, s-a plimbat cu mine pe terasă în acea dimineaţă. Am ieşit împreună după micul dejun. Era neobişnuit de cald şi senin pentru o zi de primăvară timpurie. Sylvia a coborât singură în grădină, dar ceva mai târziu, am văzut-o la braţ cu Maud Wye.

— Erau prietene bune, nu-i aşa? întrebă Miss Marple.

— Da, răspunse doamna Bantry. Păru că mai vrea să adauge ceva, dar se opri.

— De când se afla prietena ei acolo? continuă Miss Marple.

— De vreo două săptămâni, zise doamna Bantry.

În vocea ei se strecură o uşoară tulburare.

— Nu vă plăcea domnişoara Wye, sugeră Sir Henry.

— O, cum să nu.

Tulburarea din vocea ei se accentuă.

— Ne ascundeţi ceva, doamne Bantry, spuse Sir Henry uşor acuzator.

— Mă gândeam la ceva, dar parcă n-aş mai vrea să insist, zise Miss Marple.

— La ce?

— La faptul că aţi spus că tinerii erau logodiţi şi că de aici provenea marea tristeţe. Dar vocea dumneavoastră nu suna prea convingător când aţi spus asta, înţelegeţi?

— Ce persoană chiţibuşară sunteţi, zise doamna Bantry. Le ştiţi întotdeauna pe toate. Da, într-adevăr mă gândeam la ceva dar nu ştiu dacă ar trebui s-o spun sau nu.

— Trebuie s-o spuneţi, zise Sir Henry. Oricâte scrupule aţi avea, nu trebuie să ne ascundeţi nimic.

— Atunci, iată despre ce e vorba: într-o seară, de fapt chiar în seara premergătoare tragediei, m-am plimbat întâmplător pe terasă înainte de cină. Fereastra camerei de zi era deschisă. Şi i-am văzut pe Jerry Lorimer şi pe Maud Wye. El. el o săruta. Nu ştiam dacă e ceva întâmplător sau, mă rog, chiar ştiu eu ce altceva. Ştiam că lui Sir Ambrose nu i-a plăcut niciodată Jerry Lorimer, deci îl cunoştea ce fel de tânăr era. Dar de un lucru sunt sigură: fata aceea, Maud Wye, îl iubea nespus de mult. De-aţi fi văzut-o cum îl privea când nu îi observa nimeni. Şi cred, de fapt, că erau mai potriviţi ei doi decât Sylvia cu el.

— Vreau să vă întreb ceva înainte!ca Miss Marple să aibă cuvântul, zise Sir Henry. Vreau să ştiu dacă, după tragedie, Jerry Lorimer s-a căsătorit cu Maud Wye?

— Da, după şase luni, confirmă doamna Bantry.

— Şeherezado, Şeherezado, şi când mă gândesc ce simplu ne-ai spus această poveste la început. Şi uite ce palpitantă a devenit, zise Sir Henry. Oase goale şi când te gândeşti câtă carne găsim acum pe ele.

— Nu vorbi aşa, spuse doamna Bantry. Şi nu folosi cuvântul carne. Vegetarienii o fac. Ei obişnuiesc să spună:eu nu mănânc niciodată carne", o spun într-un fel de-

ţi taie cheful să-ţi mai mănânci friptura. Domnul Curie era vegetarian. El mânca ceva foarte special la micul dejun. Bătrâneii aceştia cu bărbi sunt întotdeauna ciudaţi. Au şi un fel de lenjerie de corp.

— Ce naiba, Dolly, spuse soţul ei, ce ştii tu despre lenjeria de corp a domnului Curie?

— Nimic, zise doamna Bantry cu demnitate. Doar stăteam şi mă gândeam.

— Îmi schimb afirmaţia anterioară, spuse Sir Henry. Prezentarea personajelor e foarte interesantă, parcă le şi văd aievea. Miss Marple, aveţi cuvântul.

— Firea omului e întotdeauna foarte curioasă, Sir Henry. E ciudat să vezi cum anumite tipuri tind întotdeauna să acţioneze în acelaşi fel.

— Două femei şi un bărbat, vechiul şi eternul triunghi uman, continuă Sir Henry, îmi imaginez că aceasta este baza cazului nostru.

Dr. Lloyd îşi drese vocea.

— Mă gândeam la ceva. Doamnă Bantry, spuneţi că şi dumneavoastră aţi fost bolnavă?

— Ba bine că nu! Şi Arthur! Şi toţi ceilalţi.

— Deci toţi, zise doctorul. Înţelegeţi la ce mă gândesc? Cine a plănuit totul a acţionat ciudat: fie că a mers la marele risc, fie că n-a ţinut cont de viaţa niciunuia. E greu de crezut că un om poate, în mod voit, să otrăvească opt oameni în scopul înlăturării unuia singur.

— Înţeleg unde bateţi, zise Sir Henry meditativ. Mărturisesc că şi eu m-am gândit la acest aspect.

— Putea să se otrăvească şi pe sine, adăugă Jane Helier.

— A lipsit cineva de la masă în seara aceea? întrebă Miss Marple.

Doamna Bantry clătină din cap:

— Toată lumea a fost acolo.

— În afară de domnul Lorimer, presupun, draga mea. El nu locuia în casă, nu?

— Nu, dar în seara aceea a cinat cu noi, zise doamna Bantry.

— Aha! Miss Marple îşi schimbă vocea: Asta-i cu totul altceva.

Se arătă încruntată şi uşor agitată.

— Ce proastă sunt, murmură ea, chiar proastă.

— Vă mărturisesc că acest aspect mă surprinde, Lloyd, zise Sir Henry. Cum se putea asigura cineva că fata şi numai fata va primi doza fatală?

— Nu putea, zise doctorul. Asta mă face să cred altceva. Dar dacă presupunem că nu fata a fost victima prevăzută?

— Cum?

— În toate cazurile de otrăvire cu mâncare rezultatul este nesigur. Câţiva oameni mănâncă aceeaşi mâncare. Ce se întâmplă? Unul sau doi sunt uşor bolnavi, doi sau mai mulţi sunt serios afectaţi, iar unul moare. Cam aşa e: nimic nu e sigur. Dar există cazuri unde intervine un alt factor. Digitalina este un medicament care acţionează direct asupra inimii – după cum v-am mai spus, este şi prescris în unele cazuri. Acum, în casă exista o singură persoană care suferea de inimă. Dacă el era victima aleasă? Doza care pentru ceilalţi nu ar fi fost fatală ar fi fost fatală pentru el – cam aşa trebuie să fi gândit ucigaşul. Că lucrurile s-au întâmplat altfel, este dovada a ceea ce tocmai vă spuneam – nesiguranţa şi imprevizibilitatea efectului medicamentelor asupra omului.

— Deci, dumneavoastră credeţi că Sir Ambrose a fost persoana vizată? întrebă Sir Henry.

Da, da, şi fata să fi fost omorâtă din greşeală.

— Cui îi reveneau banii după moartea lui? se interesă Jane.

— Iată o întrebare bună, domnişoară Helier. Una din primele care obişnuiam să le pun în vechea mea profesie, spuse Sir Henry.

— Sir Ambrose avea un fiu, zise doamna Bantry. Dar se certaseră cu câţiva ani în urmă.

Cred că băiatul era nebun. Totuşi, nu sta în puterea lui Sir Ambrose să-l dezmoştenească.

Clodderham Court era o moştenire inalienabilă. Martin Bercy urma să capete titlul de proprietar al întregii averi. Ar mai fi fost nişte bunuri pe care Sir Ambrose se hotărâse să le lase drept moştenire Sylviei. Ştiu toate acestea, pentru că Sir Ambrose a murit la mai puţin de un an de la tragica întâmplare despre care vă povesteam şi nu şi-a reînnoit testamentul după dispariţia fetei. Cred că banii au fost transferaţi Coroanei sau probabil că i-a moştenit tot fiul său, în calitate de ruda cea mai apropiată, nu ştiu exact cum a fost.

— Deci moartea lui ar fi interesat doar un fiu care, oricum, nu era prezent şi pe fata care a murit, se gândi Sir Henry cu voce tare. Asta nu lămureşte prea mult situaţia.

— Dar femeia cealaltă, pe care doamna Bantry a numit-o pisicuţă, ea nu se alegea cu nimic? întrebă Jane.

— Ea nu a fost menţionată în testament, precizează doamna Bantry.

— Miss Marple, nici măcar nu ne ascultaţi, observă Sir Henry. Sunteţi cu gândul departe de noi.

— Mă gândeam la bătrânul domn Badger, farmacistul, zise Miss Marple. Avea o menajeră foarte tânără, îndeajuns de tânără să-i poată fi nu numai fiică, ci chiar nepoată. N-a spus nimănui nici un cuvânt, familiei sau nepoţilor care trăiau în aşteptarea unei moşteniri, iar când a murit, ce credeţi? Erau căsătoriţi de doi ani, fără ştirea nimănui. Fireşte, domnul Badger era farmacist şi un bătrân destul de necioplit, pe când Sir Ambrose Bercy era un gentleman perfect, după cum spune doamna Bantry, dar, cu toate acestea, natura umană este aceeaşi peste tot.

Se lăsă un moment de linişte. Sir Henry aruncă o privire aspră către Miss Marple care îi răspunse cu blândeţea ochilor ei albaştri, uşor exoftalmici. Jane Helier sparse tăcerea.

— Spuneţi-mi, această doamnă Carpenter arăta bine?

— Da, în felul ei, dar. nimic deosebit.
— Avea o voce plăcută, îşi aminti colonelul Bantry.
— De felină, că altfel nu-i pot spune. Era o pisicuţă, aprecie doamna Bantry.
— Şi ţie ti se va spune aşa într-o bună zi, Dolly.
— Nu-mi displace să fiu o pisicuţă în cercul prietenilor mei, zise doamna Bantry. Dar, oricum, eu nu agreez femeile, ştii şi tu. Prefer bărbaţii şi florile.
— Aveţi excelente gusturi, n-am ce spune, interveni Sir Henry. Mai ales, în a-i pune pe bărbaţi pe primul loc.
— O chestiune de tact, lămuri doamna Bantry. Ei, dar să revenim la problema noastră.
Cred că v-am relatat totul corect, nu, Arthur?
— Da, draga mea. Oricum, nu cred că cineva se îndoieşte de acest lucru.
— Şi acum, dumneavoastră. Doamna Bantry arătă cu degetul înspre Sir Henry.
— O s-o iau mai pe ocolite, pentru că, vedeţi dumneavoastră, nu am certitudinea cazului.
Să-l luăm pe Sir Ambrose. El n-ar fi apelat la această modalitate de sinucidere; pe de altă parte, nu ar fi câştigat nimic de pe urma morţii fetei. Deci, îl scoatem de pe lista suspecţilor. Domnul Curie. N-avea nici un motiv să dorească moartea fetei. Iar dacă ţinta otrăvirii ar fi fost Sir Ambrose, motivul ar fi că furase vreun manuscript rarisim. Nu stă în picioare, deci şi domnul Curie este scos de pe lista suspecţilor, în pofida suspiciunilor doamnei Bantry. Domnişoara Wye. N-ar fi avut nici un motiv să-l omoare pe Sir Ambrose, în schimb ar fi putut dori moartea Sylviei. Râvnea la inima şi la mâna logodnicului acesteia, după cum am aflat şi din cele relatate de doamna Bantry. Ea a fost cu Sylvia dimineaţa în grădină, aşa că a avut posibilitatea să culeagă frunzele otrăvitoare. Domnişoara Wye rămâne pe listă. Tânărul Lorimer. Avea motive pentru ambele cazuri. Dacă scăpa de fată, putea să se însoare cu cealaltă. Deşi e cam drastic să ucizi pentru un asemenea motiv când o

logodnă se desface atât de uşor în zilele noastre. Dacă ar fi murit Sir Ambrose, s-ar fi însurat cu o fată bogată, nu cu una săracă. Acest aspect are importanţă sau nu, în funcţie de situaţia lui financiară. Dacă se descoperă că proprietatea lui era ipotecată şi doamna Bantry ne-a ascuns acest lucru, aş cere penalizarea ei pentru acţiune incorectă. Şi-acum, doamna Carpenter. Să ştiţi că o suspectez pe această doamnă. O dată, pentru mâinile ei albe, mai apoi pentru alibiul excelent avut pentru momentul când s-au cules ierburile. N-am niciodată încredere în alibiuri. Şi mai am un motiv pentru care o suspectez, dar deocamdată îl păstrez numai pentru mine. Totuşi, pentru că trebuie să-mi exprim părerea, o consider pe domnişoara Maud Wye autoarea crimei pentru că există mai multe probe împotriva ei decât a celorlalţi.

— Următorul. Doamna Bantry arătă spre doctorul Llyod.

— Cred că greşiţi, Clithering, în a menţine părerea că moartea fetei a fost premeditată. Sunt convins că ucigaşul voia să-l lichideze pe Sir Ambrose. Pe tânărul Lorimer nu-l cred în stare de aşa ceva pentru că avea prea puţine cunoştinţe. Sunt înclinat să cred că vinovata este doamna

Carpenter. Ea trăia de mulţi ani în familie, cunoştea starea sănătăţii lui Sir Ambrose şi putea foarte bine să aranjeze astfel lucrurile ca Sylvia să fie cea care să culeagă frunzele (aţi spus şi dumneavoastră că fata nu era prea deşteaptă). Motivul, vă mărturisesc, nu-l văd; dar mă aventurez să presupun că Sir Ambrose întocmise odată un testament în care şi ea figurase. Cam asta pot spune.

Doamna Bantry îşi îndreptă degetul arătător spre Jane Helier.

— Nu ştiu ce să spun, decât atât: de ce să nu fie chiar fata vinovată? Ea a dus frunzele în bucătărie, la urma urmei. Aţi spus că Sir Ambrose se opusese căsătoriei ei. Dacă el murea, ea căpăta banii şi se putea mărita. Şi ştia la fel de

bine care este starea sănătăţii lui Sir Ambrose ca şi doamna Carpenter.

Degetul doamnei Bantry se îndreptă acum spre Miss Marple.

— Şi-acum, atoateştiutoarea noastră prietenă, zise ea.

— Sir Henry a explicat totul foarte clar, începu Miss Marple. Doctorul Lloyd a avut perfectă dreptate în tot ce a spus. Pentru ei, totul este foarte limpede. Mă întreb însă dacă doctorul Lloyd a sesizat un aspect al spuselor sale. Vedeţi dumneavoastră, nefiind medicul curant al lui Sir Ambrose, nu putea şti ce fel de boală a inimii avea acesta, nu-i aşa?

— Nu prea văd ce vreţi să spuneţi, Miss Marple, o întrerupse doctorul Lloyd.

— Dumneavoastră presupuneţi, nu-i aşa, că Sir Ambrose avea o afecţiune în care digitalina era dăunătoare. Dar n-avem nici o dovadă că ar fi aşa. Ar putea la fel de bine să fie şi invers.

— Invers?

— Da, n-aţi spus dumneavoastră că este deseori prescrisă în bolile cardiace?

— Tot nu înţeleg. Miss Marple, unde vreţi să ajungeţi?

— S-ar fi putut foarte bine ca Sir Ambrose să aibă digitalină în permanenţă, fără să trebuiască s-o justifice. Ceea ce încerc să spun (întotdeauna mă exprim greoi) este aceasta: să presupunem că cineva vrea să otrăvească pe altcineva cu o doză fatală de digitalină. Cel mai simplu lucru nu e oare să aranjeze în aşa fel, încât toată lumea să fie otrăvită cu frunze de digitalină? În niciunul din cazuri nu va fi fatală, firește, dar în acelaşi timp, nimeni nu va fi surprins să existe o victimă; după cum spunea şi doctorul Lloyd, aceste lucruri sunt incerte.

Nimeni nu se va întreba dacă fata a mâncat o doză fatală de digitalină sau ceva de felul acesta.

Putea foarte bine să-i fi fost amestecată într-un cocteil, sau în cafea, sau chiar să-i fi fost administrată sub forma unei

băuturi tonice.

— Vreţi să spuneţi că Sir Ambrose şi-a otrăvit pupila, pe fata încântătoare pe care o iubea?

— Exact, spuse Miss Marple. Vedeţi cazul domnului Badger şi al menajerei sale tinere. Să nu-mi spuneţi că-i un lucru absurd ca un bărbat de şaizeci de ani să se îndrăgostească de o fată de douăzeci. Se întâmplă în fiecare zi. Îndrăznesc să spun că în cazul unui autocrat ca Sir Ambrose este nebunie curată, cum deseori se întâmplă în asemenea împrejurări. El n-a putut suporta gândul de a o vedea măritată – s-a şi opus cât a putut – şi a cedat. Gelozia lui nebunească a luat asemenea proporţii încât a preferat s-o omoare decât s-o lase lângă tânărul Lorimer. Probabil că avea de mult în cap acest gând, devreme ce frunzele de degeţel creşteau printre salvii. Le-ar fi cules chiar el, la un moment dat, şi le-ar fi trimis la bucătărie chiar prin ea. E groaznic să te gândeşti la asta, dar cred că trebuie să privim mai compătimitor această situaţie. Bărbaţi, onorabili chiar, la vârsta aceasta devin ciudaţi, mai ales când e vorba de tinere.

Ultimul nostru organist. o, dar să nu mai bârfesc.

— Doamna Bantry, ăsta-i adevărul? întrebă Sir Henry.

Doamna Bantry aprobă din cap.

— Da. Niciodată nu mi-aş fi imaginat această întâmplare altfel decât ca pe un accident. Pe urmă, după moartea lui Sir Ambrose, am primit o scrisoare. Lăsase instrucţiuni să-mi fie trimisă. În ea mi-a dezvăluit tot adevărul. Nu ştiu de ce, dar noi doi întotdeauna ne-am înţeles foarte bine.

În tăcerea care se lăsă, simţi o obiecţiune mută şi se grăbi să adauge: 40

— Să nu credeţi că trădez secrete. Am schimbat toate numele personajelor. N-aţi observat ce uimit a fost Arthur când am rostit numele de Sir Ambrose? N-a înţeles de la început. Am schimbat totul. Este ca în cărţi, când la început scrie: „Toate personajele din această nuvelă sunt fictive”. Niciodată nu afli cine sunt de fapt.

Sanctuarul.

Soţia vicarului dădu colţul bisericii cu braţele pline de crizanteme. De ghetele ei solide se prinsese mult pământ din grădină şi câteva urme se aflau şi pe nasul ei, dar de asta ea nu avea câtuşi de puţin habar.

Se chinui puţin să deschidă poarta de la biserică, ce atârna ruginită, pe jumătate prinsă în balamale. O boare de vânt îi agită pălăria ponositǎ, făcând-o să-i şadă şi mai aiurea decât până atunci. "Mai du-te la naiba!" spuse Bunch.

Botezată de părinţii săi optimişti Diana, doamna Harmon devenise Bunch la o vârstă timpurie pentru motive oarecum evidente şi numele îi rămase acesta încă de atunci. Strângând la piept crizantemele, se îndreptă spre cimitir şi de-acolo spre uşa bisericii.

Aerul de noiembrie era blând şi umed. Norii acopereau cerul, lăsând pete albastre ici şi colo. Înăuntru, biserica era întunecoasă şi rece; era încălzită doar în timpul slujbelor.

— Brrr! se înfrigură Bunch. Mai bine aş termina repede cu asta. Nu vreau să mor de frig.

Cu repeziciune născută din obişnuinţă adună obiectele necesare: vaze, sticle, apă. "Aş fi vrut să fi avut crini" se gândi Bunch în sinea ei. "Mă obosesc crizantemele astea uscăţive".

Mâinile ei durdulii aşează florile în vase.

Nu era nimic original sau artistic în aranjamente, deoarece Bunch Harmon în persoană nu era nici originală, nici nu avea simţ artistic, dar era unul obişnuit de casă, plăcut. Ducând vasele cu grijă, Bunch păşi prin mijlocul bisericii, îndreptându-se spre altar. În momentul acela soarele ieşi dintre nori.

Lumina pătrundea prin fereastra dinspre răsărit, prevăzută cu un geam uşor colorat, mai ales în albastru şi roşu – darul unui membru bogat al parohiei din epoca victoriană. Efectul era aproape impresionant în neaşteptata sa opulenţă. "Ca bijuteriile " se gândi Bunch. Deodată se

opri, uitându-se uimită înainte. Pe treptele altarului se afla o formă întunecată ghemuită.

Lăsând cu grijă florile jos, Bunch se apropie de ea şi se aplecă deasupra-i. Un bărbat zăcea acolo, chircit tot. Bunch îngenunche lângă el şi, încet, cu precauţiune, îl întoarse cu faţa în sus.

Îi luă pulsul – era slab, se pierdea, vorbind despre starea omului, aşa cum făcea şi paloarea aproape verzuie a feţei. Nu încăpea îndoială, se gândi Bunch, omul era pe moarte.

Era un bărbat de vreo 45 de ani, îmbrăcat într-un costum uzat. Dădu drumul mâinii lipsite de putere de la care luase pulsul şi se uită la cealaltă mână a omului. Aceasta părea încleştată pe inimă ca un pumn. Privindu-l mai îndeaproape observă că strângea în mână o compresă sau o batistă mare pe care o ţinea la piept. În jurul mâinii erau urmele unui lichid maroniu ce se uscase şi pe care Bunch îl luă drept sânge închegat. Bunch se ridică, încruntându-se.

Până atunci ochii omului fuseseră închişi, dar, în momentul acela, îi deschise deodată şi se uită fix la faţa femeii. Nu erau nici împăienjeniţi, nici tulburi. Păreau foarte vioi şi inteligenţi.

Îşi mişcă buzele şi Bunch se aplecă să prindă cuvintele, sau mai bine zis, cuvântul. Rostise numai un singur cuvânt "Sanctuar".

I se păru că vede un zâmbet foarte slab în timp ce pronunţa acest cuvânt. Nu era nici o îndoială în legătură cu el, pentru că, după o clipă, repetă "sanctuar".

Apoi, cu un oftat slab, prelung, îşi închise din nou ochii. Din nou Bunch încercă să-i ia pulsul. Mai avea, dar acum era mai slab şi tot mai rar. Se ridică în picioare hotărâtă.

— Nu te mişca, nici nu încerca să te mişti. Mă duc după ajutor.

Ochii bărbatului se redeschiseseră şi acum părea să-şi fixeze atenţia asupra luminii colorate care pătrundea prin fereastra de est. Murmură ceva ce Bunch nu prea înţelese. Se gândi, tresărind, că ar fi putut fi numele soţului ei.

— Julian? întrebă ea. Ai venit aici după Julian?

Dar nu primi nici un răspuns. Omul zăcea cu ochii închişi, respirând încet, fără vlagă.

Bunch se întoarse şi ieşi repede din biserică. Se uită la ceas şi dădu din cap cu oarecare mulţumire. Doctorul Griffiths trebuia să fie încă la chirurgie. Era numai la câteva minute depărtare de biserică. Intră, fără să aştepte să bată sau să sune, trecând prin camera de aşteptare, direct în cabinetul medicului.

— Trebuie să veniţi imediat, spuse Bunch. Un om moare în biserică.

Câteva minute mai târziu, doctorul Griffiths se ridica din genunchi, după o sumară examinare.

— Putem să-l ducem de aici în casa parohială? L-aş putea consulta mai bine acolo – nu că i-ar folosi la ceva!

— Bineînţeles, răspunse Bunch. Mă duc înainte să pregătesc lucrurile. Să-i aduc pe Harper şi Jones, da? Să vă ajute să-l căraţi.

— Mulţumesc. Pot să telefonez de la casa parohială după o ambulanţă, dar mă tem că până vine.

Nu-şi termină fraza. Bunch spuse:

— Hemoragie internă?

Doctorul Griffiths încuviinţă. Mai adăugă:

— Cum naiba de a ajuns aici?

— Cred că trebuie să fi fost aici toată noaptea, fu de părere Bunch, gândindu-se: Harper deschide biserica dimineaţa şi se duce la lucru, dar, de obicei, nu intră în ea.

După vreo cinci minute, doctorul Griffiths puse receptorul la loc şi se întoarse în camera pentru micul dejun, unde rănitul zăcea pe nişte pături aşezate în grabă pe sofa. Bunch tocmai lua un lighean cu apă şi se pregătea să iasă cu el, după ce doctorul îl examinase.

— Deci, asta-i, o anunţă Griffiths. Am trimis după o ambulanţă şi am anunţat poliţia.

Stătea încruntat, uitându-se la pacientul întins pe jos, cu ochii închişi. Mâna stângă i se mişca într-un fel nervos,

spasmodic lângă coaste.

— A fost împuşcat, preciză Griffiths. Împuşcat foarte de aproape. Şi-a făcut batista ghemotoc şi şi-a băgat-o în rană ca să oprească sângerarea.

— După ce s-a întâmplat, ar fi putut să meargă mult? întrebă Bunch.

— O, da, e foarte posibil. Se ştie că un om rănit mortal s-a ridicat şi a mers pe stradă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi, apoi, deodată, s-a prăbuşit, după cinci sau zece minute. Deci, se poate să nu fi fost împuşcat în biserică. O, nu! Trebuie să fi fost împuşcat la o oarecare depărtare. Desigur, s-ar fi putut sinucide, arunca revolverul şi s-ar fi împleticit, venind orbeşte către biserică. Nu prea înţeleg de ce s-a îndreptat spre biserică şi nu spre casa parohială.

— O, ştiu de ce, îl opri Bunch. A rostit: "Sanctuar".

Doctorul se uită uimit la ea.

— Sanctuar?

— A venit Julian, anunţă Bunch, întorcându-şi capul, când auzi paşii soţului în hol. Julian!

Vino aici!

Reverendul Julian Harmon intră în cameră. Purtarea sa rezervată, profesorală îl făcuse să pară, întotdeauna, mai bătrân decât era în realitate.

— Vai de mine! exclamă Julian Harmon, privind uimit şi îngrijorat trusa chirurgicală şi trupul întins pe sofa.

Bunch îi relată, ca de obicei, în puţine cuvinte:

— Era în biserică, pe moarte. A fost împuşcat. Îl cunoşti, Julian? Mi s-a părut că ţi-a pronunţat numele.

Vicarul se apropie de sofa şi se uită la muribund:

— Bietul de el, spuse şi dădu din cap. Nu, nu-l cunosc. Sunt aproape sigur că nu l-am mai văzut niciodată.

În momentul acela, ochii muribundului se deschiseră încă o dată. Trecură de la medic la Julian Harmon şi de la acesta la soţia lui. Ochii îi rămaseră aţintiţi pe faţa lui Bunch. Griffiths înaintă.

— Dacă ne-aţi putea spune, întrebă el precipitat.

Dar cu ochii pironiţi asupra lui Bunch, omul spuse pe un ton slab: "Vă rog. vă rog." Şi apoi, cu un uşor tremur, îşi dădu sufletul.

Sergentul de poliţie Hayes îşi băgă creionul în gură şi întoarse pagina carnetului.

— Deci, asta-i tot ceea ce-mi puteţi spune, doamnă Harmon?

— Asta-i tot! confirmă Bunch. Acestea sunt lucrurile din buzunarele hainei sale.

Pe o masă, lângă cotul sergentului Hayes se afla un portmoneu, un ceas vechi, cam uzat, cu iniţialele W. S. şi un bilet de întors spre Londra. Nimic altceva.

— Aţi descoperit cine e? întrebă Bunch.

— Un domn sau o doamnă Eccles a telefonat la poliţie. El este fratele ei, se pare. Pe nume Sandbourne. A fost de câtva timp, într-o stare proastă cu sănătatea şi nervii. Îi mergea şi mai rău de la o vreme. Alaltăieri a plecat şi nu s-a mai întors. A luat un pistol cu el.

— Şi a venit încoace să se împuşte cu el? întrebă Bunch. De ce?

— Ştiţi, era deprimat.

Bunch îl întrerupse.

— Nu mă refer la asta. Ci la altceva, de ce aici?

Din moment ce sergentul Hayes, în mod evident,nu cunoştea răspunsul la asta,îi oferi unul colateral:

— A ajuns aici cu autobuzul 510.

— Bine, spuse Bunch din nou. Dar, de ce?

— Nu ştiu, doamnă Harmon, zise sergentul Hayes. Nu avem nici o mărturie. Dacă echilibrul său mental era afectat.

Burich termină fraza în locul lui:

— Putea s-o facă oriunde. Dar, totuşi, mie mi se pare inutil să iei un autobuz până la o mică localitate din provincie ca aceasta. Nu cunoştea pe nimeni de pe aici? Chiar?

— Pe nimeni, după câte ştim până acum, zise sergentul Hayes. Tuşi ca un om stânjenit şi adăugă, în timp ce se

ridica în picioare: S-ar putea ca un domn sau o doamnă Eccles să vină să vă viziteze, doamnă, dacă nu vă supără.

— Sigur că nu mă supără, îl asigură Bunch. E foarte firesc. Aş vrea numai să le pot spune ceva.

— De acum plec, o anunţă sergentul Hayes.

— Sunt atât de mulţumită că n-a fost crimă, spuse Bunch, conducându-l la uşa din faţă.

O maşină se oprise la poarta casei parohiale. Uitându-se la ea, sergentul Hayes remarcă:

— Doamnă, se pare că domnul şi doamna Eccles vin chiar acum să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Bunch se pregăti sufleteşte să reziste la ceea ce, simţea ea, părea să fie o încercare cam dificilă. "Totuşi, se gândi, pot să-l chem oricând pe Julian să mă ajute. Un preot este de mare ajutor când oamenii sunt în doliu."

Bunch nu ar fi putut spune exact cum s-ar fi aşteptat să arate domnul şi doamna Eccles, dar era conştientă, când îi întâmpină, că ceva o surprindea la ei. Domnul Eccles era un bărbat solid, înfloritor, a cărui fire n-ar fi putut fi decât veselă şi glumeaţă. Doamna Eccles părea puţin plinuţă. Avea o gură mică, strânsă pungă, ca de om meschin; vocea ei era subţire, piţigăiată.

— A fost un şoc teribil, doamnă Harmon, dacă vă puteţi imagina, spuse aceasta.

— O, ştiu, recunoscu Bunch. Trebuie să fi fost. Vă rog luaţi loc. Pot să vă ofer, da, poate e puţin prea devreme pentru ceai.

Domnul Eccles refuză dând din mâna sa masivă.

— Nu, nu, nu vă deranjaţi pentru noi. Sunteţi foarte bună, vă mulţumesc. Vroiam doar să.

ei bine. ce-a spus bietul William şi chestii de astea, ştiţi?

— A fost mult timp în străinătate, interveni doamna Eccles şi cred că trebuie să fi trăit nişte evenimente neplăcute. De când s-a întors acasă a fost foarte liniştit şi deprimat. Spunea că nu merită să trăieşti în lumea asta şi că nu mai

avea nimic de aşteptat de la ea. Bietul Bill, întotdeauna a fost un om posomorât.

Bunch îi privi, pentru câteva clipe, fără să vorbească.

— A luat revolverul soţului meu, aşa a făcut, continuă doamna Eccles. Fără ca noi să ştim.

Apoi, se pare, c-a venit aici cu autobuzul. Mi se pare c-a fost foarte frumos din partea lui. că n-a vrut s-o facă în casa noastră.

— Bietul băiat, bietul băiat, spuse domnul Eccles, oftând. Nu se face să-l judecăm.

Urmă o altă scurtă pauză, după care domnul Eccles întrebă:

— A lăsat vreun mesaj? Ultime cuvinte, ceva de genul acesta?

Ochii lui strălucitori şi mari o cercetau îndeaproape pe Bunch. Şi doamna Eccles se aplecă în faţă, nerăbdătoare după un răspuns.

— Nu, rosti Bunch calmă. A intrat în biserică, când era pe moarte, pentru sanctuar.

Doamna Eccles spuse pe un ton uimit:

— Sanctuar? Nu cred că.

Domnul Eccles o întrerupse.

— Locul sfânt; draga mea, zise el nerăbdător. Asta vrea să spună soţia vicarului. Este un păcat – sinuciderea, ştii. Cred că vroia să se spovedească.

— A încercat să spună ceva chiar înainte de a muri, le povesti Bunch. A început cu, "vă rog", dar n-a putut să mai continue.

Doamna Eccles şi-a dus batista la ochi şi a smiorcăit:

— O, doamne, e teribil de trist, nu-i aşa?

— Haide, haide, Pam, o potoli soţul. Nu pune la inimă. N-ai cum să împiedici lucrurile astea. Bietul Willie. Oricum, acum s-a liniştit. Bine, vă mulţumim foarte mult, doamnă Harmon. Sper că nu v-am deranjat. Ştim că soţia unui vicar este o femeie ocupată.

Au dat mâna cu ea şi apoi familia Eccles s-a întors deodată, ca să întrebe:

— O, da, mai e un lucru. Credem că haina lui a rămas aici, nu-i aşa?

— Haina lui? se încruntă Bunch.

Doamna Eccles spuse:

— Am dori toate lucrurile lui, ştiţi, din sentimentalism.

— A avut un ceas, un portmoneu şi un bilet de cale ferată în buzunare, zise Bunch. I le-am dat sergentului Hayes.

— Atunci, totul e în regulă, declară domnul Eccles. Ni le va de el, cred. Actele lui trebuie să fie în portmoneu.

— Era o bancnotă de o liră, precizează Bunch. Nimic mai mult!

— Nici un fel de scrisori? Nimic de genul ăsta?

Bunch negă.

— Bine, vă mulţumim din nou, doamnă Harmon. Haina pe care o purta, poate că e tot la sergent, nu?

Bunch se încruntă, făcând un efort să-şi amintească.

— Nu, spuse ea. Nu cred. ia să văd. Doctorul şi cu mine i-am scos haina ca să-i examineze rana. Se uită, în trecere, prin cameră. Trebuie s-o fi dus sus cu prosoapele şi ligheanul.

— Doamnă Harmon, dacă nu vă supăraţi, aţi putea. Am vrea haina lui, ştiţi, ultimul lucru pe care l-a purtat. Soţia mea e o fire foarte sentimentală!

— Desigur, încuviinţă Bunch. Aţi dori s-o curăţ mai întâi? Mă tem că e cam. pătată.

— O, nu, nu, nu, asta nu contează. Bunch se încruntă.

— Mă întreb unde. scuzaţi-mă o clipă!

Se duse sus şi după câteva minute se reîntoarse.

— Îmi pare tare rău, spuse ea gâfâind, servitoarea trebuie s-o fi pus laolaltă cu alte lucruri pe care le-am dat la curăţat. Mi-a luat o mulţime de timp s-o găsesc. Poftiţi! Să vi-o împachetez?

Fără să ţină seama de protestele lor, ea o împachetă; apoi îşi luară, din nou, la revedere şi soţii Eccles plecară.

Bunch traversă încet holul şi intră în bibliotecă. Reverendul Julian Harmon îşi ridică privirea şi faţa i se lumină. Scria o predică şi se temea că se îndepărtase de la subiect din cauza interesului pentru relaţiile politice dintre Iudeea şi Persia, în timpul domniei lui Cirus*.

— Da, dragă, o întrebă el afectuos.

— Julian, ce e un sanctuar, în mod exact?

Julian Harmon, încântat, îşi puse deoparte hârtiile cu predica.

— Ei bine, începu el, în templele romane şi greceşti, sanctuar se folosea pentru "cella" unde era statuia zeului. Cuvântul latin pentru altar, "ara" înseamnă protecţie. Continuă în maniera asta doctă. În anul 399 e.n., dreptul la sanctuar în bisericile creştine a fost, în cele din urmă, recunoscut în mod definitiv. Prima menţiune a dreptului la un sanctuar în Anglia se află în Codul de legi publicat de Ethelbert în anul şase sute.

Câtva timp vorbi tot astfel, în manieră de expozeu, dar era, adesea, încurcat de cum recepţiona soţia lui informaţiile sale de erudit.

— Dragă, îl opri ea. Eşti un scump.

Aplecându-se, îl sărută pe vârful nasului. Julian se simţi în pielea unui câine care fusese felicitat pentru că îi reuşise o figură de dresaj.

— Familia Eccles a fost aici, îl informă Bunch.

Vicarul se încruntă.

— Familia Eccles? Nu-mi prea amintesc.

— Nu-i cunoşti. Sunt sora şi cumnatul omului din biserică.

— Draga mea, trebuia să mă fi chemat.

— N-a fost nevoie, îl asigură Bunch. Nu căutau consolare. Acum stau şi mă întreb. Se încruntă. Dacă-ţi las mâine un vas de Jena cu mâncare în cuptor, crezi că o să te descurci Julian? Cred că am să mă duc până la Londra după cumpărături.

— Cumpărături? Soţul se uită descumpănit la ea. Te gândeşti la vreo barcă, iaht sau ceva de genul ăsta?

Bunch râse.

— Nu, dragă. E o zi în care se vând convenabil albituri la magazinul "Burrows and Portman". Ştii, cearşafuri, feţe de masă, prosoape şi cârpe de bucătărie. Ce să mă fac cu cârpele astea de bucătărie care se rup întruna. După aceea, adăugă, pe gânduri, am să trec să o văd pe mătuşa Jane.

Acea doamnă în vârstă, blândă, Miss Jane Marple, tocmai se bucura de plăcerile oferite de metropolă, instalată de vreo două săptămâni, confortabil, în apartamentul nepotului ei.

— Ce drăguţ din partea lui Raymond, murmură ea. El şi cu Joan au plecat în America pentru 14 zile şi au insistat să vin aici şi să mă distrez. Şi acum, dragă Bunch, spune-mi, te rog, ce te preocupă.

Bunch era fina favorită a lui Miss Marple şi bătrâna doamnă o privi cu mare afecţiune cum ea îşi împinse mai pe spate cea mai bună pălărie de fetru, începându-şi povestirea.

Relatarea lui Bunch a fost concisă şi clară. Miss Marple încuviinţă din cap când Bunch termină.

— Înţeleg, zise ea. Da, înţeleg.

* Cirus II cel Mare, rege persan (559-530 î.e.n.) din dinastia Ahemenizilor; fondatorul Imp. persan; a cucerit Media (550 î.e.n.), Lidia (547 î.e.n.) şi Babilonul (539 î.e.n.); Iudeea, stat constituit în c. 926 î.e.n.

fusese ocupat în 587 î.e.n. de babilonieni.

— De aceea am simţit că trebuia să te văd, o asigură Bunch. După cum ştii, eu nefiind prea deşteaptă.

— Dar, draga mea, eşti deşteaptă.

— Nu, nu sunt. Nu la fel de inteligentă ca Julian.

— Sigur că Julian are o inteligenţă foarte deosebită, spuse Miss Marple.

— Asta e, conchise Bunch. Julian are minte, dar, pe de altă parte, eu am simţurile mele.

— Ai foarte mult bun simţ, Bunch, şi eşti foarte inteligentă.

— Ştii, nu prea îmi dau seama ce ar trebui să fac. Nu pot să-i cer lui Julian pentru că, ei bine, mă înţelegi, Julian face atâta caz de corectitudine.

Această afirmaţie păru să fie înţeleasă perfect de Miss Marple, care-i spuse:

— Dragă, ştiu ce vrei să spui. Noi, femeile. suntem altfel. Şi continuă: mi-ai povestit ce s-a întâmplat Bunch, dar aş vrea să cunosc întâi, exact, ceea ce crezi tu.

— Totul e de-a-ndoaselea, se plânse Bunch. Omul care era acolo, pe moarte, în biserică ştia totul despre sanctuar. A spus-o întocmai ca Julian, mă refer la faptul că era unul citit, educat. Şi dacă se împuşcase, nu s-ar fi târât, apoi, până la biserică pentru a spune "sanctuar".

Sanctuar înseamnă că eşti urmărit şi când intri într-o biserică eşti în siguranţă. Urmăritorii tăi nu se mai pot atinge de tine. Într-o vreme, nici legea nu-ţi putea face nimic.

Se uita întrebătoare la Miss Marple. Aceasta îi dădu dreptate. Bunch continuă:

— Oamenii aceia, familia Eccles, erau alt soi: ignoranţi şi grosolani. Şi mai e un lucru.

Ceasul acela – ceasul mortului. Purta iniţialele W. S. pe spate. Dar înăuntru – l-am deschis – era scris foarte mic: "Lui Walter de la tatăl său" şi o dată. Walter. Dar cei doi Eccles vorbeau despre el tot timpul ca despre William sau Bill.

Miss Marple părea pregătită să intervină, dar Bunch se repezi cu precizarea:

— O, ştiu că nu ţi se spune întotdeauna pe numele cu care ai fost botezat. Adică, înţeleg că ai fi putut fi botezat William şi numit "Porgy" sau "Carrots". Sau altfel. Dar sora ta nu ţi-ar zice William ori Bill dacă numele tău era Walter.

— Vrei să zici că nu era sora lui?

— Sunt aproape sigură că nu era soră cu el. Erau oribili, amândoi. Au venit la casa parohială să-i ia lucrurile şi să afle dacă spusese ceva înainte de a muri. Când le-am confirmat

că n-o făcuse am observat o uşurare pe feţele lor. În sinea mea cred că Eccles l-a împuşcat, termină Bunch.

— Crimă? întrebă Miss Marple.

— Da, zise Bunch. Crimă. De aceea am venit la tine, draga mea.

Afirmaţia lui Bunch ar fi putut părea nepotrivită unui ascultător neavizat, dar, în anumite cercuri, Miss Marple avea reputaţia de a trata cazuri criminalistice.

— A spus "vă rog" către mine, înainte de a muri, adăugă Bunch. Dorea să fac ceva pentru el. Partea proastă e că n-am idee ce anume!

Miss Marple rămase pe gânduri câteva clipe după care se concentră asupra aceluiaşi aspect ce o preocupase deja pe Bunch.

— Dar de ce a venit tocmai acolo? întrebă ea.

— Te gândeşti, zise Bunch, că, dacă doreşti un sanctuar, ai putea intra într-o biserică de oriunde. Nu e nevoie să iei un autobuz, care merge numai de patru ori pe zi, pentru a ajunge într-un loc retras ca al nostru!

— Trebuie să fi venit acolo în mod special, se gândi Miss Marple. Trebuie să fi venit să vadă pe cineva. Chipping Clegghorn e o localitate micuţă, Bunch. Sunt sigură că ai idee pe cine venise să vadă!

Bunch îi trecu în revistă în gând pe locuitorii satului său, înainte de a da din cap, plină de îndoială, că nu era sigură.

— De fapt, spuse ea, putea fi oricine.

— N-a menţionat niciodată vreun nume?

— A spus Julian, sau mi s-a părut că a spus Julian. Ar putea fi Julia, cred. După câte cunosc, nu trăieşte nimeni cu numele de Julia în Chipping Clegghorn.

Strânse puţin ochii în timp ce încerca să-şi rememoreze scena. Bărbatul zăcând acolo pe treptele altarului. Razele soarelui pătrunzând prin fereastra cu bijuteriile ei de lumină roşie şi albastră.

— Bijuterii*, spuse Miss Marple, cufundată în gânduri.

— Acum ajung, o întrerupse Bunch din reverie, la cel mai important lucru din toate.

Motivul pentru care am venit, de fapt, astăzi, aici. Ştii, familia Eccles a făcut mare caz să le dau haina lui. Am scos-o când doctorul l-a examinat. Era o haină veche, ponosită, nu exista nici o raţiune pentru care ei să fi vrut s-o aibă. Pretindeau că din sentimentalism, dar asta e o prostie.

Oricum, m-am dus sus s-o caut şi, în timp ce urcam scările, mi-am reamintit cum el a făcut un fel de gest cu mâna, ca şi cum se căuta prin haină. Aşa că, atunci când am luat haina, am studiat-o cu foarte multă atenţie şi am observat că, într-un loc, căptuşeala fusese cusută la loc cu aţă de altă culoare. Am descusut-o şi am găsit înăuntru o bucăţică de hârtie. Am scos-o şi am cusut căptuşeala frumos, cu aţă potrivită. Am fost grijulie şi nu prea cred că familia Eccles o să-şi dea seama că eu am făcut-o. Eu nu cred, dar nu pot fi sigură. După aceea, am coborât cu haina şi mi-am cerut scuze pentru întârziere.

— Şi bucata de hârtie? întrebă Miss Marple.

Bunch îşi deschise geanta.

— Nu i-am arătat-o lui Julian, spuse ea pentru că el ar fi fost de părere că eu ar fi trebuit să Ie-o dau celor doi Eccles. Dar m-am gândit că ar fi mai bine să ţi-o aduc ţie.

— Un tichet de bagaje, anunţă Miss Marple, uitându-se la ea. Gara Paddington.

— El avea un bilet de întoarcere către Paddington, în buzunar,spuse Bunch.

Ochii celor două femei se întâlniră.

— Asta reclamă acţiune, spuse repezit Miss Marple. Dar cred c-ar fi necesară multă prudenţă. Ai observat cumva, dragă Bunch, dacă te urmărea cineva când ai venit azi la Londra?

— Să fiu urmărită! exclamă Bunch. Doar nu crezi.

— Ba cred că e posibil, întări Miss Marple. Când orice este posibil, ar trebui să ne luăm măsuri de precauţie. Se ridică cu o mişcare rapidă. Ai venit cu pretextul de-a te duce după

cumpărături. De aceea, cred că lucrul cel mai bun de făcut este să plecăm după ele. Dar înainte de a porni, trebuie să facem vreo două mici aranjamente. Nu cred, adăugă Miss Marple pe gânduri, că voi avea nevoie chiar acum de haina mea de stofă cu picăţele şi guler de castor.

După vreo oră şi jumătate cele două doamne, îmbrăcate în ce aveau mai prost şi mai ponosit, dar ţinând amândouă pachete cu albituri pentru casă abia cumpărate, se aşezară la un mic restaurant retras, numit "The Apple Bough" pentru a-şi reface forţele cu o friptură şi un pudding cu rinichi, urmate de tartă cu mere şi cremă făcute din ouă şi lapte.

— Într-adevăr, prosoape de faţă de calitatea celor dinainte de război, spuse gâfâind Miss Marple. Şi cu un "J" pe ele. Ce bine îmi pare că pe soţia lui Raymond o cheamă Joan. Am să le pun deoparte până când o să aibă, cu adevărat, nevoie de ele şi atunci i le voi da ei, dacă mă ţin mai mult cele vechi.

— Aveam, într-adevăr, nevoie de cârpe de bucătărie, spuse Bunch. Şi-au fost foarte ieftine, deşi nu la fel ca acelea pe care femeia aia cu părul roşcat a reuşit să mi le smulgă.

O tânără elegantă, cu ruj aplicat din abundenţă pe buze, intră în momentul acela în "The Apple Bough". După ce se uită vag împrejur, pentru o clipă sau două, se îndreptă grăbită spre masa lor. Aşează un plic lângă cotul lui Miss Marple.

— Poftim, domnişoară, spuse ea iute.

— O, mulţumesc Gladys, spuse Miss Marple. Îţi mulţumesc foarte mult. Eşti aşa de drăguţă.

* Există o oarecare asemănare între pronunţia cuvintelor Julian şi jewels (bijuterii, pietre preţioase, rubine la un ceas).

— Îmi face întotdeauna plăcere să vă servesc, o asigură Gladys. Ernie îmi spune mereu: "Tot ce ştii mai bine ai învăţat de la Miss Marple aceea a ta, cât ai fost în serviciul ei" şi-mi face întotdeauna plăcere să vă servesc.

— E o fată atât de bună, zise Miss Marple când Gladys se îndepărtă. Tot timpul aşa de bună şi îndatoritoare.

Se uită în plic şi apoi i-l dădu lui Bunch.

— Acum fi foarte prevăzătoare dragă, o avertiză ea. Apropo, mai e încă inspectorul acela drăguţ la Melchester?

— Nu ştiu, cred că da.

— Bine, dacă nu, o asigură Miss Marple gânditoare, îl pot suna oricând pe inspectorul şef.

Cred că-şi va aduce aminte de mine.

— Fii sigură de asta! Toţi îşi aduc aminte, de tine. Eşti pur şi simplu unică! exclamă Bunch.

Se ridică.

Ajunsă la Paddington, Bunch se duse la biroul de bagaje şi arătă tichetul. Câteva clipe mai târziu, un geamantan vechi şi cam uzat îi fu înmânat şi, luându-l cu ea, se îndreptă spre peron.

Călătoria spre casă a decurs normal. Bunch se ridică atunci când trenul se apropie de Chipping Clegghorn şi apucă valiza cea veche. Tocmai coborâse din vagon, când un bărbat, alergând pe peron i-o smulse, deodată, din mână şi fugi cu ea.

— Opriţi-l! strigă Bunch. Opriţi-l, opriţi-l! Mi-a furat valiza!

Controlorul de bilete care, la această gară rurală, era un om cam molâu, abia începuse să spună: "Hei, ascultă, nu poţi face asta.", când o lovitură precisă aplicată în piept îl împinse într-o parte şi omul cu valiza ieşi din gară. Se îndreptă spre o maşină care-l aştepta. Aruncând valiza înăuntru, era pe punctul de-a se urca şi el, dar înainte de-a putea face vreo mişcare, o mână îl apucă de umăr şi vocea inspectorului de poliţie Abel răsună:

— Ia ascultă, ce înseamnă toate astea?

Bunch sosi gâfâind din gară.

— Mi-a smuls valiza. Tocmai coborâsem cu ea din tren.

— Prostii, spuse bărbatul. Nu ştiu ce vrea să zică doamna asta. E valiza mea. Eu tocmai am coborât cu ea din tren.

Se uită la Bunch cu o privire bovină, inexpresivă. Nimeni n-ar fi ghicit că inspectorul de poliţie Abel şi doamna Harmon petrecuseră timp îndelungat în orele libere ale inspectorului, discutând despre meritele respective ale îngrăşămintelor şi chimicalelor pentru tufele de trandafiri.

— Doamnă, spuneţi că aceasta este valiza dumneavoastră? întrebă inspectorul de poliţie Abel.

— Da, categoric!

— Şi dumneata, domnule?

— Eu zic că asta-i valiza mea.

Bărbatul era înalt, brunet şi bine îmbrăcat cu o voce afectată şi care-şi dădea aere. O voce feminină din maşină interveni:

— Da bineînţeles că-i valiza ta, Edwin. Nu ştiu ce vrea să zică femeia asta.

— Trebuie să clarificăm, stabili inspectorul de poliţie Abel. Dacă este valiza dumneavoastră doamnă, spuneţi-mi ce conţine?

— Haine, răspunse Bunch:o haină lungă în picăţele cu un guler de castor, două jachete de lână şi o pereche de pantofi.

— Da, e destul de clar, constată inspectorul de poliţie Abel. Se întoarse către celălalt.

— Sunt costumier la teatru, spuse tipul cel brunet dându-şi importanţă. Această valiză conţine recuzita ce aparţine teatrului pe care am adus-o aici pentru spectacolul unor amatori.

— E-n regulă, domnule, spuse inspectorul de poliţie Abel. Atunci să ne uităm înăuntru şi să vedem, nu-i aşa? Putem merge la poliţie sau, dacă vă grăbiţi, ducem valiza înapoi la gară şi-o deschidem acolo.

— Îmi convine, încuviinţă brunetul. Mă numesc Moss, de fapt Edwin Moss.

Poliţistul, ţinând valiza, se întoarse la gară.

— O ducem la mesagerie, George, îi spuse impiegatului.

Inspectorul de poliţie Abel puse valiza pe tejgheaua oficiului de mesagerie şi apăsă pe încuietoare. Valiza se deschise. Bunch şi domnul Edwin Moss stăteau de o parte şi de alta a poliţistului, uitându-se răzbunător unul la altul.

— Ah! exclamă Abel când fu ridicat capacul.

Înăuntru, îndoită cu grijă se afla o haină lungă de stofă cam uzată cu un guler din blană de castor. Mai erau două pulovere din lână şi o pereche de pantofi fără toc.

— Exact cum aţi spus, doamnă, zise satisfăcut poliţistul, întorcându-se spre Bunch. Nimeni n-ar fi putut zice că domnul Edwin Moss a pus ceva la cale. Regretul şi scuzele sale au fost magnifice:

— Îmi cer scuze, zise el. Vă rog să primiţi scuzele mele. Credeţi-mă, doamnă dragă, când vă spun cât de rău îmi pare. Purtarea mea a fost lipsită de orice scuză, pur şi simplu de neiertat.

Se uită la ceas. Acum trebuie să mă grăbesc. Probabil valiza mea a rămas în tren. Ridicându-şi încă o dată pălăria, îi spuse mieros lui Bunch: mii de scuze şi ieşi în grabă din mesagerie.

— Ai de gând să-l laşi să-ţi scape? îl întrebă Bunch conspirativ pe inspectorul de poliţie Abel.

Acesta din urmă îi făcu încet cu ochiul.

— N-o să ajungă prea departe, doamnă, o asigură el. Adică, n-o să ajungă departe neobservat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— O! făcu Bunch uşurată.

— Doamna aceea bătrână a telefonat, spuse Abel, cea care a fost aici acum câţiva ani. E deşteaptă, nu-i aşa? A fost o întreagă vânzoleală toată ziua. Nu m-aş mira dacă sergentul sau inspectorul şef n-o să treacă pe la dumneavoastră mâine dimineaţă.

Inspectorul şef fu cel care veni, pe nume Craddock, de care Miss Marple îşi amintea. O salută pe Bunch cu un zâmbet, ca pe o veche prietenă.

— Din nou crimă în Chipping Clegghorn, spuse el vesel. Nu duceţi lipsă de senzaţie aici, nu-i aşa, doamnă Harmon?

— M-aş putea lipsi de aşa ceva, răspunse Bunch. Aţi venit să-mi puneţi întrebări sau îmi povestiţi altceva în schimb?

— Întâi, am să vă spun unele lucruri, îi explică inspectorul. Pentru început, domnul şi doamna Eccles sunt de câtva timp sub supravegherea noastră. Avem motive să credem că au avut legătură cu mai multe jafuri în partea asta a lumii. Apoi, deşi doamna Eccles are un frate pe nume Sandbourne, ce s-a întors recent din străinătate, bărbatul muribund, pe care l-aţi găsit ieri în biserică, nu era în mod sigur Sandbourne.

— Ştiam că nu e, spuse Bunch. De fapt numele lui era Walter nu William.

Inspectorul dădu aprobator din cap.

— El se numea Walter St. John şi a scăpat acum 48 de ore din închisoarea Charrington.

— Desigur, îşi spuse Bunch ca pentru ea, el era urmărit de justiţie şi s-a dus spre sanctuar.

Apoi întrebă: ce făcuse?

— Trebuie să mă întorc cu mult timp în urmă. E o poveste complicată. În urmă cu mulţi ani a existat o anume dansatoare care avea numere în music-hall-uri. Nu cred c-aţi auzit vreodată de ea, dar se specializase într-o poveste de sorginte arabă, "Aladin în peştera bijuteriilor". Purta strasuri şi nimic altceva.

Nu era, cred, o dansatoare grozavă, în schimb era atractivă. Oricum, o anumită personalitate regal-asiatică se îndrăgostise de ea nebuneşte. Printre alte lucruri, i-a dăruit un magnific colier din smaralde.

— Bijuteriile strămoşeşti ale unui rajah? murmură Bunch uluită.

Inspectorul Craddock tuşi.

— Da, o versiune oarecum mai modernă,doamnă Harmon. Legătura n-a durat foarte mult, s-a terminat când atenţia

nobilului nostru a fost atrasă de un anumit star de cinema ale cărei cereri nu erau chiar atât de modeste.

Zobeida, ca să-i spunem dansatoarei pe numele ei de scenă, îşi păstră colierul dar, cum era de aşteptat, acesta i-a fost furat. A dispărut din cabina ei de la teatru şi în mintea autorităţilor a domnit suspiciunea că ea însăşi ar fi pus la cale furtul acestuia. Asemenea lucruri s-au cunoscut din publicitatea care li s-a făcut sau din motive mai puţin cinstite.

Colierul n-a fost niciodată recuperat, dar în timpul investigaţiei, atenţia poliţiei a fost atrasă de acest om, Walter St. John. Era un bărbat educat şi de familie bună care cam decăzuse, aşa că el se angajase ca bijutier la o firmă puţin cunoscută, suspectată de a juca rolul de paravan pentru furturile de bijuterii.

S-a dovedit că acest colier trecuse prin mâinile sale. Totuşi, el a fost, în cele din urmă, judecat, condamnat şi trimis la închisoare în legătură cu furtul altor bijuterii. Nu mai avea foarte mult timp de ispăşit pedeapsa, aşa încât evadarea lui a fost oarecum o surpriză.

— Dar de ce a venit aici? întrebă Bunch.

— Şi noi am vrea foarte mult să ştim asta, doamnă Harmon. Luându-i urmele, se pare că s-a dus, mai întâi, la Londra. Nu a vizitat pe niciunul din vechii lui asociaţi, ci o femeie în vârstă, o doamnă Jacobs, care fusese mai înainte o cabinieră la teatru. Ea nu a vrut să ne spună un cuvânt pentru ce motiv a venit el, dar, potrivit altor locatari din casă, a plecat cu o valiză.

— Înţeleg, spuse Bunch. A lăsat-o la oficiul de bagaje din Paddington şi apoi a venit încoace.

— În timpul acesta, spuse inspectorul Craddock, familia Eccles şi omul care îşi zice Edwin Moss erau pe urmele sale. Ei vroiau valiza aceea. L-au văzut urcându-se în autobuz. Trebuie să fi mers cu maşina înaintea lui şi să-l fi aşteptat când a coborât din autobuz.

— Şi a fost ucis? întrebă Bunch.

— Da, spuse Craddock. A fost împuşcat. Cu revolverul lui Eccles, dar cred mai degrabă că Moss e ucigaşul. Acum, doamnă Harmon, ceea ce dorim noi să aflăm este unde se află valiza pe care Walter St. John a depus-o, de fapt, la gara Paddington?

Bunch zâmbi.

— Îmi închipui că mătuşa Jane a şi luat-o deja, zise ea. Vreau să spun Miss Marple. Iată care a fost planul ei: a trimis o fostă servitoare de-a ei cu o valiză în care-şi pusese lucruri de-ale sale la mesageria din Paddington şi noi am schimbat între noi tichetele. Eu am luat valiza ei şi-am venit cu ea în tren. Ea părea să se aştepte ca cineva să încerce să mi-o fure.

Acum a fost rândul inspectorului Craddock să zâmbească.

— Aşa mi-a şi zis când a telefonat. Mă duc cu maşina la Londra s-o văd. Doriţi să veniţi, doamnă Harmon?

— Ei bine, zise Bunch, cântărind lucrurile. De fapt, este o ocazie foarte fericită. M-a durut un dinte noaptea trecută, aşa încât ar trebui să mă duc la Londra la dentist, nu-i aşa?

— Absolut, spuse inspectorul Craddock.

Miss Marple se uită de la Craddock la faţa nerăbdătoare a lui Bunch Harmon. Valiza se afla pe masă.

— Sigur că n-am deschis-o, îi asigură bătrâna doamnă. Nu m-am gândit să fac aşa ceva până nu vine cineva oficial. Şi apoi, adăugă ea cu un zâmbet ce ascundea o modestie afectată de tip victorian: e închisă!

— Aţi vrea să ghiciţi ce e înăuntru, Miss Marple? întrebă inspectorul: 50

— Îmi imaginez, zise Miss Marple, că sunt costumele de teatru ale Zobeidei. Doriţi o daltă, inspectore?

Dalta dădu imediat rezultate. Amândouă femeile exclamară uimite când capacul fu ridicat.

Lumina soarelui, care pătrundea prin fereastră, făcea să strălucească ceea ce părea o comoară inestimabilă de bijuterii scânteietoare, roşii, albastre, verzi, portocalii.

— Peştera lui Aladin, spuse Miss Marple. Bijuteriile lucitoare pe care le purta fata când dansa.

— Ah, zise inspectorul Craddock. Bine, dar ce e aşa de preţios la asta, când te gândeşti că un om a fost omorât pentru ca să i se ia valiza?

— Cred că a fost o fată şireată, spuse Miss Marple gânditoare. A murit, nu-i aşa, inspectore?

— Da, a murit acum trei ani.

— A avut acel colier din smaralde foarte preţioase, se gândi cu glas tare Miss Marple. A dat să i se scoată pietrele preţioase din montura lor şi le-a fixat pe ici, pe colo, pe costumul ei da teatru, unde toţi le considerau drept simple strasuri colorate. Apoi, a dat să i se facă o copie a colierului adevărat şi, bineînţeles, asta a fost furată. Nu e de mirare că nu a apărut niciodată pe piaţă. Curând, hoţul şi-a dat seama că pietrele erau false.

— Iată un plic, anunţă Bunch, dând la o parte unele pietre strălucitoare.

Inspectorul Craddock îl luă şi scoase din el două hârtii care păreau oficiale. Citi cu glas tare:

— Certificat de căsătorie între Walter Edmund St. John şi Mary Moss". Acesta era numele real al Zobeidei.

— Deci erau căsătoriţi, spuse Miss Marple. Înţeleg!

— Şi cealaltă hârtie? întrebă Bunch.

— Un certificat de naştere a unei fetiţe Jewel.

— Jewel? strigă Bunch. Deci, aşa! Jewel! Jill! Asta-i! Acum înţeleg de ce a venit la Chipping Clegghorn. E ceea ce a încercat să-mi spună: Jewel. Familia Mundy, îi ştiţi de la Laburnum Cottage. Îngrijeau de fetiţa cuiva. Ţin mult la ea. Le-a fost ca o nepoată. Da, îmi amintesc acum că numele ei e Jewel, numai că, bineînţeles, o strigă Jill.

Doamna Mundy a avut o congestie cerebrală acum o săptămână şi bătrânul e foarte bolnav de pneumonie. Urmau să fie amândoi internaţi. Mi-am dat toată silinţa să găsesc undeva o familie pentru Jill. Nu vroiau să fie dusă la un cămin.

Cred că tatăl ei a auzit de astea în închisoare, a reuşit să evadeze, să ia valiza de la bătrâna cabinieră la care el sau soţia o lăsase. Presupun că dacă bijuteriile au aparţinut, cu adevărat, mamei, ele pot fi folosite acum pentru copil.

— Aşa cred şi eu, doamnă Harmon, dacă sunt aici.

— O, sigur că se află aici, spuse veselă Miss Marple.

— Slavă Domnului că te-ai întors, dragă, zise reverendul Julian Harmon, întâmpinându-şi soţia cu dragoste şi suflând uşurat. Doamna Burt încearcă întotdeauna să-şi dea osteneala, când eşti plecată, dar mi-a făcut pentru la prânz nişte plăcintă cu peşte cu totul deosebită. N-am vrut s-o jignesc şi i-am dat-o lui Tiglath Pileser, dar nici el n-a voit s-o înfulece, aşa că am aruncat-o pe fereastră.

— Tiglath Pileser, zise Bunch, mângâind motanul din casa parohială, care torcea pe genunchii ei, este foarte pretenţios în legătură cu peştele pe care-l mănâncă. Mereu îi spun că s-a boierit!

— Cei cu dintele tău, dragă? Te-a văzut stomatologul?

— Da, spuse Bunch. Nu m-a durut mai deloc şi i-am făcut iar o vizită mătuşii Jane.

— Bătrânica aia scumpă, spuse Julian, sper că nu-i slăbesc puterile.

— Câtuşi de puţin, zâmbi Bunch.

În dimineaţa următoare, Bunch duse un buchet de crizanteme proaspete la biserică. Soarele pătrundea din nou prin fereastra de est şi Bunch rămase în lumina sclipitoare, pe treptele altarului. Spuse foarte încet, în şoaptă: "Totul va fi bine cu fetiţa ta. Eu o să am grijă. Promit".

Apoi aranjă prin biserică, luă loc în strană şi, pentru câteva clipe, se rugă, după care se întoarse la casa parohială să atace treburile gospodăreşti care se adunaseră în ultimele două zile.

O glumă ciudată

— Şi aceasta este Miss Marple, spuse Jane Helier, încheind prezentările.

Ca artistă, ştia să obţină efectul dorit. Era, cu siguranţă, punctul culminant, finalul triumfător! Tonul ei era pe jumătate plin de admiraţie politicoasă, pe jumătate plin de satisfacţie.

Partea nostimă era că persoana prezentată cu atâta pompă era doar o fată bătrână în vârstă, gentilă. În ochii celor doi tineri care, prin bunăvoinţa Janei, tocmai făcuseră cunoştinţă cu ea, se citeau uimire şi o nuanţă de dezamăgire. Erau amândoi drăguţi – fata, Charmian Stround, subţire şi brunetă, bărbatul – Edward Rossiter, un tânăr uriaş blond, amabil.

Charmian spuse cu răsuflarea întretăiată:

— Oh, ne pare grozav de bine să vă cunoaştem.

Dar ochii ei exprimau îndoială. Îi aruncă o privire fulgerătoare, întrebătoare Janei Helier.

— Dragă, spuse Jane, răspunzându-i la privire, e absolut minunată. Las-o în seama ei. V-am spus că am s-o aduc aici şi am reuşit. I se adresă domnişoarei Marple: O să le-o descurci; sunt sigură. Vă va fi uşor.

Miss Marple îşi întoarse ochii ei bleu-verzi calzi către domnul Rossiter.

— Vreţi să-mi spuneţi despre ce e vorba? întrebă ea.

— Jane este prietenă cu noi, intră în vorbă, nerăbdătoare, Charmian. Edward şi cu mine suntem la ananghie. Jane ne-a spus că dacă venim la petrecerea ei, o să ne facă cunoştinţă cu cineva care a fost. care ar fi. care ar putea.

Edward îi sări în ajutor:

— Jane ne-a spus că sunteţi o somitate în materie, Miss Marple!

Ochii bătrânei doamne sclipiră, dar protestă cu modestie:

— Oh, nu, nu! Nici vorbă. Numai când cineva trăieşte la ţară ca mine ajunge să cunoască atât de multe despre natura umană. Dar m-aţi făcut chiar curioasă. Hai spuneţi-mi ce problemă aveţi.

— Mă tem că-i teribil de banală – o comoară îngropată, spuse Edward.

— Chiar? Dar asta pare grozav de interesant!

— Ştiu. Precum "Comoara din insula piraţilor"*. Dar problema noastră n-are tenta romantică obişnuită. Nici un reper pe o hartă indicat printr-un craniu şi oase încrucişate, nici o indicaţie de genul: "patru paşi la stânga, la vest prin nord". Este teribil de prozaică – doar unde să săpăm.

— Aţi încercat cumva?

— Aş zice că am săpat vreo doi acri şi mai bine! Tot locu-i răscolit, numai bun de zarzavaturi. Tocmai eu întrebam ce să punem – dovlecei sau cartofi.

Charmian spuse deodată:

— Putem chiar să vă povestim totul?

— Dar, desigur, draga mea.

— Atunci, haideţi să găsim un loc liniştit. Vino, Edward.

Ea îi scoase din camera aglomerată şi plină de fum, urcară scările până la un salon de la etajul doi. După ce s-au aşezat, Charmian începu brusc:

* referire la romanul cu acelaşi nume (1882) de Robert Louis Stevenson (1850-1894).

— Să începem. Povestea porneşte de la unchiul Mathew, stră-stră-unchiul amândurora. Era teribil de bătrân. Edward şi cu mine suntem singurele sale rude. Ţinea la noi şi, întotdeauna, a spus că, atunci când va muri, ne va împărţi averea sa. Ei bine, a murit în martie şi a lăsat ca tot ce avea să fie împărţit, în mod egal, între Edward şi mine. Ceea ce v-am spus sună destul de dur – nu vreau să credeţi că ne pare bine că a murit – ne era, într-adevăr, drag. Dar fusese bolnav în ultimul timp. Problema e că "tot" ce ne-a lăsat s-a dovedit a fi practic absolut nimic.

Şi, ca să fiu sinceră, asta a fost o lovitură pentru amândoi, nu-i aşa, Edward?

Edward, amabil, încuviinţă.

— Ştiţi, spuse el, ne-am bazat puţin pe ea. Vreau să zic, când ştii că o mare sumă de bani îţi va reveni, nu te dai în vânt după muncă, încerci să te descurci doar. Sunt în armată – şi nu e cazul să vă spun cum sunt plătit, nici

Charmian n-o duce mai strălucit. Lucrează ca regizor tehnic într-un teatru repertorial – foarte interesant şi-i place, dar nu prea scoate bani. Ne-am gândit să ne căsătorim şi nu prea ne-am făcut griji cu partea materială fiindcă amândoi ştiam că, într-o zi, vom fi bogaţi.

— Şi acum, vă daţi seama, nu suntem! spuse Charmian. Mai mult, Ansteys – casa familiei

— la care şi eu şi Edward ţinem, va trebui, probabil, să fie vândută. Edward şi cu mine simţim că nu putem suporta asta! Dar, dacă nu găsim banii unchiului Mathew va trebui s-o vindem.

Edward interveni:

— Ştii, Charmian, încă n-am ajuns la punctul principal.

— Vorbeşte, atunci.

Edward se adresă domnişoarei Marple:

— Uitaţi despre ce e vorba. Când unchiul Mathew a îmbătrânit a devenit tot mai suspicios.

Nu mai avea încredere în nimeni.

— Foarte înţelept din partea lui, spuse Miss Marple. Defectele naturii umane sunt de necrezut.

— Da, poate aveţi dreptate. Oricum, unchiul Mathew credea asta. Avea un prieten care îşi pierduse banii într-o bancă şi un alt prieten care a fost ruinat de un avocat care a fugit cu banii; şi el însuşi a pierdut bani din cauza unei companii frauduloase. Ajunsese să susţină, cu toată convingerea, că singurul loc sigur şi sănătos era să-ţi transformi banii în lucruri solide şi să le îngropi.

— Ah! făcu Miss Marple. Încep să înţeleg.

— Da. Prietenii l-au contrazis, arătându-i că, în felul ăsta, nu obţine nici o dobândă, dar el susţinea că asta nu prea conta. Majoritatea banilor, spunea el, "ar trebui ţinuţi într-o cutie sub pat sau îngropaţi în grădină". Astea erau propriile lui cuvinte.

Charmian continuă:

— Şi când a murit n-a lăsat aproape nimic în acţiuni, deşi era foarte bogat. De aceea credeam că aşa trebuie să fi

făcut.

Edward explică:

— Am aflat că îşi vânduse acţiunile, scosese sume mari de bani din când în când şi nimeni nu ştie ce a făcut cu ele. Dar pare probabil că a trăit potrivit principiilor sale – cumpăra aur şi-l îngropa.

— N-a spus nimic înainte de a muri? N-a lăsat nici o hârtie? Nici o scrisoare?

— Asta-i partea înnebunitoare a chestiunii. Nu a lăsat. Fusese inconştient timp de câteva zile, dar şi-a revenit înainte de a muri. S-a uitat la noi doi şi a chicotit – un chicot slab, pierdut.

A spus: "Sunteţi aranjaţi, porumbeii mei drăgălaşi". Apoi, s-a bătut cu mâna pe ochi – ochiul drept – şi ne-a făcut cu ochiul. Şi apoi a murit. Unchiul nostru cel bătrân Mathew, bietul de el.

— S-a bătut cu mâna pe ochi, spuse Miss Marple dusă pe gânduri.

Edward interveni nerăbdător:

— Vă spune asta ceva? Asta m-a făcut să mă gândesc la povestea cu Arsène Lupin* în care era ceva ascuns în ochiul de sticlă al unui om. Dar unchiul Mathew nu avea nici un ochi de sticlă.

Miss Marple scutură din cap:

— Nu, nu pot să mă gândesc la nimic, deocamdată.

Charmian spuse dezamăgită:

— Jane ne-a spus c-o să ne arătaţi de îndată unde să săpăm!

Domnişoara Marple zâmbi.

— Ştiţi, nu sunt chiar un scamator. Nu l-am cunoscut pe unchiul vostru, nu ştiu ce fel de om era şi nu am idee de casă sau de teren.

Charmian spuse:

— Dacă le-aţi ştii?

— Ei bine, atunci trebuie să fie destul de simplu, nu-i aşa? zise Miss Marple.

— Simplu! spuse Charmian. Veniţi la Ansteys să vedeţi dacă e simplu!

E posibil ca ea să nu fi lansat, în mod serios, invitaţia, dar Miss Marple spuse repede:

— Da, dragă, foarte drăguţ din partea voastră. Mi-am dorit întotdeauna să am şansa de a căuta comori ascunse. Şi adăugă, uitându-se la ei cu un zâmbet strălucitor de epocă victoriană târzie, cu o dobândă frumuşică!

— Vedeţi! spuse Charmian, făcând gesturi dramatice.

Tocmai dăduseră o raită prin Ansteys. Făcuseră turul grădinii din spatele bucătăriei – care era toată răscolită. Au colindat prin pădurice, unde, în jurul fiecărui copac mai mare, se săpase şi, acum se uitau trişti la biata suprafaţă care fusese odată uniform înverzită. Se urcară în pod, unde geamantane şi cutii vechi fuseseră golite de conţinutul lor. Coborâră în beciuri, unde unele pietre fuseseră smulse cu greu din locurile lor. Au măsurat şi au ciocănit în toate zidurile şi domnişoarei Marple i s-a arătat fiecare piesă veche de mobilă care conţinea sau putea fi suspectată de a poseda un sertar secret.

Pe o masă, în camera de dimineaţă, se afla o grămadă de hârtii, toate documentele pe care răposatul Mathew Stround le lăsase. Nu fusese distrusă nici o hârtie, iar Charmian şi Edward aveau predilecţia de a se întoarce mereu la ele, parcurgând, cu seriozitate, chitanţe, invitaţii şi scrisori de afaceri, în speranţa de a localiza pe undeva un clu, un indiciu.

— Credeţi că mai e ceva la care nu ne-am uitat? întrebă Charmian cu o undă de speranţă.

Miss Marple dădu din cap că nu:

— Se pare că aţi căutat temeinic, dragă. Poate, dacă îmi permiteţi, prea temeinic. Mă gândesc, întotdeauna, că un om îşi face un plan. Ca prietena mea, doamna Eldritch; ea a avut o servitoare mică, atât de drăguţă, care lustruia linoleumul frumos, dar ea făcea treaba asta aşa de temeinic încât a lustruit duşumeaua de la baie prea mult, astfel că,

atunci când doamna Eldritch a ieşit din baie, ştergătorul de plută i-a alunecat de sub picioare, a căzut foarte rău şi şi-a rupt, pur şi simplu, piciorul! Foarte neplăcut, pentru că, bineînţeles, uşa de la baie era închisă, grădinarul a trebuit s-aducă o scară şi să intre pe fereastră – teribil de jenant pentru doamna Eldritch, care a fost, întotdeauna, o femeie foarte pudică.

Edward dădea semne de nerăbdare. Miss Marple spuse imediat:

— Vă rog să mă iertaţi. Sunt grozavă, ştiţi, în a mă abate de la subiect. Dar un lucru îţi aminteşte de altul. Şi câteodată e util. Tot ce vroiam să vă spun e că, poate, dacă încercăm să ne ascuţim mintea şi să ne gândim la un loc probabil.

Edward spuse supărat:

— Gândiţi-vă dumneavoastră, Miss Marple. Creierul meu şi al lui Charmian sunt tabula rasa!

— Dragă, dragă. Ştiu. e foarte obositor pentru voi. M-aş uita prin astea.

Arătă hârtiile de pe masă.

* principalul personaj în povestirile detective ale scriitorului francez Maurice Leblanc (1864-1941) ale cărui cărţi s-au bucurat de popularitate.

— Doar dacă nu e ceva personal. Nu vreau să par indiscretă.

— Oh, câtuşi de puţin. Dar mă tem că n-o să găsiţi nimic.

Se aşeză la masă şi, în mod metodic, cercetă tot maldărul de documente. Cum lua unul îl şi sorta automat, făcând mici grămăjoare. După ce termină, rămase privind fix înainte câteva minute.

Edward întrebă cu o uşoară undă de maliţiozitate:

— Ei, ce ziceţi, Miss Marple?

Aceasta îşi reveni, tresărind:

— Pardon, vă rog?

— Aţi găsit ceva relevant?

— Oh, nu, nimic de genul ăsta. Cred că ştiu ce fel de om era unchiul vostru, Mathew.

Asemănător unchiului meu Henry, cred. Îi plăceau glumele simple. Burlac, evident – mă întreb de ce? Pesemne o dezamăgire în tinereţe? Metodic până la un punct, dar nu-i plăcea să fie încorsetat – aşa sunt unii burlaci!

În spatele domnişoarei Marple, Charmian îi făcu un semn lui Edward. Vroia să zică că e "sisi".

Miss Marple continua să flecărească, plină de voioşie, despre răposatul ei unchi Henry.

— Îi plăceau foarte mult jocurile de cuvinte. Şi unor oameni, jocurile de cuvinte li se par plicticoase din cale-afară. Un joc de cuvinte poate fi foarte iritant. Era şi un om foarte suspicios. Era tot timpul convins că servitorii îl furau. Şi câteodată, desigur, aşa şi făceau, dar nu totdeauna. Asta devenise o obsesie pentru el, bietul om. Spre sfârşit, îi bănuia că-i umblă şi-i falsifică mâncarea şi, în cele din urmă, refuză să mai mănânce altceva decât ouă fierte! Spunea că nimeni nu putea să umble în interiorul unui ou fiert. Dragul de el, unchiul Henry, fusese atât de vesel odinioară – îi plăcea foarte mult cafeaua după ce servea masa. Obişnuia să spună: "Cafeaua asta nu-i apă de mare", vrând să zică, înţelegeţi, că ar vrea-o mai mare.

Edward simţea că, dacă mai aude ceva de unchiul Henry, înnebuneşte.

— Îi plăceau şi tinerii, continuă Miss Marple, dar avea o înclinaţie în a-i tachina puţin, înţelegeţi la ce mă refer. Obişnuia să pună pungile cu dulciuri unde un copil nu putea să ajungă.

Lăsând politeţea la o parte, Charmian zise:

— Cred că asta-i oribil!

— Oh, nu, dragă, era doar un burlac în vârstă, ştii, şi nu cunoştea la copii. De fapt, nu era deloc prost. Ţinea o groază de bani în casă şi instalase un seif. Făcea mare caz de el – ce sigur era. Ca urmare a faptului că trăncănise atâta, bandiţii i-au spart casa într-o noapte şi au făcut, pur şi simplu, o gaură în seif cu ajutorul unei substanţe chimice.

— Aşa i-a trebuit, spuse Edward.

— Oh, dar nu era nimic în seif, spuse Miss Marple. Ştiţi, de fapt, ţinea banii în altă parte – în spatele unor volume de rugăciuni, în bibliotecă, chiar aşa. Spunea că oamenii n-ar lua niciodată o carte de genul ăsta de pe vreun raft!

Edward o întrebă înviorat de idee:

— Asta-i! Ce-ar fi să ne uităm în bibliotecă?

Dar Charmian clătină din cap dispreţuitoare.

— Crezi că nu m-am gândit la asta? Am căutat în toate cărţile, marţea trecută, când ai fost plecat la Portsmouth. Le-am scos pe toate, le-am scuturat. Nu-i nimic acolo.

Edward oftă. Apoi, ridicându-se, încercă să se descotorosească, cu tact, de musafira lor ce-i dezamăgise:

— A fost grozav de drăguţ din partea dumneavoastră să veniţi şi să încercaţi să ne ajutaţi.

Păcat că n-a ieşit nimic. Mă tem că v-am răpit prea mult timp. Totuşi, vă duc cu maşina şi o să puteţi prinde trenul de trei şi jumătate.

— Oh, făcu Miss Marple, dar trebuie să găsim banii, nu-i aşa? Nu trebuie să renunţaţi, domnule Rossiter. Dacă, la început, nu reuşiţi, încercaţi, încercaţi din nou.

— Vreţi să spuneţi că o să mai. Încercăm?

— De fapt, spuse Miss Marple, eu încă nu am început. "Întâi prinde iepurele"*, cum spune doamna Beeton în cartea ei de bucate – o carte minunată, dar cumplit de costisitoare; majoritatea reţetelor încep cu: "Luaţi 250 de grame de smântână şi o duzină de ouă". Ia să văd, unde eram? Oh, da. Ei bine, am prins, ca să zicem aşa, iepurele – iepurele fiind, bineînţeles, unchiul vostru, Mathew, şi trebuie doar să hotărâm acum unde şi-o fi ascuns banii. Trebuie să fie foarte simplu.

— Simplu? întrebă Charmian.

— Oh, da, dragă. Sunt sigură că trebuie să fi făcut un lucru evident. Un sertar secret – asta-i soluţia mea.

Edward îi replică sec:

— Nu poţi pune lingouri de aur într-un sertar secret.

— Nu, nu, sigur că nu. Dar nu avem nici un motiv să credem că banii sunt sub formă de aur.

— Spunea întotdeauna.

— Aşa făcea şi unchiul meu Henry cu seiful lui! Aşa încât bănuiesc foarte serios că o spunea numai de formă. Diamante – astea s-ar putea afla foarte uşor într-un sertar secret.

— Dar ne-am uitat în toate sertarele secrete. Am adus şi un tâmplar să examineze mobila.

— Chiar, dragă? Asta a fost foarte înţelept din partea voastră. V-aş sugera faptul că biroul unchiului vostru ar fi locul cel mai probabil. A fost escritoire-ul acela înalt de la perete?

— Da. O să vă arăt.

Charmian se duse la el. Lasă în jos tăblia. Înăuntru erau sertăraşe şi sertărele. Deschise o uşiţă din centru şi apăsă un buton de la sertarul din stânga. Fundul ascunzătorii din centru scoase un clinchet şi avansă spre ea. Charmian îl scoase, lăsând să se vadă bine un gol sub el.

Nu era nimic.

— Vedeţi, nu-i asta o coincidenţă? exclamă Miss Marple. Unchiul Henry avea un birou exact ca ăsta, numai că al lui era furniruit cu nuc şi ăsta-i din mahon.

— Oricum, zise Charmian, nu-i nimic înăuntru, după cum vedeţi.

— Cred că tâmplarul vostru, observă Miss Marple, era tânăr. El nu ştia totul. Oamenii erau foarte dibaci când făceau, odinioară, ascunzători. Există aici un astfel de lucru: un loc secret în altul secret.

Scoase un ac de păr din colanul ei aranjat din păr cărunt. După ce îl îndreptă, îi înfipse vârful în ceea ce părea o găurică într-o parte a locului secret din centru. Cu puţină greutate trase un sertăraş. Înăuntrul lui era o legătură de scrisori şi o hârtie împăturită.

Edward şi Charmian se năpustiră asupra lucrurilor. Cu degete tremurătoare, Edward despături hârtia. Îi dădu drumul cu un gest de dispreţ.

— O reţetă de bucătărie. Şuncă prăjită!

Charmian desfăcea funda cu care erau legate scrisorile. Scoase una şi se uită la ea: "Scrisori de dragoste"!

Miss Marple reacţiona în stil victorian:

— Ce interesant! Poate este motivul pentru care unchiul vostru nu s-a căsătorit niciodată.

Charmian citi cu glas tare: "Dragul meu Mathew, trebuie să-ţi mărturisesc că mi se pare foarte mult timp de când am primit ultima ta scrisoare. Încerc să-mi umplu timpul cu diferite scrisori ce-mi sunt încredinţate şi, adesea, îmi spun că sunt cu adevărat norocoasă să văd atâtea lucruri de pe glob, deşi nici nu mă gândeam când am plecat în America că trebuia să voiajez până în insulele astea îndepărtate!"

Charmian se întrerupse: "De unde este? Oh, Hawaii"? Ea continuă: "Dar vai, băştinaşii sunt încă departe de a vedea lumina credinţei. Sunt dezbrăcaţi, în stare de sălbăticie şi-şi petrec majoritatea timpului înotând şi dansând, împodobindu-se cu ghirlande de flori. Domnul Gray i-a convertit pe câţiva, dar este o muncă titanică, iar el şi doamna Gray sunt trişti şi descurajaţi

* aluzie la zicătoarea "întâi prinde iepurele şi apoi găteşte-1" (engl.: First catch your hare, then cook him).

Încerc să fac tot ce pot să-l înveselesc şi să-l încurajez, dar şi eu sunt adesea tristă pentru un motiv pe care-l poţi ghici, dragă Mathew. Vai, lipsa ta este o încercare grea pentru o inimă care iubeşte. Jurămintele tale reînnoite şi protestele că ţii la mine m-au bucurat foarte mult. Acum şi pentru totdeauna inima mea credincioasă şi devotată îţi aparţin, dragă Mathew, şi rămân.

Dragostea ta adevărată,

Betty Martin.

P. S. Pun scrisoarea pe adresa prietenei noastre comune, Matilda Graves, ca de obicei. Sper ca Cerul să ne ierte acest mic subterfugiu".

Edward fluieră.

— O femeie misionar! Deci, asta era iubirea unchiului Mathew. De ce nu s-or fi căsătorit niciodată?

— Se pare că ea a cutreierat toată lumea, spuse Charmian, uitându-se prin scrisori.

Mauritius. tot felul de locuri. Probabil a murit de friguri galbene sau de altceva.

Un chicotit slab îi făcu să tresară. Aparent, Miss Marple tare se amuza.

— Hai, hai, ia uite ce avem aici! zise ea.

Citea reţeta pentru şuncă prăjită. Observând privirile lor întrebătoare, citi cu glas tare: "Şuncă prăjită cu spanac. Luaţi o bucată bună de şuncă, umpleţi-o cu căţei de usturoi şi acoperiţi-o cu zahăr neprelucrat, roşiatic. Coaceţi încet în sobă. Serviţi cu o garnitură de piure de spanac".

— Ce mai credeţi despre asta?

— Cred că sună groaznic, spuse Edward.

— Nu, nu, de fapt ar putea fi foarte gustos, dar ce credeţi de toată treaba asta?

Deodată, o rază de lumină îi inundă faţa lui Edward.

— Credeţi că este vreun cod. vreo criptogramă de vreun fel?

I-o smulse din mână.

— Priveşte, Charmian, ar putea fi, ştii! Altfel, n-are nici un rost să pui o reţetă de bucătărie într-un sertăraş secret.

— Exact, spuse Miss Marple. Foarte, foarte semnificativ.

Charmian spuse:

— Ştiu ce ar putea fi. cerneală invizibilă! Hai s-o încălzim. Aprinde soba electrică.

Edward aşa făcu. Dar nici un semn de scris nu apăru la acest tratament.

Miss Marple tuşi.

— Ştiţi, de fapt cred că vă complicaţi prea mult. La drept vorbind, reţeta este numai o indicaţie. Cred că scrisorile sunt semnificative.

— Scrisorile?

— În special semnătura, spuse Miss Marple.

Dar Edward abia că o auzi. O chemă emoţionat pe Charmian:

— Vino aici! Are dreptate. Uite. plicurile sunt foarte vechi, dar scrisorile sunt scrise mult mai târziu.

— Exact, spuse Miss Marple.

— Sunt doar aparent vechi. Pariez pe orice că bătrânul unchi Mathew le-a falsificat el însuşi.

— Cu siguranţă, zise Miss Marple.

— Toată afacerea este o plăcere. N-a existat niciodată o femeie misionar. Trebuie să fie un cod.

— Dragii mei, dragi copii. nu trebuie să complicaţi totul atât de mult. Unchiul vostru era, de fapt, un om foarte simplu. El a vrut să facă o mică glumă, asta-i tot.

Pentru prima dată, i-au acordat întreaga lor atenţie.

— De fapt ce doriţi să spuneţi exact, Miss Marple? întrebă Charmian.

— Vreau să spun, dragă, că de fapt ţii banii în mâna ta în această clipă.

Charmian se holbă la reţetă.

— Semnătura, dragă, asta explică totul. Reţeta este doar o indicaţie. Dacă dăm la o parte toţi căţeii de usturoi şi zahărul şi restul, ce rămâne de fapt? Ce, şuncă şi spanac, nu? Şuncă şi spanac! Însemnând – nimic*! Aşadar este clar că scrisorile sunt importante. Şi apoi, dacă luaţi în considerare ce a făcut unchiul vostru chiar înainte de a muri, el s-a bătut uşor la ochi aţi zis.

Deci, asta e. ăsta este clu-ul, vedeţi?

Charmian zise:

— Noi suntem nebuni sau dumneata?

— Dar, draga mea, trebuie să fi auzit expresia folosită când ceva nu e veritabil sau nu mai are nici o valoare în zilele noastre: "all my eye and Betty Martin"*.

Edward rămase cu gura căscată, ochii căzându-i pe scrisoarea din mână. "Betty Martin."

— Dar, desigur, domnule Rossiter. Aşa cum tocmai aţi spus nu există. nu a existat o asemenea persoană. Scrisorile au fost scrise de unchiul dumneavoastră şi cred că s-a distrat grozav scriindu-le. Aşa cum ziceţi, scrisul de pe plicuri este mult mai vechi. de fapt, plicurile nu puteau să aparţină în nici un fel scrisorilor, deoarece timbrul de pe una pe care o ţineţi este din o mie opt sute cincizeci şi unu.

Făcu o pauză şi explică subliniind cu emfază: o mie opt sute cincizeci şi unu. Şi asta explică totul, nu-i aşa?

— Mie nu, zise Edward.

— Ei bine, înţeleg, spuse Miss Marple, aş zice că nici eu n-aş fi înţeles dacă n-ar fi fost nepoţelul meu, Lionel. Un băieţel atât de scump şi atât de pasionat colecţionar de timbre. Ştie totul despre timbre. El mi-a povestit despre timbre rare şi scumpe şi că o descoperire nouă, minunată a fost scoasă la licitaţie. Şi îmi aduc chiar aminte că a menţionat un timbru – unul albastru de doi cenţi din o mie opt sute cincizeci şi unu. Valora circa douăzeci şi cinci de mii de dolari, cred. Închipuiţi-vă! Îmi imaginez că şi celelalte timbre sunt la fel de rare şi valoroase.

Fără îndoială, le-a cumpărat prin intermediari şi a avut grijă să şteargă urmele, cum se spune în povestirile detective.

Edward gemu. Se aşeză şi-şi îngropă faţa în mâini.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Charmian.

— Nimic. Mi-a trecut prin cap gândul groaznic că, dacă n-ar fi fost Miss Marple, am fi putut arde scrisorile astea din decenţă şi cavalerism!

— Ah, spuse Miss Marple, tocmai asta nu-şi dau, niciodată, seama aceşti gentlemeni bătrâni cărora la place să facă farse. Îmi amintesc că unchiul meu Henry i-a trimis unei nepoate favorite o bancnotă de cinci lire drept cadou de Crăciun. A pus-o într-o felicitare pe care a lipito şi a scris deasupra: "Cu dragoste şi cele mai bune urări. Din păcate, asta-i tot ce-mi pot permite în acest an". Biata fată, supărată de ceea ce credea că-i doar zgârcenia lui, aruncă totul, direct în foc. Aşa încât, bineînţeles, el a trebuit să-i dea o altă bancnotă.

Sentimentele lui Edward faţă de unchiul Henry au suferit o schimbare bruscă şi completă.

— Miss Marple, spuse el, mă duc să aduc o sticlă de şampanie. Să bem cu toţii în sănătatea unchiului Henry.

Cazul servitoarei perfecte

— Oh, vă rog, doamnă, pot să vă vorbesc o clipă?

S-ar putea crede că era prin natura ei o absurditate, de vreme ce Edna, mica servitoare de la Miss Marple, stătea de fapt de vorbă cu stăpâna chiar în acel moment.

Recunoscând, totuşi, obişnuinţa, Miss Marple spuse prompt:

* (engl.) Gammon and spinach! Meaning nonsense! Gammon: a) slănină afumată, slănină cu şorici, partea din şuncă care are şi grăsimea; b) pălăvrăgeală cu intenţia de a înşela pe cineva. Spinach: a) spanac; b) ceva inexistent.

* (aprox.) "Wax Albina"; "Spanac pe băţ".

— Desigur, Edna. Vino şi închide uşa. Despre ce e vorba?

Închizând ascultătoare uşa, Edna păşi în cameră, împături colţul şorţului ei între degete şi înghiţi de câteva ori.

— Zi, Edna! spuse Miss Marple încurajatoare.

— Oh, vă rog, doamnă, e vorba de verişoara mea, Gladdie. Ştiţi, şi-a pierdut slujba.

— Vai de mine, îmi pare rău să aud asta. Ea era la conacul cel mare, nu-i aşa, la domnişoara. doamna. Skinner?

— Da, doamnă, exact, doamnă. Şi Gladdie este foarte necăjită din cauza asta, grozav de necăjită.

— Gladys a schimbat slujbele cam des înainte, totuşi, nu-i aşa?

— Aşa e, doamnă. De felul ei, Gladdie este mereu amatoare de schimbare. Nu pare, niciodată, cu totul aşezată, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Dar, întotdeauna, ea a fost cea care a anunţat că pleacă, ştiţi!

— Şi de data aceasta e invers? întrebă Miss Marple scurt.

— Da, doamnă, şi asta a supărat-o pe Gladdie de groază.

Miss Marple arăta uşor surprinsă. Îşi amintea de Gladys, care venise câteodată să bea ceai în bucătărie în "zilele ei libere", ca de o fată solidă, chicotind, cu un temperament foarte echilibrat.

Edna continuă:

— Să vedeţi, doamnă, cum s-a întâmplat – cum consideră domnişoara Skinner.

— Cum consideră domnişoara Skinner? întrebă Miss Marple cu răbdare.

De data aceasta Edna fu în stare să povestească întreaga tărăşenie.

— Oh, doamnă, a fost aşa un şoc pentru Gladdie. Ştiţi, una din broşele domnişoarei Emily a dispărut şi s-a făcut atâta caz şi zarvă pentru asta ca niciodată, căci, desigur, nimănui nu-i place să i se întâmple aşa ceva; este îngrijorător, doamnă, ştiţi ce vreau să spun. Şi Gladdie a ajutat să se cerceteze peste tot şi domnişoara Lavinia spunea că se duce la poliţie să anunţe şi atunci broşa a apărut: căzuse în spatele sertarului de la toaletă şi Gladdie a fost foarte mulţumită. Chiar a doua zi o farfurie s-a spart şi domnişoarei Lavinia îi sări ţandăra s-o dea afară şi i-a spus lui Gladdie că-i dă un preaviz de o lună. Şi Gladdie crede că nu e vorba de o farfurie, că domnişoara Lavinia se foloseşte de asta ca un pretext şi că trebuie să fie din cauza broşei şi că ele îşi închipuie că ea a luat-o şi a pus-o înapoi când s-a ameninţat cu poliţia, şi Gladdie n-ar face un asemenea lucru, n-ar face niciodată. Şi crede că zvonul se va răspândi şi va fi împotriva ei şi ăsta-i un lucru foarte serios pentru o fată, după cum ştiţi, doamnă.

Miss Marple încuviinţă. Deşi nu-i plăcea în mod deosebit Gladys, cea dată afară şi care avea propriile ei opinii, era aproape sigură de cinstea perfectă a fetei şi-şi putea prea bine imagina că afacerea trebuie să o fi necăjit.

Edna spuse pe un ton rugător:

— Se poate, doamnă, să faceţi ceva în legătură cu asta?

— Spune-i să nu fie proastă, zise Miss Marple hotărâtă. Dacă nu a luat ea broşa, fapt de care sunt sigură, atunci n-are nici un motiv să fie necăjită.

— Se va răspândi zvonul, zise Edna descurajată.

Domnişoara Marple spuse:

— Am. am. să mă duc acolo după-amiază. Am să vorbesc cu domnişoara Skinner.

— Oh, vă mulţumesc, doamnă, spuse Edna.

Vechiul conac era o casă mare în stil victorian, Înconjurată de pădure şi de un parc. De când se dovedise de neînchiriat şi de nevândut după cum era, un întreprinzător speculativ îl împărţise în patru apartamente cu un sistem central de încălzire şi cu folosirea "domeniului" în comun de către chiriaşi. Experimentul fusese satisfăcător. O bătrână doamnă bogată şi excentrică împreună cu camerista ei ocupau un apartament. Bătrâna doamnă avea o pasiune pentru păsări şi întreţinea în fiecare zi o adunare a înaripatelor la mese. Un judecător indian la pensie şi soţia sa au închiriat un al doilea. Un cuplu 59 foarte tânăr, recent căsătorit, l-a ocupat pe al treilea şi cel de al patrulea fusese luat, numai cu două luni în urmă, de două tinere pe nume Skinner. Chiriaşii erau în relaţii foarte distante unii cu alţii, întrucât nu aveau nimic în comun. Proprietarul fusese auzit spunând că acesta era un lucru excelent. El se temea de prietenii, urmate de certuri şi plângerile de rigoare ce i s-ar fi adresat.

Miss Marple îi cunoştea pe toţi chiriaşii, deşi nu ştia pe niciunul dintre ei prea bine.

Domnişoara Skinner, cea mare, domnişoara Lavinia era ceea ce se poate spune membrul conducător al firmei. Domnişoara Emily, cea mică, îşi petrecea majoritatea timpului în pat, suferind de variate boli care, în opinia celor din St. Mary Mead, erau mai mult imaginare.

Numai domnişoara Lavinia credea cu toată devoţiunea în martiriul şi răbdarea cu care suferea sora sa şi alerga pe dată, bătând satul de la un capăt la altul, după comisioane şi lucruri pe care "sora mea şi le doreşte deodată".

În St. Mary Mead se credea că, dacă domnişoara Emily suferea pe jumătate pe cât susţinea, ar fi trimis de mult după doctorul Haydock. Dar domnişoara Emily, când i se sugera acest lucru, îşi închidea ochii cu un aer superior şi murmura că în cazul ei nu era uşor – cei mai buni specialişti din Londra fuseseră derutaţi – şi un nou venit minunat în breaslă îi prescrisese cel mai modern tip de tratament şi ea

spera cu adevărat că starea sănătăţii i se va ameliora mulţumită acestuia. Nici un medic generalist nu-i putea deloc înţelege cazul.

— După părerea mea, spunea sincera domnişoară Hartnell, ea e foarte înţeleaptă că nu-l cheamă. Dragul de el, doctorul Haydock, în maniera aia a sa repezită i-ar putea spune că n-are nimic, să se dea jos din pat şi să nu mai facă atâta caz! I-ar face foarte mult bine!

Scăpând de un asemenea tratament arbitrar, domnişoara Emily continuă, aşadar, să zacă pe sofale, să se înconjoare cu cutiuţe pline de pastile ciudate şi să respingă aproape tot ce i se gătea şi să ceară altceva – de obicei ceva dificil şi care nu era la îndemână de obţinut.

Uşa i-o deschise domnişoarei Marple, Gladdie care arăta mai deprimată decât ar fi crezut vreodată Miss Marple că e capabilă. În sufragerie (un sfert din fostul living, care fusese împărţită în sală de masă, salon, baie şi coşul de rufe pentru servitoare), domnişoara Lavinia se ridică s-o întâmpine pe Miss Marple.

Lavinia Skinner era o femeie înaltă, slăbănoagă, osoasă de vreo cincizeci de ani. Avea o voce arţăgoasă şi o purtare repezită.

— Îmi pare bine că vă văd, zise ea. Emily zace în pat. se simte rău astăzi, biata de ea.

Spera să vă vadă, ceea ce ar reconforta-o, dar sunt momente când nu se simte în stare să vadă pe nimeni. Draga de ea, e tare răbdătoare.

Miss Marple îi răspunse politicos. Servitoarele era principala temă de conversaţie în St.

Mary Mead, aşa încât nu-i fu greu să dirijeze discuţia în direcţia asta. Miss Marple spuse că auzise că fata aia drăguţă, Gladys Holmes, urma să plece.

Domnişoara Lavinia îi confirmă spusele.

— De miercuri într-o săptămână. A spart lucruri, ştiţi. Nu putem permite aşa ceva.

Miss Marple oftă şi-şi dădu cu părerea că toţi trebuie să ne obişnuim astăzi cu lucruri de-astea. E atât de greu să faci servitoarele să vină la ţară. Credea domnişoara Skinner că era într-adevăr bine să se despartă de Gladys?

— Ştiu că e greu să găseşti servitoare. Încuviinţă domnişoara Lavinia. Familia Devereux n-a găsit pe nimeni dar nici nu mă mir – se ceartă tot timpul, jazz toată noaptea, se mănâncă la orice oră, fata aia nu ştie cum se ţine o gospodărie. Mi-e milă de bărbatul ei! Şi apoi, familia Larkin tocmai a rămas fără servitoare. Sigur, cu firea judecătorului şi dorinţa lui de a i se pregăti Chota Hazri*, cum îi zice el, la ora şase dimineaţa şi doamna Larkin care e mereu nemulţumită. Nu mă mir nici de asta, de pildă. Janet de la doamna Carmichael este cea mai stabilă, desigur, dar după mine este o femeie foarte dezagreabilă şi o înfruntă pe bătrâna doamnă.

* (în anglo-indiană) un fel uşor de mâncare pentru dimineaţa devreme.

— Atunci, nu credeţi că ar trebui să reveniţi asupra deciziei în privinţa Gladysei? E o fată tare bună. Îi cunosc întreaga familie; oameni foarte cinstiţi şi de calitate.

Domnişoara Lavinia se împotrivi:

— Am motivele mele, spuse ea dându-şi importanţă.

Miss Marple murmură:

— V-a lipsit o broşă, am auzit.

— Cine-a trăncănit? îmi închipui că fata. Pe cinstite, sunt aproape sigură că ea a luat-o. Şi apoi s-a speriat şi a pus-o la loc, dar, vedeţi, nu poţi spune nimic dacă nu eşti sigur. Schimbă subiectul. Veniţi s-o vedeţi pe domnişoara Emily, Miss Marple. Sunt sigură c-o să-i facă bine.

Miss Marple o urmă docilă la o uşă, unde domnişoara Lavinia bătu, fu invitată să intre şi-şi introduse musafira în cea mai bună cameră din apartament în care lumina nu pătrundea mai deloc din cauza jaluzelelor pe jumătate trase. Domnişoara Emily stătea culcată în pat, bucurându-

se, după toate aparenţele, de penumbră dar şi de suferinţele sale nedefinite.

Lumina slabă o făcea să pară o fiinţă subţire, cu o alură imprecisă, cu o grămadă de păr blond-cenuşiu neîngrijit în jurul capului, din care se desprindeau cârlionţi, totul arătând ca un cuib de pasăre cu care nici o pasăre, care s-ar fi respectat, nu s-ar fi putut mândri. În cameră era un miros de apă de colonie, biscuiţi râncezi şi camfor.

Cu ochii pe jumătate închişi şi cu o voce slabă, subţiratică, Emily Skinner le explică că era "una din zilele ei proaste".

— Cel mai rău lucru când eşti bolnav e faptul că îţi dai seama ce povară devii pentru cei din jur, zise domnişoara Emily pe un ton melancolic. Lavinia e atât de bună cu mine. Lavie, dragă, îmi e atât de greu că te necăjesc mereu, dar dacă ai umple sticla cu apă fierbinte aşa cum îmi place – dacă e prea plină mă apasă cam mult, pe de altă parte, dacă nu e suficient de plină, se răceşte imediat!

— Îmi pare rău, dragă. Dă-mi-o. O s-o golesc puţin.

— Dacă tot o faci, umple-o din nou. Nu avem ruscus* în casă, nu-i aşa, nu, nu contează.

Pot şi fără asta. Nişte ceai slab şi o feliuţă de lămâie – n-avem lămâi? Chiar? Nu pot să beau ceai fără lămâie. Cred că laptele s-a tăiat puţin azi dimineaţă. M-a făcut să nu mai am chef sămi pun lapte în ceai. Nu contează. Pot să trăiesc şi fără ceaiul meu. Numai că mă simt atât de slăbită. Se spune că stridiile sunt hrănitoare. Mă întreb dacă aş încerca câteva. Nu, nu, prea multă bătaie de cap să le cumperi la ora asta înaintată. Pot să rabd până mâine.

Lavinia ieşi din cameră murmurând ceva incoerent despre dusul cu bicicleta până în sat.

Domnişoara Emily zâmbi alene musafirei sale şi sublinie că nu-i plăcea deloc să dea cuiva vreo bătaie de cap.

Miss Marple îi spuse Ednei în seara aceea că se temea că misiunea sa eşuase.

Era foarte tulburată de faptul că zvonuri despre necinstea Gladysei circulau deja în sat.

La poştă, domnişoara Wetherby o abordă:

— Dragă Jane, i-au dat o recomandare scrisă în care se spune că este binevoitoare, sobră şi respectabilă, dar nu se arată nimic despre cinste. Mi se pare foarte semnificativ! Mă tem că e ceva în legătură cu broşa. Cred că trebuie să fie ceva în chestia asta, ştii, deoarece nimeni nu dă drumul azi la o servitoare dacă nu e ceva destul de grav. Le va fi foarte greu să găsească pe alta. Fetele, pur şi simplu, nu se duc la conacul cel vechi. Sunt nervoase când se întorc acasă în zilele lor libere. O să vezi că surorile Skinner n-o să găsească pe altcineva şi atunci, poate, sora aia teribil de ipohondră se va da jos din pat şi va pune mâna să facă ceva!

Mare a fost supărarea în sat când s-a dovedit că domnişoarele Skinner angajaseră, de la o agenţie, o servitoare nouă, care, după toate relatările, era un model de cinste şi virtute.

— O recomandare după trei ani de slujbă, foarte călduroasă, preferă provincia şi cere un salariu mai mic decât Gladys. Cred că am avut un adevărat noroc.

* e o plantă

— Chiar, adevărat? întrebă Miss Marple căreia i se aduseră la cunoştinţă aceste detalii de către domnişoara Lavinia în magazinul negustorului de peşte.

— Pare prea bună ca să fie adevărat.

Apoi, părerea celor din St. Mary Mead a fost că modelul de cinste şi virtute s-a răzgândit în ultima clipă şi nu a mai sosit.

Niciunul dintre aceste pronosticuri nu se adeveri, totuşi, şi satul luă cunoştinţă de comoara domestică pe nume Mary Higgins care trecu prin localitate în taxi spre conacul cel vechi.

Trebuiau să recunoască cu sinceritate că arăta bine. O femeie cu o înfăţişare foarte respectabilă, foarte corect îmbrăcată.

La următoarea vizită pe care Miss Marple o făcu la conacul cel vechi, cu ocazia adunării organizatorilor unei

sărbători în parohie (la care cine vroia îşi vindea lucruri), Mary Higgins deschise uşa. Era, cu siguranţă, o servitoare cu un aer superior, cam de vreo patruzeci de ani, cu păr negru lins, obraji roşii, o siluetă plinuţă, mascată discret în negru cu un şorţ alb şi bonetă – "exact tipul de servitoare bună, de modă veche", cum explică mai târziu Miss Marple şi cu vocea potrivită, amabilă, respectuoasă, atât de diferită de accentele tari, nazale ale vocii Gladysei.

Domnişoara Lavinia arăta mult mai puţin hărţuită ca de obicei şi, deşi a regretat că n-a putut să-şi ia şi ea un stand, din cauza grijii pe care trebuia să i-o poarte surorii sale, totuşi participă cu o sumă frumuşică şi a promis să contribuie cu seturi de sugative şi şosete pentru bebeluşi.

Miss Marple comentă alura ei de bunăstare.

— Simt că-i datorez foarte mult lui Mary. Sunt atât de mulţumită că m-am hotărât să scap de fata cealaltă. Mary este cu adevărat o comoară. Găteşte bine, serveşte frumos la masă şi păstrează, cu scrupulozitate, curăţenia în micul nostru apartament, întoarce saltelele în fiecare zi. Şi se poartă minunat cu Emily!

Miss Marple întrebă imediat de Emily.

— Oh, draga de ea. S-a simţit foarte rău din cauza vremii, în ultimul timp. N-are; încotro, asta-i, câteodată face puţin lucrurile să pară mai dificile. Vrea să i se gătească câte ceva şi, apoi, când e servită, spune că nu poate să mănânce acum şi apoi vrea din nou, după jumătate de oră şi totul s-a răcit şi trebuie reîncălzit, Asta cere muncă, nu glumă, dar, din fericire, Mary nu le pune la inimă. E obişnuită să îngrijească invalizi, aşa zice, şi-i înţelege. Este mare lucru.

— Draga mea, ai avut noroc, spuse Miss Marple.

— Chiar aşa. Simt că Mary ne-a fost trimisă ca un răspuns la o rugăciune.

— Mi se pare aproape prea bine ca să fie adevărat, spuse Miss Marple. Aş fi, aş fi puţin atentă, dacă aş fi în locul tău.

Lavinia Skinner nu prinse nuanţa din această remarcă. Ea spuse:

— Oh, vă asigur că fac tot ce pot să se simtă bine. Nu ştiu ce m-aş face dacă ar pleca.

— Nu cred că va pleca până când nu va fi gata de plecare, adăugă Miss Marple şi o privi cu înţeles pe gazda sa.

Domnişoara Lavinia spuse:

— Când nu ai griji gospodăreşti, asta îţi ia aşa o greutate de pe inimă, nu-i aşa? Cum se poartă micuţa Edna?

— Se descurcă destul de bine. Nu ca Mary a voastră. Dar eu ştiu totul despre Edna pentru că e o fată din sat.

Când ieşi în hol auzi vocea bolnavei care spunea pe un ton ridicat:

— Ai lăsat compresa asta să se usuce. doctorul Allerton a spus în mod deosebit că trebuie să fie tot timpul umedă. Bine, bine, las-o. Vreau o ceaşcă cu ceai şi un ou fiert. fiert numai trei minute şi jumătate, ţine minte şi trimite-o pe domnişoara Lavinia la mine.

Mary cea eficientă apăru din dormitor şi îi spuse Laviniei: "Domnişoara Emily vă cheamă, doamnă", deschise uşa pentru Miss Marple, o ajută să-şi pună haina şi-i înmână umbrela în maniera cea mai ireproşabilă.

Miss Marple luă umbrela, o scăpă, încercă s-o ridice şi îi căzu geanta care se deschise.

Mary, politicoasă, adună diferite flecuşteţe – o batistă, un carneţel cu adrese, un portmoneu de piele demodat,doi şilingi, trei penny şi o bucată de baton dulce de mentă, în dungi.

Miss Marple primi ultimul obiect cu oarecare jenă.

— Oh, dragă, ăsta trebuie să fi fost al băieţelului doamnei Clement. El îl sugea şi-mi amintesc că mi-a luat geanta să se joace cu ea. El trebuie să-l fi pus înăuntru. E teribil de lipicios aşa?

— Să-l iau, doamnă?

— Oh, dacă vrei? Mulţumesc foarte mult.

Mary ridică ultimul lucru, o oglinjoară şi după ce o primi, Miss Marple exclamă încântată:

— Ce noroc că nu s-a spart.

După aceea ea plecă, Mary rămase politicoasă la uşă ţinând o bucată de baton de zahăr cu dungi, fără nici o expresie deosebită pe faţă.

Timp de zece zile, St. Mary Mead a trebuit să îndure, să audă calităţile comorii domnişoarei Lavinia şi a domnişoarei Emily.

În a unsprezecea zi, satul fu trezit de o veste trăsnet.

Mary, modelul de cinste şi virtute dispăruse! Patul ei era neatins şi uşa din faţă a fost găsită dată la perete. Se strecurase în linişte, în timpul nopţii.

Şi nu numai Mary lipsea! Două broşe şi cinci inele ale domnişoarei Lavinia, trei inele, un pandantiv, o brăţară şi patru broşe ale domnişoarei Emily lipseau de asemenea!

Era începutul catastrofei.

Tânăra doamnă Devereux îşi pierduse diamantele pe care le ţinea într-un sertar deschis, ca şi nişte blănuri de valoare primite ca dar de nuntă. Judecătorului şi soţiei sale li se luaseră bijuterii şi o anumită sumă de bani. Doamna Carmichael a suferit cele mai mari pagube. Nu numai că avea nişte bijuterii de foarte mare valoare, dar mai ţinea şi o mare sumă de bani care dispăruse din apartament. Fusese seara liberă a Janettei şi stăpâna sa obişnuia să se plimbe prin grădină pe înserate, chemând păsările şi presărându-le firimituri. Devenise clar că Mary, servitoarea cea perfectă, avusese chei potrivite pentru toate apartamentele!

Trebuie să mărturisim că a fost o anumită satisfacţie cam deplasată în St. Mary Mead.

Domnişoara Lavinia se lăudase atât de mult cu miraculoasa ei Mary. "Şi tot timpul ăsta, dragă, fusese o hoaţă obişnuită!" spuneau oamenii.

Urmă o descoperire interesantă. Nu numai că Mary dispăruse în neant, dar agenţia, care o trimisese şi garantase recomandările, se alertă când descoperi că Mary Higgins, care le ceruse de lucru şi ale cărei recomandări fuseseră acceptate, nu existase niciodată, în ciuda tuturor

căutărilor. Era numele unei servitoare care locuise la sora adevărată a unui diacon, dar adevărata Mary Higgins trăia liniştită într-un loc prin Cornwall.

— Inteligentă toată treaba, recunoscu inspectorul Slack. Şi dacă vreţi să ştiţi de la mine, femeia asta lucrează cu o bandă. S-a mai întâmplat un caz de acelaşi fel în Northumberland acum un an. Lucrurile furate n-au fost găsite niciodată şi nici ea n-a fost prinsă. Totuşi, stăm mai bine decât cei din Much Burham!

Inspectorul Slack era întotdeauna un om plin de sine.

Totuşi, săptămânile treceau şi Mary Higgins rămânea triumfătoare în largul ei. În van inspectorul Slack* îşi dublă energia care-i lipsea numelui său.

Domnişoara Lavinia plângea tot timpul. Domnişoara Emily era aşa de tulburată şi se îngrijoră atât de mult de starea ei, încât trimise imediat după doctorul Haydock.

Întregul sat era teribil de curios să afle ce credea el despre bolile de care pretindea că suferă domnişoara Emily, dar, normal, nu-l putea nimeni întreba. Ştiri satisfăcătoare se răspândiră totuşi în legătură cu asta, prin domnul Meek, asistentul farmacistului care se plimba cu Clara, servitoarea doamnei Price-Ridley. S-a aflat apoi că doctorul Haydock prescrisese un

* (engl.) slack – moale, neglijent, inactiv.

amestec de asafoetidă* şi valeriană care, potrivit domnului Meek, era remediul universal pentru soldaţii ce simulează boli!

Curând după aceea, s-a aflat că domnişoara Emily, fără să renunţe la îngrijirile medicale pe care le primea, a declarat că în starea de sănătate în care se afla simţea că e de datoria ei să fie aproape de specialistul din Londra ce înţelegea cazul ei. Era bine şi pentru Lavinia, spunea ea.

Apartamentul a fost subînchiriat.

Câteva zile după aceea, Miss Marple, cam îmbujorată şi agitată, făcu o vizită poliţiei din Much Burham şi întrebă de inspectorul Slack.

Inspectorului Slack nu-i plăcea de Miss Marple. Dar era conştient că şeful poliţiei, colonelul Melchett nu-i împărtăşea opinia. De aceea, cam bombănind o primi.

— Bună ziua, Miss Marple, Cu ce vă pot fi de folos?

— Oh, dragă, mă tem că te grăbeşti, spuse Miss Marple.

— O groază de treabă, dar îmi puteţi răpi câteva momente, spuse inspectorul Slack.

— Oh, dragă, făcu Miss Marple, sper să-ţi pot explica pe înţeles ce am de zis. E atât de dificil să te explici, nu crezi? Nu, poate pentru dumneata nu e. Dar ştii, nefiind educată în stil modern, am avut o guvernantă, care mă învăţa datele despre regii Angliei şi cunoştinţe generale şi cum se fac acele de cusut şi chestii de astea. La grămadă, înţelegi, nu te învăţa să treci la subiect. Ceea ce, de fapt, vreau să fac. Este vorba de fata domnişoarei Skinner, Gladys, pe care o cunoşti.

— Mary Higgins, spuse inspectorul Slack.

— Oh, da, cea de-a doua servitoare. Dar e vorba de Gladys Holmes, o fată cam impertinentă şi cam prea plină de ea, dar, de fapt, foarte cinstită şi este foarte important ca acest lucru să fie recunoscut.

— Nu-i nici o plângere împotriva ei până acum, după câte ştiu, spuse inspectorul.

— Nu, ştiu că nu este nici o plângere, dar asta este partea proastă. Pentru că, vedeţi, oamenii continuă să creadă anumite lucruri. Oh, dragă. ştiu că mă exprim rău. Ceea ce de fapt vreau să spun e că lucrul important este s-o găsim pe Mary Higgins.

— Desigur, spuse inspectorul Slack. Aveţi vreo idee în privinţa asta?

— Da, de fapt am, spuse Miss Marple. Pot să vă pun o întrebare? Amprentele vă sunt de vreun folos?

— Ah, făcu inspectorul Slack, aici ea e mult prea abilă pentru noi. Îşi făcea toată treaba cu mănuşi de cauciuc sau cu mănuşi de servitoare, se pare. Şi ea a fost foarte precaută. a şters toate lucrurile din dormitorul ei şi de pe

chiuvetă. Nu s-a putut găsi nici o singură amprentă în toată casa.

— Dacă aţi avea amprentele ei, asta v-ar ajuta?

— S-ar putea, doamnă. Ar putea fi cunoscute la Scotland Yard. Nu e prima ei lovitură, aş zice!

Miss Marple încuviinţă încurajată. Îşi deschise geanta şi scoase o mică cutie de carton.

Înăuntru, învelită în vată era o oglinjoară.

— Din geanta mea, spuse Miss Marple. Amprentele servitoarei sunt pe ea. Cred c-ar fi satisfăcătoare. ea a atins o substanţă extrem de lipicioasă o clipă mai înainte.

Inspectorul Slack se uita uluit.

— I-aţi luat amprentele în mod intenţionat?

— Desigur.

— Atunci o bănuiaţi?

— Ei bine, ştiţi, m-a uimit că era puţin prea bună ca să fie adevărată. De fapt, i-am şi spus domnişoarei Lavinia. Dar ea, pur şi simplu, nu a reţinut aluzia! Ştii, inspectore, mă tem că nu cred în modele de cinste şi demnitate. Majoritatea dintre noi avem defectele noastre. şi slujba în gospodărie le scoate la iveală foarte repede.

* o substanţă închisă la culoare obţinută din nişte plante din Irak şi vestul Indiei şi folosită în medicină ca antispasmodic.

— Bine, spuse inspectorul Slack revenindu-şi, mă simt obligat faţă de dumneavoastră, cu siguranţă. Le vom trimite la Scotland Yard şi vom vedea ce au de spus.

El se opri. Miss Marple îşi lăsase capul puţin pe o parte şi-l privea cu mult subînţeles.

— Ce zici, inspectore, nu crezi c-ar fi cazul să cauţi puţin mai aproape?

— Ce vreţi să spuneţi, Miss Marple?

— E foarte dificil de explicat, dar când dai peste un lucru deosebit îl observi. Deşi, adesea, lucruri deosebite pot fi doar nişte fleacuri. Ştiţi, am simţit asta tot timpul; vreau să zic despre Gladys şi broşă. Ea este o fată cinstită; ea nu a

luat broşa. Atunci de ce a crezut domnişoara Skinner că a luat-o? Domnişoara Skinner nu e o proastă, nici vorbă de asta! De ce a fost ea atât de nerăbdătoare s-o lase pe fată să plece când aceasta era o servitoare bună şi servitoarele sunt greu de găsit? Asta a fost ceva deosebit, ştiţi. Aşa că m-am întrebat. M-am tot întrebat. Şi am observat un alt lucru deosebit! Domnişoara Emily este ipohondră, dar este prima ipohondră care nu a trimis după vreun doctor imediat. Ipohondrilor le plac doctorii. Domnişoarei Emily nu.

— Unde vreţi să ajungeţi, Miss Marple?

— Ei bine, ştiţi, vreau să vă sugerez că domnişoara Lavinia şi domnişoara Emily sunt persoane speciale. Domnişoara Emily îşi petrece aproape tot timpul într-o cameră întunecată şi dacă părul ăla nu-i o perucă, atunci eu îmi înghit propria mea meşă de la spate! Şi ceea ce vreau să spun e asta: Este perfect posibil ca o femeie slabă, palidă, cu părul cărunt, suferindă să fie una şi aceeaşi cu femeia brunetă, îmbujorată şi plinuţă. Şi nimeni din câte ştiu nu le-a văzut pe domnişoara Emily şi pe Mary Higgins în unul şi acelaşi loc. Au avut o mulţime de timp să facă dubluri după toate cheile, o mulţime de timp să afle totul despre ceilalţi chiriaşi şi apoi să scape de fata din partea locului. Domnişoara Emily face o plimbare rapidă peste câmp într-o noapte şi soseşte la gară ca Mary Higgins a doua zi. Şi apoi, la momentul potrivit, Mary Higgins dispare şi toţi se pun cu surle şi trâmbiţe pe urmele ei. Vă spun unde-o puteţi găsi, inspectore; pe sofaua domnişoarei Emily Skinner. Luaţi-i amprentele, dacă nu mă credeţi, şi veţi descoperi că am dreptate! O pereche de hoaţe deştepte, asta sunt domnişoarele Skinner. şi, fără îndoială, în legătură cu un complice inteligent care ascunde bunurile furate. Dar, de data asta, nu le mai merge! N-am de gând să las ca cinstea unei fete de caracter din satul nostru să fie terfelită în halul ăsta! Gladys Holmes este cât se poate de cinstită şi toată lumea trebuie s-o ştie! Bună ziua!

Miss Marple ieşise demnă, înainte ca inspectorul Slack să-şi revină.

— Pfui! Făcu el. Dacă are dreptate.

Curând descoperi că Miss Marple avea, din nou, dreptate.

Colonelul Melchett l-a felicitat pe Slack pentru eficienţa sa şi Miss Marple a invitat-o pe Gladys să vină la ceai cu Edna şi i-a vorbit, în mod serios, să nu-şi mai schimbe slujba de îndată ce va obţine una.

SFÂRŞIT